

ምዕራፍ ፡ ፴፭ ።

ስለ ፡ አቤቶ ፡ ያዕቆብ ፡ መንግሥትና ፡ ስለ ፡ መታሰራቸው ።

ዐፄ ፡ ሠርፀ ፡ ድንግል ፡ በሞቱ ፡ ጊዜ ፡ በመንግሥታቸው ፡ የሚከተል ፡ ከደን
በኛ ፡ ሚስታቸው ፡ ከአቴጌ ፡ ማርያም ፡ ሥና ፡ ወንድ ፡ ልጅ ፡ አልነበራቸውም ። ነገር ፡
ግን ፡ እመቤት ሐረን ፡ (ሐርን) ፡ ከሚባሉ ፡ ቀብታቸው ፡ ከስሜን ፡ ሴት ፡ ያዕቆ
ብን ፡ ወልደው ፡ ነበር ፡ (1)። ስለዚህ ፡ አቴጌ ፡ ማርያም ፡ ሥና ፡ የልጆቻቸው ፡ ባሎች ፡
ራስ ፡ አትናስዮስ ፡ የበጌምድር ፡ ገዥ ፡ ራስ ፡ ክፍለ ፡ ዋሕድ ፡ የትግሬ ፡ ገዥ ፡ መክ
ረው ፡ የጊቱን ፡ ዓመት ፡ ወጣት ፡ ያዕቆብን ፡ በራስ ፡ አትናስዮስ ፡ ሞግዚትነት ፡ እነ
ገሡዋቸው ። ዙፋንን ፡ የሚቀናቀኑትን ፡ ዘድንግል ፡ የሚባሉትን ፡ የዐፄ ፡ ሚናስን ፡
የልጅ ፡ ልጅ ፡ አስረው ፡ ከጣና ፡ ደሴት ፡ አጠገብ ፡ ሐይቅ ፡ ወስደው ፡ አሰሯቸው ።
ታላላቆቹ ፡ መኳንንት ፡ ዘድንግልን ፡ አስረው ፡ ያዕቆብን ፡ ማንገጣቸው ፡ ዘድንግል፡
የነገሠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዕድሜ ፡ ሙሉና ፡ ዐዋቂ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሥልጣኑን ፡ በሙሉ ፡
ይዘ ፡ አያስገዛንም ፤ ያዕቆብ ፡ ግን ፡ ሕፃን ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ለስሙ ፡ አርሱን ፡ አንግሠን ፡
እኛ ፡ በሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ እየሾምን ፡ እየሻርን ፡ ለመግዛት ፡ እንደ ፡ ልባችን ፡ እንችላ
ለን ፡ ብለው ፡ ነው ፡ ይባላል ።

እንደዚሁም ፡ የዐፄ ፡ ልብን ፡ ድንግልን ፡ ልጅ ፡ የአቤቶ ፡ ያዕቆብን ፡ የልጅ ፡
ልጅ ፡ የአቤቶ (የገራም) ፡ ፋሲልን ፡ ልጅ ፡ ሱስንዮስን ፡ ይፈሩ ፡ ነበርና ፤ ይዘው ፡
ለማሰር ፡ ሲያስቡ ፡ ሱስንዮስ ፡ ከበጌምድር ፡ አምልጠው ፡ ወደ ፡ ደቡብ ፡
ወደ ፡ ጋላው ፡ አገር ፡ ሸሽተው ፡ ተቀመጡ ። ሱስንዮስና ፡ ዘድንግልም ፡ በዐፄ ፡
ሠርፀ ፡ ድንግል ፡ ቤት ፡ አብረው ፡ ስላደጉ ፡ በጣም ፡ ይዋደዱ ፡ ነበር ፡ ይባላል ።

እነዚህ ፡ መንግሥትን ፡ የሚቀናቀኑት ፡ አንደኛው ፡ ከሸሸና ፡ ሁለተኛውም ፡
ከታሰረ ፡ በኋላ ፡ ዙፋኑን ፡ ለስሙ ፡ ለያዕቆብ ፡ ሰጥተው ፡ አቴጌ ፡ ማርያም ፡ ሥና ፡
ራስ ፡ ክፍለ ፡ ዋሕድ ፤ ራስ ፡ አትናስዮስ ፤ ደጃች ፡ ዘሥላሴ ፡ (ደጃች ፡ ዘሶ) ፡ አገሩን ፡
ተከፋፍለው ፡ በሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ ይገዙ ፡ ገሮመር ። በኋላ ፡ ግን ፡ ንጉሡ ፡ ያዕቆብ ፡
የንጉሥነት ፡ ሥልጣናቸው ፡ በሰው ፡ እጅ ፡ ሆኖ ፡ መኖር ፤ ለሕሊናቸው ፡ ደስ ፡ ስላላ
ላቸው ፡ እነዚህን ፡ ገዥዎች ፡ በበታቻቸው ፡ አድርገው ፡ እንደ ፡ አባቶቻቸው ፡ በሙሉ ፡
ሥልጣን ፡ ለመግዛት ፡ የሚችሉበትን ፡ መንገድ ፡ ማዘጋጀትና ፡ በቀጥታ ፡ ሹም ፡ ሽርም ፡
ማድረግ ፡ ገሮመሩ ። በመገሮመሪያ ፡ ደጃች ፡ ዘሥላሴን ፡ ላዩን ፡ በግዛት ፡ አስመስለው ፡
ውስጡን ፡ በግዛት ፡ አድርገው ፡ ወዳገራቸው ፡ ወደ ፡ እናሪያ ፡ ላኳቸው ። በዚህ ፡
ጊዜ ፡ ገዥዎቹ ፡ እነራስ ፡ አትናስዮስ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ዕጣ ፡ በተራችን ፡ ለኛም ፡
ሳይደርሰን ፡ አይቀርም ፡ ብለው ፡ በንጉሡ ፡ ላይ ፡ ተነሡባቸው ፤ ወዲያውም ፡ ይህ ፡
ንጉሥ ፡ ሕፃን ፡ ነውና ፡ ለንጉሥነት ፡ አይበቃም ፤ እንዲያውም ፡ አብደል ፡ ብለው ፡
በገሃድ ፡ እየተናገሩ ፡ ሕዝቡንም ፡ በዐድማ ፡ አሥነሡባቸው ። ዐድማውም ፡ መበርከ

(1) አቤቶ ፡ ያዕቆብ ፡ የአቴጌ ፡ ማርያም ፡ ሥና ፡ ልጅ ፡ ናቸው ፡ የሚሉ ፡ አሉ ።

ቱን ፡ ባዩ ፡ ጊዜ ፡ ያዕቆብ ፡ መኳንንቱ ፡ ይዘው ፡ እንዳያስረዳቸው ፡ ፈርተው ፡ ከዚያ ፡ ሸሽተው ፡ ወደ ፡ እናታቸው ፡ አገር ፡ ወደ ፡ ስሜን ፡ ተራራ ፡ ለመቀመጥ ፡ ሲሄዱ ፡ ከመንገድ ፡ ተያዙና ፡ በግዞት ፡ ወደ እናሪያ ፡ ተላኩ ።

ምዕራፍ ፴፮ ።

ስለ ፡ ዐጼ ፡ ዘድንግል ፡ መንግሥት ፡ ፡ ሐሰተኛው ፡ ክርስቶስ ፡ የሃይማኖት ፡ ጦርነት ፡ ዐጼ ፡ ያዕቆብ ፡ ቅኝ ፡ ከዙፋን ፡ እንደ ፡ ወጡ ፡ ፡ የዐጼ ፡ ያዕቆብና ፡ የሱስንዮስ ፡ ጦርነት ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ዘድንግል ፡ ከታሰሩበት ፡ ከጣና ፡ ሐይቅ ፡ አምልጠው ፡ በጎጃም ፡ አገር ፡ እየተዘዋወሩ ፡ ተደብቀው ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ፤ እቴጌ ፡ ማርያም ፡ ሥናና ፡ መኳንንቱ ፡ ያለንጉሥ ፡ ሕዝቡ ፡ እንደማይገዛላቸው ፡ ያውቃሉና ፡ ከታሰሩበት ፡ አምጥተው ፡ ዘድንግልን ፡ ለማንገሥ ፡ ሰዎች ፡ ቢልኩ ፡ አልተገኙም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ በመጨረሻ ፡ መልእክተኞቹ ፡ ከብዙ ፡ ድካም ፡ በኋላ ፡ በጠቋሚ ፡ አግኝተው ፡ ነገሩም ፡ ለሰላም ፡ መሆኑን ፡ አስረድተው ፡ አመጧቸውና ፡ በያዕቆብ ፡ ሥፍራ ፡ «አጥናፍ ፡ ሰገድ» ፡ ተብለው ፡ ነገሡ ።

፡፡፡

በዐጼ ፡ ዘድንግል ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ ከአማራ ፡ አገር ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ እኔ ፡ ክርስቶስ ፡ ነኝ ፡ ብሎ ፡ ሐሳዌ ፡ መሲሕ ፡ ሆኖ ፡ ተነሣ ፤ እናቱም ፡ መርዓተ ፡ ወንጌል ፡ ትባላለች ። ብዙ ፡ ሰውም ፡ ለጊዜው ፡ ተከተለው ። እንደ ፡ ክርስቶስም ፤ ፲፪ ፡ ሐዋርያት ፡ ፸፪ ፡ አርድአት ፡ (ደቀ ፡ መዛሙርት) ፡ ፴፮ ፡ አንስት ፡ (ሴቶች) ፡ መረጠ ፡ ይባላል ። ዐጼ ፡ ዘድንግል ፡ ይኸን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ የጦር ፡ ወታደር ፡ ልከው ፡ አሲያክት ፤ በተያዘም ፡ ጊዜ ፡ ጭፍሮቹ ፡ ተበታተኑ ። ሐሳዌ ፡ መሲሕ ፡ (ሐሰተኛው ፡ ክርስቶስ) ፡ እንደ ፡ ተያዘ ፡ ዐጼ ፡ ዘድንግል ፡ ሬት ፡ ቀረበ ። በቀረበም ፡ ጊዜ ፡ ቢጠየቅ ፡ አወን ፡ ከድንግል ፡ ማርያም ፡ የተወለድኹ ፡ የሞትኹ ፡ የተነሣኹ ፡ ወደ ፡ ሰማይ ፡ ያረግኹ ፡ እኔ ፡ ክርስቶስ ፡ ነኝ ። አሁን ፡ ደግሞ ፡ ከቤተ ፡ አሕዛብ ፡ ከመርዓተ ፡ ወንጌል ፡ ተወለድኹ ፡ ምክንያቱም ፡ ከቤተ ፡ እስራኤል ፡ ተወልዶ ፡ እኛን ፡ ባዕድ ፡ አደረገን ፡ እንዳይሉኝ ፡ ብዬ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ መልስ ፡ ሰጠ ። ንጉሡ ፡ ይኸን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ «ሰይጣን ፡ በሰው ፡ እያደረ ፡ እንዴት ፡ ይጫወትብናል» ፡ ሲሉ ፡ በመገረም ፡ ከተናገሩ ፡ በኋላ ፡ እንዲገደል ፡ አዘዙና ፡ በሰይፍ ፡ ተገደለ ፤ ሬሳውንም ፡ አሞራና ፡ ኸብ ፡ በላው ።

፡፡፡

ደቀ ፡ መዛሙርት ፡ የተባሉት ፡ ግን ፡ በሸሹበት ፡ ቦታ ፡ ሆነው ፡ መሞቱን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ከሙታን ፡ ተነሥቶ ፡ ወደ ፡ ሰማይ ፡ ወጣ ፡ እያሉ ፡ ማስተማር ፡ ዠመሩ ፤ እንደዚሁም ፡ ቍርባን ፡ እያደረጉ ፡ ፡ ሥጋሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ አምላክን ፡ ዘነሥኦ ፡ እመርዓተ ፡ ወንጌል ፡ እግዝአትን ፡ አሉ ፡ ይባላል ። ነገር ፡ ግን ፡ እነዚህንም ፡ ጭፍራ ፡ እየተከታተለ ፡ ፈጃቸው ፡ ሐሳዌ ፡ መሲሕም ፡ በመሆኑ ፡ ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ ተከታይ ፡ አላገኘም ።

የዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ ቀድሞ ፡ መጥተው ፡ የነበሩት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሚሲዮናውያን ፡ ትምህርት ፡ ቤት ፡ ከፍተኛ ፡ ብዙ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ልጆች ፡ ከፖርቱጊዝካን ፡ ልጆች ፡ ጋራ ፡ ደባልቀን ፡ እያስተማርን ፡ ለቤተ ፡ መንግሥቱ ፡ አገልጋይ ፡ የሚሆኑ ፡ ልጆች ፡ እናዘጋጅ ፡ ብለው ፡ አስቀድሞ ፡ ከዐጼ ፡ ያዕቆብ ፡ ጋራ ፡ ተነጋግረው ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ይኸንኑ ፡ እኛጻሜ ፡ ለማድረስ ፡ ሚሲዮኖቹ ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ የነገሥታቱ ፡ ከተማ ፡ ወደ ፡ ነበረው ፡ ወደ ፡ ደንቀዝ ፡ ቢመጡ ፡ ያዕቆብ ፡ ታስረው ፡ ዘድንግል ፡ ነግሠው ፡ ቢያገኙ ፡ አስቀድሞ ፡ ንግግራቸው ፡ ከያዕቆብ ፡ ጋራ ፡ ነበርና ፡ ደነገጡ ፡ ይባላል ። ቢሆንም ፡ አሳባቸው ፡ ይከናወን ፡ እንጂ ፡ የነገሥታቱ ፡ መለዋወጥ ፡ እነሱን ፡ የሚያገባቸው ፡ ነገር ፡ የለምና ፡ አሳባቸውን ፡ ላዲሱ ፡ ንጉሥ ፡ ለዐጼ ፡ ዘድንግል ፡ አቀረቡ ላቸው ።

ዐጼ ፡ ዘድንግልም ፡ የትምህርት ፡ ቤቱ ፡ ጉዳይ ፡ እስኪመከርበት ፡ ድረስ ፡ ይቈይ ፡ አሉና ፡ ከነዚህ ፡ ውስጥ ፡ መልክተኛ ፡ ወደ ፡ ሮማ ፡ ጳጳስ ፡ ወደ ፡ ክሌሜንት ፡ (ቀሌምን ጦስ) ፡ ጂኛና ፡ ወደ ፡ ኤስፓኙ ፡ ንጉሥ ፡ ወደ ፡ ሬልጳስ ፡ ፫ኛ ፡ የወዳጅነት ፡ ደብዳቤ ፡ ጨምረው ፡ ላኩ ።

አሳባቸውም ፡ እንደ ፡ አባቶቻቸው ፡ እንደነ ፡ ዐጼ ፡ ሠርዐ ፡ ድንግል ፡ እንደነ ፡ ዐጼ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ የእጅ ፡ ሥራ ፡ የሚያስተምሩ ፡ ኤስፓኖችና ፡ ፖርቱጊዞች ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ለማስመጣት ፡ ነበር ። ንጉሡም ፡ የዚህኑ ፡ መልስ ፡ በተስፋ ፡ ሲጠባበቁ ፡ ቁዩ ፡ ይልቁንም ፡ ቀድሞ ፡ ዐጼ ፡ ልብነ ፡ ድንግልንና ፡ ዐጼ ፡ ገላውዴዎስን ፡ ፖርቱጊዞች ፡ እንደ ፡ ረዷቸው ፡ እንደዚህም ፡ የኤስፓኝ ፡ መንግሥት ፡ እንደ ፡ ቀድሞው ፡ እንደ ፡ ፖርቱጋል ፡ እንደ ፡ ዛሬው ፡ እንደ ፡ አሜሪካ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ እንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ በዓለም ፡ ላይ ፡ ኃይሉ ፡ የገነነ ፡ ነበርና ፡ ከውጭም ፡ ከውስጥም ፡ ጠላት ፡ ቢነሣብኝ ፡ የኤስፓኝ ፡ መንግሥት ፡ ይረዳኛል ፡ እያሉ ፡ ተስፋ ፡ ያደርጉ ፡ ነበር ። ሚሲዮኖቹም ፡ ይኸንኑ ፡ ተስፋቸውን ፡ በንግግራቸው ፡ ስላፀኑ ላቸው ፡ ሚሲዮኖቹን ፡ ወዳጅ ፡ አድርገዋቸው ፡ ነበር ። በመጨረሻም ፡ ካቶሊኮችንና ፡ ኮፕቶችን ፡ እያከራከሩ ፡ አሳባቸውን ፡ ከካቶሊኮቹ ፡ ጋራ ፡ አደረጉ ፡ ይባላል ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ንጉሡ ፡ ከጦር ፡ አለቃው ፡ ከደጃች ፡ ላእክ ፡ ማርያም ፡ ጋራ ፡ ተስማምተው ፡ ተዋሕዶ ፡ ሃይማኖታቸውን ፡ ለውጠው ፡ ወደ ፡ ካቶሊክ ፡ ሃይማኖት ፡ ዘረዋል ። እየተባለ ፡ በቀሳውስቱም ፡ በሕዝቡም ፡ ዘንድ ፡ ተወራ ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ በዚያ ፡ ዘመን ፡ የነበሩት ፡ ከእስክንድርያ ፡ የመጡት ፡ ጳጳሱ ፡ አቡነ ፡ ጴጥሮስ ፡ ለንጉሡ ፡ ለዘድንግል ፡ የሚታዘዘውን ፡ ገዝቻ ለሁ ፡ ብለው ፡ መኳንንቱንም ፡ ሕዝቡንም ፡ አወገዙ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ከእናሪያ ፡ የተመለሰው ፡ ደጃች ፡ ዘሥላሴ ፡ ራስ ፡ ዘሥላሴ ፡ ተብሎ ፡ የጐጃምን ፡ ሕዝብ ፡ ይዞ ፡ በንጉሡ ፡ ላይ ፡ ተነሣ ። ንጉሡም ፡ ወታደሮቻቸውን ፡ አስከትለው ፡ ሄደው ፡ ደምቢያ ፡ ውስጥ ፡ ባርጫ ፡ ከሚባለው ፡ ሥፍራ ፡ ከደጃች ፡ ዘሥላሴ ፡ ጋራ ፡ ለጦርነት ፡ ተሰለፉ ። በዚህም ፡ ጦርነት ፡ የቤተ ፡ ክህነትና ፡ የሃይማኖት ፡ ጥብቅነት ፡ (ፋናቲክነት) ፡ ያለው ፡ ወገን ፡ ከራስ ፡ ዘሥላሴ ፡ ጋራ ፡ ሆነ ።

በዚያ ፡ ዘመን ፡ የነበሩ ፡ ፪፻ ፡ የሚሆኑ ፡ ብረት ፡ የያዙ ፡ ፖርቱጊዞችና ፡ ሚሲዮኖች ፡ ግን ፡ ታማኝ ፡ ከሆኑት ፡ ከንጉሡ ፡ አሸከሮች ፡ ጋራ ፡ ሆነው ፡ በዐጼ ፡ ዘድንግል ፡ ጉን ፡ ተሰልፈው ፡ እፊትዎ ፡ እንሞታለን ፡ እያሉ ፡ ያደፋፍሯቸው ፡ ነበር ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ ጦርነቱ ፡ እንደ ፡ ተዠመረ ፡ ከንጉሡ ፡ ከዘድንግል ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ እየከዳ ፡ ወደነዚያ ፡ ዘረ ፡ ቢሆንም ፡ የቀሩት ፡ በዠግንነት ፡ ይዋጉ ፡ ዠመር ። በጦርነቱም ፡ ውስጥ ፡ የንጉሡ ፡ ታማኝ ፡ የጦር ፡ አዛዦቹው ፡ ደጃች ፡ ላእከ ፡ ማርያም ፡ ባንካሴ ፡ ተወግቶ ፡ ወደቀ ። ንጉሡም ፡ ወጊውን ፡ ተጠባብቀው ፡ ለመግደል ፡ በላዩ ፡ ላይ ፡ በወደቁ ፡ ጊዜ ፡ እንደዚሁ ፡ ሌሎቹ ፡ በተቀባው ፡ ንጉሥ ፡ ላይ ፡ እጅህን ፡ አትዘርጋ ፡ የሚለውን ፡ ቃል ፡ አልፈው ፡ በጦርና ፡ በአንካሴ ፡ ወጓቸው ፤ ዋናው ፡ አዝማች ፡ ራስ ፡ ዘሥላሴም ፡ አነጣጥሮ ፡ ግንባራቸውን ፡ መታና ፡ ሲጥላቸው ፡ ከወደቁ ፡ በኋላ ፤ ወታደሮቹ ፡ ጨረሷቸው ። በሞቱም ፡ ጊዜ ፡ ፫ ፡ ዓይነት ፡ ግፍ ፡ ተደረገባቸው ፡ ፩ኛ ፡ ከጣታቸው ፡ ላይ ፡ አልማዝ ፡ ያለበትን ፡ ወርቅ ፡ እንወስዳለን ፡ ብለው ፡ ጣታቸውን ፡ አብረው ፡ ቁረጡት ፤ ፪ኛ ፡ ዓይናቸውን ፡ በዘንግ ፡ ወጓቸው ፤ ፫ኛ ፡ በሬሳቸው ፡ ላይ ፡ የፈረስ ፡ አጎዳ ፡ ተነዳባቸው ፡ ይበላል ። ሬሳቸውም ፡ እንዳለፉት ፡ ነገሥታት ፡ በከበሬታ ፡ ሳይቀበር ፡ ባንድ ፡ ዛፍ ፡ ሥር ፡ ተጥሎ ፡ በኋላ ፡ በላገሮች ፡ አግኝተው ፡ ቀብረዋቸው ፡ ነበርና ፤ ከርሳቸውና ፡ ከያዕቆብ ፡ ቀጥለው ፡ የነገሡት ፡ ጓደኞቻቸው ፡ ዐጼ ፡ ሱስንዮስ ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ ሬሳቸውን ፡ ከዚያ ፡ አስመጥተው ፡ ጣና ፡ በደሲት ፡ ዳጋ ፡ በከበሬታ ፡ አስቀበሯቸው ። ታሪክ ፡ ነገሥታቸውን ፡ በየሥፍራቸው ፡ ተመልክት ።

ዐጼ ፡ ያዕቆብ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ከዙፋን ፡ ወርደው ፡ በግዛት ፡ ወደ ፡ እናሪያ ፡ ተልከው ፡ ስለ ፡ ነበር ፤ አቤቶ ፡ ሱስንዮስም ፡ በሸዋ ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፤ ዘድንግልም ፡ ስለ ፡ ሞቱ ፡ ደጃች ፡ ዘሥላሴ ፡ የመንግሥቱን ፡ ሥልጣን ፡ ይዘው ፡ ይገዙ ፡ ዠመር ። እንዲያውም ፡ ራሳቸው ፡ ለመንገሥ ፡ አስበው ፡ ነበር ፡ ይባላል ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ እርሳቸውም ፡ እንዳይነግሡ ፡ የእናሪያ ፡ የድኻ ፡ ልጅ ፡ እንጂ ፡ የንጉሥነት ፡ ዘር ፡ ስለሌላቸው ፡ ሕዝቡም ፡ ያለንጉሥ ፡ መገዛትን ፡ አለመውደዱን ፡ ስለ ፡ ተገነዘቡ ፡ በመጨረሻ ፡ ያዕቆብን ፡ ጦርቹ ፡ ባነግሥ ፡ ይሻላል ፡ አሉና ፤ ዐጼ ያዕቆብን ፡ ከእናሪያ ፡ አስመጥተው ፡ ሁለተኛ ፡ በዙፋን ፡ ላይ ፡ አስቀመጧቸው ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ዐጼ ፡ ሱስንዮስ ፡ የዘድንግልን ፡ ሞት ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ የጋላና ፡ የሸዋ ፡ ጦራቸውን ፡ አስከትለው ፡ ወደ ፡ ጉንደር ፡ ሄዱ ። በዚያም ፡ ያማረውን ፡ ገዥ ፡ ራስ ፡ አትናስዮስን ፡ እንደተመጣ ፡ ብለው ፡ ላኩባቸው ። ራስ ፡ አትናስዮስም ፡ እሺ ፡ ብለው ፡ ሄደው ፡ በሰላም ፡ ተገናኙ ። በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ወደ ፡ ደጃች ፡ ዘሥላሴ ፡ መልእክተኛ ፡ ላኩ ። ደጃች ፡ ዘሥላሴ ፡ ግን ፡ ላዩን ፡ እሺ ፡ እመጣለኹ ፡ እያሉ ፡ ውስጥ ፡ ውስጡን ፡ ለጦርነት ፡ ይዘጋጁ ፡ ዠመር። ከያዕቆብና ፡ ከጳጳሱ ፡ ካቡን ፡ ጴጥሮስም ፡ ተገናኝተው ፡ በሱስንዮስ ፡ የሚደረገውን ፡ ጦርነት ፡ በስምምነት ፡ ጨረሱ ። ለሱስንዮስም ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ገብተው ፡ የነበሩት ፡ ራስ ፡ አትናስዮስ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ከድተው ፡ ወደ ፡ ያዕቆብ ፡ ተመለሱ ።

ቢሆንም ፡ የአቤቶ ፡ ሱስንዮስ ፡ አኳኝ ፡ አጠረርቶ ፡ ነበርና ፡ ዐፂ ፡ ያዕቆብ ፡ ለሱስንዮስ ፡ ካማራ ፡ ገሚሱን ፡ አገር ፡ ሸዋንና ፡ ወለጋን ፡ ጭምር ፡ ልስጥኸና ፡ ታርቀን ፡ አብረን ፡ እየገዛን ፡ እንቀመጥ ፡ ብለዋቸው ፡ ነበር ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ሱስንዮስ ፡ የግዛት ፡ ጊዜያቸው ፡ እንደ ፡ ደረሰና ፡ በጠገባቸው ፡ ያለውም ፡ የጦር ፡ ሠራዊት ፡ የዐፂ ፡ ያዕቆብን ፡ ወታደር ፡ ለማሸነፍ ፡ በቂ ፡ መሆኑን ፡ ስለ ተረዱት ኢትዮጵያ ፡ በሙሉ ፡ ከእግዚአብሔር ፡ ተሰጥታኛለችና ፡ ይኸን ፡ የመሰለ ፡ ዕርቅ ፡ አልቀበልም ፡ የሚል ፡ ምላሽ ፡ ሰጡ ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ በዐፂ ፡ ያዕቆብና ፡ በደጃች ፡ ዘሥላሴ ፡ መካከል ፡ በሥልጣን ፡ የተነሣ ፡ ቅያሜ ገብቶ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ለሱስንዮስ ፡ ተመቻቸው ። ቢሆንም ፡ ከዐፂ ፡ ያዕቆብ ፡ ተለይተው ፡ ደጃች ፡ ዘሥላሴ ፡ ለብቻቸው ፡ ከሱስንዮስ ፡ ተዋጉና ፡ ሠራዊታቸው ፡ አልቆ ፡ ብቻቸውን ፡ አምልጠው ፡ ከሸሹ ፡ ወዲህ ፡ ታርቀው ፡ ለሱስንዮስ ፡ ገቡላቸው ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የሱስንዮስና ፡ የቀረው ፡ የዐፂ ፡ ያዕቆብ ፡ ጦር ፡ እንደ ፡ ሌሎች ፡ ደራስያን ፡ ጎጃም ፡ ውስጥ ፡ ናዝሬት ፡ እንደ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ መገዢ መሪያ ፡ ጨጨሆ ፡ በር ፪ ፡ ጎል ፡ አሚባለው ፡ ሥፍራ ፡ ተጋጥሞ ፡ ይዋጋ ፡ ገዢ ጦር ፤ በጦርነቱም ፡ መገዢ መሪያ ፡ ዐፂ ፡ ያዕቆብ ፡ ሞቱ ። አነጣጥረው ፡ የመቷቸውም ፡ ሱስንዮስ ፡ ናቸው ፡ ይባላል ። ቢሆንም ፡ ሠራዊቱ ፡ በሌሎቹ ፡ መኳንንት ፡ እየተመራ ፡ ይዋጋ ፡ ነበር ። ይልቁንም ፡ ጳጳሱ ፡ አቡነ ፡ ጲጥሮስ ፡ በቀኝ ፡ እጃቸው ፡ መስቀላቸውን ፡ ጨብጠው ፡ ወታደሩን ፤ ግፋ እያሉ ፡ ያበረቱ ፡ ነበርና ፤ የጦርነቱ ፡ ጊዜ ፡ ረዘመ ። በኋላ ፡ ግን ፡ በሱስንዮስ ፡ ጦር ፡ ውስጥ ፡ የነበረው ፡ አንድ ፡ ዐረብ ፡ አነጣጥሮ ፡ ተኩሶ ፡ በጠመንገዥ ፡ ጳጳሱን ፡ ገደላቸው ። በሩቅም ፡ የተከሰሰባቸው ፡ የቱርክ ፡ ወታደር ፡ መስለውት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ጳጳስ መሆናቸውን ፡ ቢያውቅ ፡ አይገድላቸውም ፡ ነበር ፡ ይባላል ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ምክንያት ፡ የመጣው ፡ ሱስንዮስ ፡ ጳጳሱን ፡ አስገደላቸው ፡ እያሉ ፡ ሕዝቡና ፡ ቀሳውስቱ ፡ ስላጉረመረሙ ፡ የዚህን ፡ ወሬ ፡ ለማስወገድ ፡ የተፈጠረ ፡ ምክንያት ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ።

ቀኑን ፡ ሙሉ ፡ ሲዋጉ ፡ ውለው ፡ ጊዜው ፡ መሸቶ ፡ ነበርና ፡ ከመካከላቸው ፡ አንዱን ፡ ብቻ ፡ ዕንጨት ፡ አንጠልጥሎ ፡ ሲያተርፈው ፡ ብዙ ፡ የዐፂ ፡ ያዕቆብ ፡ ፈረሰኞች ፡ ድል ፡ ሆነው ፡ ሲሸሹ ፡ ገደል ፡ እየገቡ ፡ ሞቱ ፡ ይባላል ። ገላውዴዎስ ፡ የሚባለውንም ፡ የዐፂ ፡ ያዕቆብን ፡ ልጅ ፤ ሱስንዮስ ፡ አሳንቀው ፡ ገደሉት ፡ ይባላል ። ጸጋ ፡ ክርስቶስ ፡ የሚባለው ፡ ሌላው ፡ ልጃቸው ፡ ግን ፡ ከጦርነቱ ፡ አምልጦ ፡ ወደ ፡ ስናር ፡ ሄዶ ፡ ተቀምጦ ፡ ነበር ። በዚያም ፡ ሰለ ፡ በላባቱ ፡ ኑርባት ፡ ልጄን ፡ ልዳርልህና ፡ ከኔ ፡ ጋራ ፡ ተቀመጥ ፡ ብሎት ፡ ነበር ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ጸጋ ፡ ክርስቶስ ፡ እንቢ ፡ ብሎ ፡ ያገኘውን ፡ ጦር ፡ ሰብስቦ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ከዐፂ ፡ ሱስንዮስ ፡ ወይም ፡ ከመኳንንቶቻቸው ፡ ጋራ ፡ ተዋግቶ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ስላልቀናውና ፡ ይልቁንም ፡ ስለ ፡ ቁሰለ ፡ ከዚያ ፡ ተመልሶ ፡

ወደ : ሱክኪም : (የሱዳን : ወደብ) : ሄደ :: የኩልቦ : መጽሐፍ : በ፫፻፱፪ : ገጽ :
 ላይ : እንደሚገልጸው : ጸጋ : ክርስቶስ : ከ፴ : ጓደኞቹ : ጋራ : ከሱክኪም :
 ወደ : ካይሮ : በገባ : ጊዜ : በካይሮ : የሚገኙት : የአርቶዶክስ : ሃይማኖት :
 ሹማዎቶች : የቱርክ : በሻ : ሳይቀር : ላንድ : የንጉሥ : ልጅ : የሚገባ : የክ
 ብር : አቀባበል : አደረጉለት :: ከካይሮም : ወደ : ኢየሩሳሌም : ተሻገረ ፤ በዚ
 ያም : የኢትዮጵያን : ገዳም : ከጎብኘ : በኋላ : ከካቶሊኮች : ቀሳውሰት : ጋራ :
 ግንኙነት : አድርጎ : አብሮ : ሰነበተ :: ከዚህ : በኋላ : ናገራት : ባለው : (ከ
 ቶሊኮቹ : ገዳም : ከአርቶዶክስ : ሃይማኖት : ወደ : ከቶሊክ : መዘሩን : በገ
 ሀድ : አስታወቀ :: የዚህንም : ወሬ : የሮማ : ሊቀ : ጳጳሳት : በሰሙ : ጊዜ :
 ደስ : አላቸው :: ወደ : ሮማም : እንድትመጣ : የሚል : መልክት : ላኩበት ::
 ከዚህ : በኋላ : ከኢየሩሳሌም : በክርፋ : በናፕል : በኩል : አልፎ : ሮማ :
 ደረሰ :: በየደረሰበትም : የክብር : አቀባባይ : አልጎደለበትም :: በኋላም : ከሮማ :
 ወደ : ፓሪስ : ተሻገረ :: በፓሪስም : በሰው : አገር : የሚደርሰው : ደስታና :
 ኃዘን ፤ እየተፈራረቀበት : ስመ : ጥፋው ፤ የፈረንሳዊ : አስተዳዳሪ : ከርዲናል :
 ሪቨሊዬ : እየደገፉት : ናሮ : በመጨረሻ : ታሞ : በሺሕ : ፲፱፻፳፰ : ዓ : ም :
 እንደ : ኤውሮፓ : አቁጣጠር ሞተና : በረይ ቤተ : መንግሥት : ተቀበረ ::

የዐረ : ሱስንዮስ : ዘመነ : መንግሥት ::

ምዕራፍ : ፴፯ ::

ስለ : ዐረ : ሱስንዮስ : የዐረ : ሱስንዮስና : የእቴጌ : ማርያም : ሥና : ዕርቅ : የቤተ :
ክህነት : ቅድሚያ ::

ገራም : ፋሲል : የዐረ : ልብነ : ድንግል : የልጅ : ልጅ : የአቤቶ : ያዕቆብ :
 ልጅ : ናቸው :: ወደ : ወንድሜ : (1)ወደ : ዐረ : ሠርፀ : ድንግል : ልሂድ : ብለው :
 ከሸዋ : ተነሥተው : ጎንደር : ሄደው : በዐረ : ሠርፀ : ድንግል : ቤት : ተቀ
 መጡ :: ገራም : መባላቸውም : ውስጡን : ብልጎ ሆነው : ሳለ : በነጋገራቸው :
 ሞኝና : በላገር : ስለ : ሚመስሉ : ነው : ይባላል ::

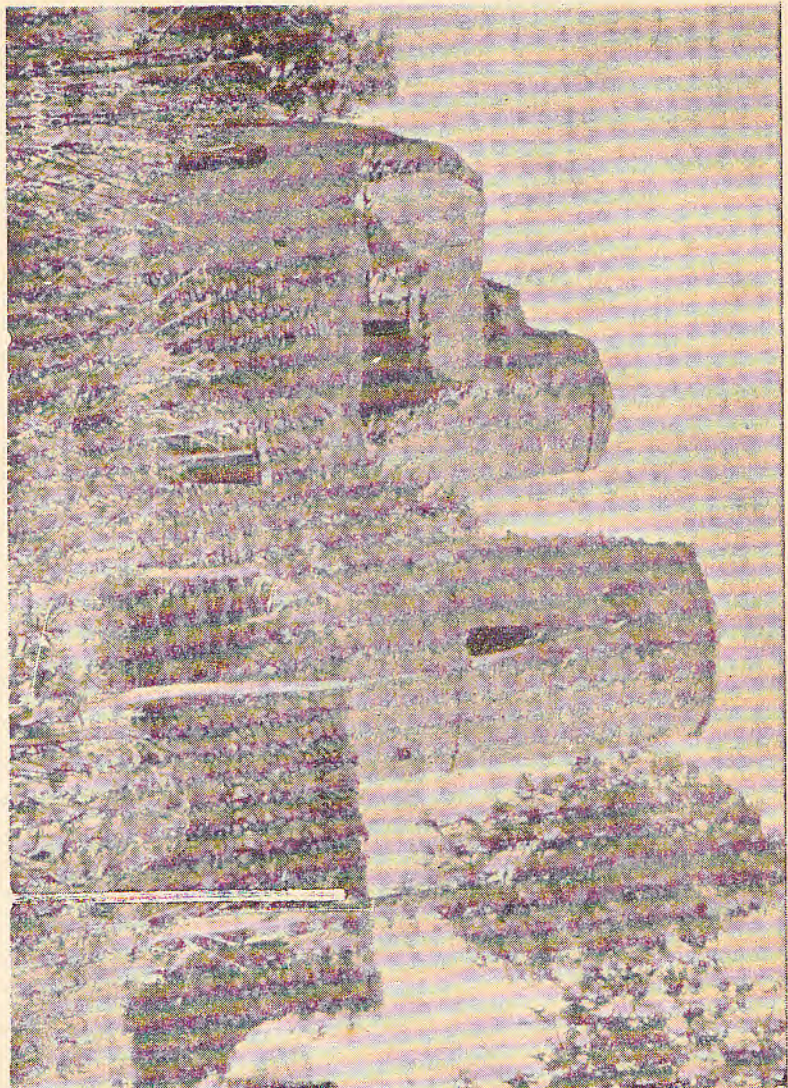
ያገራችን : ታሪክ : እንደሚተርከው : ገራም : ፋሲል : ከዕለታት : አንድ :
 ቀን : ለእቴጌ : ማርያም : ሥና : ከሶ : ተጣባኝ : ብለው : በነግሯቸው : እቴ
 ጌም : ምንስ : ሞኝ : ቢሆን : የነጋሢ : ልጅ : አይደለምን : በገረድ : እጅ : አይ
 ጠጣም : ብለው : ሐመልማላዊት : የሚባሉ : የጨዋ : ልጅ : በእልፍኛቸው :
 ተጠብቀው : የሚኖሩ ስለ : ነበሩ : ፋሲልን : ከሶ : አጠጭው : አሏቸው ፤ ሐመ
 ልማላዊትም : እሺ : ብለው : ከሚቀመጡበት : እልፍኝ : ወስደው : አጠጧቸው ::
 ከዚህ : በኋላ : ገራም : ፋሲል : የጎልማስነታቸው : ጊዜ : ደርሶ : ስለ : ነበረ :
 ተገናኝባቸውና : በዚህ : ግንኙነት : ሱስንዮስ : ተፀነሱ : ከ፫ : ወር : በኋላ :
 የዕንስ : መልክ : ይታወቃልና : እቴጌ ማርያም : ሥና : “አንቺ : ሐመልማላ

፩) ዐረ : ሠርፀ : ድንግል : ለገራም : ፋሲል : የአገታቸው : የዐረ : ሚናብ : ልጅ : ናቸው : እንጂ : ቀጥታ :
 ወንድም : አይደሉም ::

ᄅᆞᆫᆫᆺ

" (309.800 : 28.7540)

: 0.75 : 403 : 0.54.0.0 : 7.03 : 07.4.4.603 : (068.4) : 0696 : 25.900 : 4384 : (4.000) 300 : 20.30

ዊት ፡ የዕንስ ፡ መልክ ፡ አየሁብሽ ፡ ነገሩ ፡ ምንድነው ፡ ብለው ፡ ቢጠይቋቸው ፡
እቴጌ ፡ እኔ ፡ የምኖር ፡ ከእርስዎ ፡ እልፍኝ ፡ ነው ፡ ትንኝን ፡ ሆኖ ፡ ገባን ፡
አሏቸው ፤ እቴጌዬቱም ፡ «በዬ ፡ አስቲ ፡ ጊዜ ፡ ይግለጠው» ፡ ብለው ፡ ዝም ፡
አሉ ። ከ፯ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ዕንሱ ፡ እየገፋ ፡ ሄደ ።

እቴጌም ፡ «ትንኝን ፡ ሆኖ ፡ ገባ ፡ ? አላልሽም ፡ ነበር ፡ እውነቱን ፡ ንገሪኝ ፡
አለዚያ ፡ አስገርፍሻለሁ» ፡ ቢሏቸው ፡ እሳቸውም ፡ ከገራም ፡ ፋሲል ፡ መፅሐፍ
ቸውን ፡ ገለጹ ። እቴጌም ፡ ከቤትዎ ፡ የሚወለድ ፡ ልጅ ፡ መንግሥትዎን ፡ ይወ
ርሳል ፡ የሚል ፡ ንግር ፡ ይሰሙ ፡ ነበርና ፡ ፋሲል ፡ ሞኝ ፡ መስሎ ፡ መጥቶ ፡
የኔን ፡ መንግሥት ፡ ሊያፈርስ ፡ ነውን ፤ ፋሲልን ፡ ቶሎ ፡ ፈልጉ ፡ ቢሉ ፤ ፋሲል
አስቀድሞ ፡ ነገሩን ፡ ሰምተው ፡ ነበርና ፡ ከዚያ ፡ ሸሽተው ፡ ወደ ፡ አያታቸው ፡
ወደ ፡ እቴጌ ፡ ሰብለ ፡ ወንጌል ፡ አገር ፡ ወደ ፡ ጎጃም ፡ ተሻገሩ ። ከዚህ ፡ በኋላ
እቴጌ ፡ ማርያም ፡ ሥና ፡ ወይዘሮ ፡ ሐመልማላዊትን ፡ ሆዷን ፡ እሽዋት ፡ ብለው ፡
የጤፍ ፡ ገለባ ፡ ሙቅ ፡ ውሃ ፡ እያስነከሩ ፡ ሆዳቸውን ፡ አሳሹዋቸው ። ምክንያ
ቱም ፡ ሱስንዮስ ፡ ዕውር ፡ ሆነው ፡ እንዲወለዱ ፡ ነው ፡ ይባላል ። ሐመልማላዊ
ትም ፡ ወደ ፡ ዘመዶቻቸው ፡ ጎጃም ፡ ተላልከው ፡ ኖሮ ፡ ከጎጃም ወገኖቻቸው ፡
መጥተው ፡ ሠርቀው ፡ ግንደ ፡ በረት ፡ ወስደው ፡ አስቀመጧቸው ። በዚያ ፡ ሱስ
ንዮስ ቢወለዱ ፡ ዕውር ይሆናሉ ፡ የተባሉት ፡ ዓይናቸው ፡ የአጥቢያ ኮከብ መስሎ ፡
ተወለዱ ። ካደጉም ፡ በኋላ ፡ ባለፈው ፡ ምዕራፍ ፡ እንደ ፡ ተጻፈው ፡ ዘድንግልን
አሸንፈው ፡ በነገሡ ፡ ጊዜ ፡ ያይናቸውን ፡ ማማር ፡ ለማስደነቅ ፡ በዘመኑ ፡ የነበረ ፡
ባለቀኔ ፡ እንደዚህ ፡ ሲል ፡ ተቀኘ ፡ ይባላል ።

ምስለ ሰብአ ፡ ሮሜ ፡ ወጽርእ ፡ ለእመ ፡ ነበርከ ፤
እምአምለኩ ፡ በኮከብ ፡ ዓይንከ ።

ትርጓሜ ።

የጽርዕና ፡ የሮም ፡ ሰዎች ፡ በወንጌል ፡ ሳያምኑ ፡ በኮከብ ፡ ያ ፡ መልኩ ፡ ስለ ፡
ነበረ ፡ ሱስንዮስ ፡ ከነሱ ፡ ጋራ ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ ብትኖር ፡ ኖሮ ፡ ዐይንክን ፡ ኮከብ ፡
መስሏቸው ፡ ባመለኩብት ፡ ነበር ፡ ማለት ፡ ነው ።

ወደ ፡ ቀድሞው ፡ ታሪክ ፡ ዕንመለስ ፡ ሱስንዮስ ፡ ባለፈው ፡ እንደተባለው ፡
ካደጉ ፡ በኋላ ፡ በመጨረሻም ፡ ደጃች ፡ ዘሥላሴን ፡ ዐፄ ፡ ያዕቆብን ፡ ወግተው ፡
አሸንፈው ፡ ወዲያው ፡ ሳይውል ፡ ሳያደር ፡ ጎጃም ፡ ቀራንዮ ፡ መድኃኔ ፡ ዓለም ፡
ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ «ሥልጣን ፡ ሰገድ» ፡ ተብለው ፡ ነገሡ ። የነገሡበትን ፡ ዘመን ፡
የብላቴን ፡ ጌታ ፡ ጎሩይ ፡ ዋዜማ ፡ ሺህ ፡ ፭፻፺፭ ፡ ያደርገዋል ። የውጭ ፡ አገር ፡
ጸሐፊዎች ፡ ደግሞ ፡ እንዳገራቸው ፡ አቁጣጠር ፡ ሺህ ፡ ፯፻፯ ፡ ያደርጉታል ፡
ይኸውም ፡ ሲሆን ፡ ሺሕ ፯፻ ፡ ወይም ፡ ሺህ ፡ ፭፻፺፱ ፡ መሆኑ ፡ ነው ። ነገር ፡
ግን ፡ ከዐፄ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ የዕረፍት ፡ ዘመን ፡ ከሺሕ ፡ ፭፻፴፫ ፡ ላይ ፡ የገ

ላውዴዎስን፣ ሺህ ፣ የሚኖሩን ፣ ፬ ፣ የሠርፀ ፣ ድንግልን ፣ ሸ፬ ፣ የያዕቆብን ፣ ከዘ
ድንግል ፣ ጋራ ፣ ፯ ፣ ወይም ፣ ፰ ፣ የጨመርን ፣ እንደሆነ ፣ የሱስንዮስ ፣ ንግሥ ፣
ሺህ ፣ ፳፻፺፯ ፣ ወይም ፣ ፷ ፣ ዓ፣ ም፣ ይሆናል ።

ዐፄ ፣ ሱስንዮስም ፣ ከደብረ ፣ ታቦር ፣ ጋራ ፣ ፳ ፣ የሚሆን ፣ ከተማ ፣ ቁርቀሩ
ረዋል ፣ ይባላል ፣ ዋናውን ፣ ከተማቸውን ፣ ግን ፣ ደንቀዝ ፣ አደረጉ ። የደን
ቀዝ ፣ ቦታ ፣ ዙሪያው ፣ እንደ ፣ አምባ ፣ ገደልነት ፣ ያለው ፣ ላይ ፣ ሜዳ ፣ ላገሩ ፣
ሁሉ ፣ አማካይ ፣ ነው ፣ ሱስንዮስም ፣ በሱ ፣ ላይ ፣ ረዥም ፣ ግንብ ፣ አሠር
ተው ፣ ከግንቡ ፣ ላይ በመነጥር ፣ ሲመለከቱ ፣ ወደ ፣ ሰሜን ፣ ትግሬ ፣ ወደ ፣
ደቡብ ፣ ጉጃም ፣ ወደ ፣ ምዕራብ ፣ የመተማ ፣ አፋፍ ፣ ጭልጋ ይታያል ።

ዐፄ ፣ ሱስንዮስ ፣ እንደ ፣ ነገሡ ፣ ጠበኛቸው ፣ ወደ ፣ ነበሩት ፣ ወደ ፣ እቴጌ ፣
ማርያም ፣ ሥና ፣ ወደ ፣ ዐፄ ፣ ሠርፀ ፣ ድንግል ፣ በለቤት ፣ ሄደው ፣ በለፈው ፣
ጥፋቴ ፣ ምሕረት ፣ ያድርጉልኝና ፣ ከልብዎ ፣ ይታረቁኝ ፣ ብለው ፣ ለመኗቸው ።
እቴጌይቱም ፣ «ከያዕቆብ ፣ ተዋግተኝ ፣ መግደልኝና ፣ መንግሥቱንም ፣ መያዝኝ ፣
የእግዚአብሔር ፣ ፈቃድ ፣ ሆኖ ፣ ነው ፣ አንተስ ፣ ቢሆን ፣ ከነያዕቆብ ፣ ከነዘድንግል ፣
ጋራ ፣ በቤቴ ፣ ያደግክ ፣ (1) ልጄ ፣ አይደለህምን ፣ አሁንም ፣ ምሬክለሁ ፣ ነገር ፣
ግን ፣ አንተም ፣ የያዕቆብን ፣ መኳንንቶች ፣ በቂም ፣ እንዳታገላለቸው ፣ ከማዕር
ጋቸውም ፣ እንዳታወርዳቸው ፣ ርስታቸውንም ፣ እንዳትነቅላቸው ፣ እኔም ፣ በሞ
ትሁ ፣ ጊዜ ፣ በደከምሁበት ፣ ገንዘቤን ፣ በጨረስሁበት ፣ በማገደረ ፣ ማርያም ፣
ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ እንድታስቀብረኝ ፣ ቃል ፣ ግባልኝ። አሏቸው ። ዐፄ ፣ ሱስን
ዮስም ፣ ይኸን ፣ ያሉኝን ፣ ሁሉ ፣ እፈጽማለሁ ፣ ሲሉ ፣ ቃል ፣ ገቡላቸው ፣ እቴ
ጌይቱም ፣ ከልቤ ፣ ምሬክለሁ ፣ መንግሥትንም ፣ ከልጅ ፣ ልጆችክ ፣ አያውጣው ፣
ብለው ፣ መረቋቸውና ፣ ተራረቁ ።

እንደዚሁም ፣ በእቴጌይቱ ፣ አማካይነት ፣ የጌታቸው ፣ ሞት ፣ ጸጸቱ ፣ ያልበ
ረደላቸው ፣ የዐፄ ፣ ያዕቆብ ፣ ሹማምንቶች ፣ እየታረቁ ፣ ገቡላቸውና ፣ በማዕርግ ፣
አስቀመጧቸው ። ከፍ ፣ ከፍ ፣ ያለውን ፣ ሹመትና ፣ ማዕርግ ፣ ግን ፣ ለወንድሞ
ቻቸው ፣ ለመልክአ ፣ ክርስቶስ ፣ ለአፈ ፣ ክርስቶስ ፣ ለሣህለ ፣ ክርስቶስ ፣ ለየግን ፣
ክርስቶስ ፣ አደላድለው ፣ ሰጡ ።

ነገር ፣ ግን ፣ የኢትዮጵያ ፣ ጳጳስ ፣ የነበሩት ፣ አቡነ ፣ ጴጥሮስ ፣ ዐፄ ፣ ሱስንዮስ
ስና ፣ ዐፄ ፣ ያዕቆብ ፣ በተዋገቡት ፣ ቀን ፣ አቡነ ፣ በዐፄ ፣ ሱስንዮስ ፣ ወታደር ፣
አጅ ፣ ስለ ፣ ሞቱ ፣ የቤተ ፣ ክህነት ፣ ወገን ፣ በዚሁ ፣ ቂም ፣ አድርጎ ፣ ነበርና ፣
በመንገሳቸው ፣ ደስ ፣ አላለውም ፣ ይሁን ፣ እንጂ ፣ ንጉሡ ፣ የብዙ ፣ ሠራዊት ፣
ጌታ ፣ በመሆናቸው ፣ በዚህም ፣ ላይ ፣ ከእቴጌና ፣ ከመኳንንቱም ፣ ስለ ተስ
ማሙ ፣ ውስጥ ፣ ውስጡን ፣ (ዐላዊ ፣ ንጉሥ) ፣ እያለ ፣ ከማግት ፣ በቀር ፣ ለጊ
ዜው ፣ የገቡባቸው ፣ ነገር ፣ የለም ።

(ጳ) በቤቴ ፣ ያደግክ ፣ ሲሉ ፣ ግን ፣ በጉጃም ፣ በግንደ ፣ በረትና ፣ በሸዋ ፣ አድጉ ፣ ከግለው ፣ ጋራ ፣ ይፋለሳል ፣ ነገር ፣
ግን ፣ ግማሹን ፣ ጊዜ ፣ በዐፄ ፣ ሠርፀ ፣ ድንግል ፣ ቤት ፣ ግማሹን ፣ ጊዜ ፣ በሸዋና ፣ በጋላ ፣ አገርላድገው ፣ ይሆናል ።

ጋሎጥም ፡ አስቀድሞ ፡ በስደታቸው ፡ ጊዜ ፡ ኋላም ፡ ከዐረ። ያዕቆብ ፡ በተ
ጠገቡ ፡ ጊዜ ፡ በጦርነትም ፡ በምክርም ፡ እየረዱ ፡ ደስ ፡ አስኝተዋቸው ፡ ነበርና ፤
ተከፈለው ፡ ከመጡት ፡ በቀሮ ፡ ሌሎችንም ፡ ከሸዋና ፡ ከወለጋ ፡ ከግንደ ፡ በረት ፡
በጥሪ ፡ እያስመጡ ፡ በዳሞት ፡ በጉጃም ፡ በአገው ፡ ምድር ፡ በመተከ
ልና ፡ በባንጃ ፡ ርሱተ ፡ ጉልት ፡ እየተከሉ ፡ አሰማሯቸው ። ዐረ ገላውዲዎስ ፡
የተከሉትን ፡ የመካነ ፡ ሰማዕታት ፡ ቅዱስ ፡ ገላውዲዎስንና ፡ እቲጌ ፡ ሥሉስ ፡
ኅይላ ፡ የተከሉትን ፡ የማገደረ ፡ ማርያምን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ቅፈና ፡ (ርስተ ፡
ጉልት) ፡ ሳይቀር ፤ ሚሰውን ፡ እየተወ፡ ሁለት ፤ እጁን ፡ እየወሰዱ ፡ ለጋሎጥ። ሰጧ
ቸው ፡ ይባላል ። በዚህም ፡ ሁሉ ፡ የቤተ ፡ ክህነት ፡ ሰዎች ፡ ቅያሜ ፡ እየበረከተ ፡ ሄደ ።

በሌላው ፡ የክርስቲያን ፡ አገርና ፡ ሕዝቡ ፡ ቤተ ፡ ክህነትን ፡ በሚያከብ
ርበት ፡ መንግሥት ፡ እንደሚደረገው ፡ በኢትዮጵያም ፡ ዙፋን ፡ ላይ ፡ ተቀምጦ ፡ እንደ ፡
ልብ ፡ ለመግዛት ፡ የቤተ ፡ ክህነት ፡ ድጋፍ ፡ ቀላል ፡ አይደለም ፤ ስለዚህ ፡ ዐረ ፡ ሱስ
ንዮስ ፡ በቤተ ፡ ክህነቱ ፡ በኩል ፡ እንደተጠሉ ፡ ያውቁ ፡ ነበር ፤ ሕዝቡም ፡ በቤተ ፡
ክህነቱ ፡ ስብከት ፡ (ፕሮፓጋንዳ) ፡ እንደሚነሳባቸው ፡ ተጠራጠሩ ። ባንድ ፡ ወገንም ፡
ከሰሜን ፡ ቱርኮች ፡ በዐረ ፡ ወርዐ ፡ ድንግል ፡ ጊዜ ፡ ተዋግተው ፡ ኅይላቸው ፡ ደክሞ
የነበሩት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ መንግሥት ፡ በተለዋወጠ ፡ ጊዜ ፡ ባገር ፡ ውስጥ ፡ የሚደረገ
ገው ፡ ጦርነት ፡ አግዟቸው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ መልሰው ፡ ቀድሞ ፡ ይዘውት ፡ የነበረ
ውን ፡ ስለ ፡ ያዙ እነሱንም ፡ ወግቶ ፡ ለመመለስ ፡ ቤተ ፡ ክህነቱና ፡ ሕዝቡ ፡ ካላ
በረላቸው ፡ ወይም ፡ ከውጭ ፡ መንግሥት ፡ የበቃ ፡ ርዳታ ፡ እንደ ፡ ዐረ ፡ ገላ
ውዲዎስ ፡ ካላገኙ ፡ የማይቻል ፡ መሆኑን ፡ አመዘዙ ።

ስለዚህ ፡ ከቤተ ፡ ክህነቱ ፡ ጋራ ፡ ያላቸው ፡ ቅያሜ ፡ እየባሰ ፡ በሄደ ፡ ጊዜ ፡
በጠገባቸው ፡ ያሉትን ፡ ሚሲዮኖችና ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ባለሻል ፡ አደረጓ
ቸው ፡ ለክቶሊክ ፡ ሚሲዮኖቹም ፡ የራሳቸውን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የሚተክሉበ
ትና ፡ የሚተዳደሩበት ፡ ሰፊ ፡ መሬት ፡ ከደንቢያ ፡ ሰጧቸው ። ፖኤዝ ፡ የሚባለውን ፡
የክቶሊኮችን ፡ አለቃ ፡ ከፍሬሞና ፡ ወደ ፡ ደንቀዝ ፡ አስመጥተው ፡ በጠገባቸው ፡
አስቀመጡት ፤ ደንበኛ ፡ ሥርዓተ ፡ ንግሣቸውን ፡ ለማክበር ፡ አኩስም ፡ ጽዮን ፡
በብዙ ፡ መኳንንትና ፡ ቀሳውስት ፡ ታጅበው ፡ በሄዱ ፡ ጊዜ ፡ ፖኤዝንም ፡ ስለ ፡ ፍቅሩ ፡
ይዘውት ፡ ሄደው ፡ ነበር ። እርሱም ፡ በዚያው ፡ በጎንደር ፡ ተምሮ ፡ አማርኛና ፡
ግዕዝ ፡ ያውቅ ፡ ነበር ፡ ይባላል ።

ከዚያም ፡ እንደ ፡ ተመለሱ ፡ በሺህ ፡ ሄጀ ፡ ዓ፡ ም፡ ለኤስፓኝና ፡ ለፖርቱጋል ፡
ንጉሥ ፡ ለዶን ፡ ፊልጶስና ፡ ለሮማው ፡ ሊቀ ፡ ጳጳስ ፡ ለጳውሎስ ፡ ጄኛ ፡ ደብዳቤ ፡
አዘጋጅተው ፡ በዚህ ፡ በፖኤዝ ፡ እጅ ፡ ላኩ ፤ በዚህ ፡ ደብዳቤ ፡ ውስጥ ፡ የዝም
ድናና ፡ የወታደር ፡ ጥየታ ፡ ሲኖርበት ፡ እንደዚህም ፡ በሮማ ፡ የክቶሊካዊት ፡
ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ እንተዳደራለን ፡ የሚል ፡ ጽሕፈት ፡ ነበረበት ፡ ይባላል ።

አሁን ፡ ግን ፡ ለጊዜው ፡ ይኸን ፡ ወደ ፡ ጎን ፡ አድርገን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ የፖርቱጋልን ፡ መንግሥት ፡ ትተው ፡ ፊትም ፡ ዐፄ ፡ ዘድንግል ፡ አሁንም ፡ ዐፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ከኤስፓኝ ፡ ንጉሥ ፡ ጋራ ፡ የተላላኩበትን ፡ ምክንያት ፡ ለመግለጽ ፡ እንዲረዳ ፡ ስለ ፡ ኤስፓኝ ፡ መንግሥት ፡ በጭሩ ፡ እንጠቀሳለን ።

ምዕራፍ ፡ ፴፰ ።

ስለ ፡ ኤስፓኝ ፡ መንግሥት ፡ ገናናነት ፡ በጭሩ ።

በ፲፯ኛው ፡ መቶ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ የኤስፓኝን ፡ መንግሥት ፡ ገናናነት ፡ ከመጥቀስ ፡ በፊት ፡ ስላለፈ ፡ ታሪኩ ፡ በጭሩ ፡ እንጽፋለን ።

ዛሬ ፡ ኤስፓኝ ፡ በሚባለው ፡ መንግሥት ፡ ውሥጥ ፡ ቀድሞ ፡ የነበሩት ፡ ሰዎች ፡ ኢበር ፡ ይባሉ ፡ ነበር ። ይኸውም ፡ ጥንት ፡ በእስያ ፡ ውስጥ ፡ በካውካዝ ፡ ደቡብ ፡ ይገኝ ፡ የነበረ ፡ ያንድ ፡ አገር ፡ ስም ፡ ነው ።

በዚህ ፡ አገር ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ፊንቃውያን ፡ በኋላም ፡ ግሪኮች ፡ ገብተው ፡ ተመሥርተውበት ፡ እያንዳንዳቸው ፡ የነበራቸውን ፡ ሥልጣኔ ፡ ትተውላቸው ፡ እንደዚሁም ፡ በስመ ፡ ጥሩው ፡ በአኒባልና ፡ በባቱ ፡ በአሚልካር ፡ በርካ ፡ ጊዜ ፡ ካርታገሮች ፡ ከአፍሪካ ፡ ሰሜን ፡ ተሻግረው ፡ ይዘውት ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ሮማውያን ፡ ከካርታገሮች ፡ ጋራ ፡ በፍሪካና ፡ በሲሲል ፡ ግዛት ፡ ሁሉ ፡ ይዋጉ ፡ በነበረና ፡ አፍሪካዊው ፡ ሺፒዮን ፡ አኒባልን ፡ በሸነፈው ፡ ጊዜ ፡ ካርታገሮች ፡ በፍጹም ፡ ኤስፓኝን ፡ ለቀው ፡ የኤስፓኝ ፡ ግዛት ፡ ወደ ፡ ሮማውያን ፡ ዞረ ። የሮም ፡ ግዛት ፡ እሁለት ፡ ከተከፈለ ፡ በኋላም ፡ ኤስፓኝ ፡ በምዕራቡ ፡ የሮማ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ይተዳደር ፡ ነበር ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ሻንዳል ፡ አሌን ፡ ስቪብ ፡ ዊዚጎት ፡ የሚባሉት ፡ ነገዶች ፡ በየጊዜው ፡ እየወረሩ ፡ የዛሬዬቱን ፡ ኤስፓኝ ፡ ይዘዋት ፡ ነበር ። በ፯ኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ሌዎቪጀልድ ፡ የሚባለው ፡ የኤስፓኝ ፡ ሰው ፡ ያገር ፡ ተወላጆቹን ፡ ሰብስቦ ፡ ወራሪዎቹን ፡ ተዋግቶ ፡ አሸነፈና ፡ የኤስፓኝን ፡ ነፃነት ፡ በደንብ ፡ አቋቋመ ። ከተማውንም ፡ ቶሌዶ ፡ (በታላ ፡ ወንዝ ፡ አቅራቢያ ፡ ከማድሪድ ፡ ደቡብ ፡ ምዕራብ) ፡ አደረገ ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ ዐረቦች ፡ በሰባተኛውና ፡ በስምንተኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ጎይል ፡ አግኝተው ፡ የአፍሪካን ፡ ሰሜን ፡ በወረሩበት ፡ ጊዜ ፡ ከአፍሪካ ፡ ሰሜን ፡ ተሻግረው ፡ ኤስፓኝንም ፡ ያዙትና ፡ እስከ ፡ ፲፱ኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ መገመሪያ ፡ ድረስ ፡ ገዙት ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ የኤስፓኝ ፡ ዘር ፡ ከነዚህ ፡ ከዐረቦቹ ፡ ተዋልዶ ፡ የተደባለቀ ፡ መሆኑ ፡ የታወቀ ፡ ነው ።

በሥራ ፡ አራተኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ የኤስፓኝና (የካስቲይ) ፡ የፖርቱጋል ፡ ሕዝቦች ፡ ኅብረት ፡ አድርገው ፡ በፈረንሣይ ፡ መን

ሥትም ፡ ርዳታ ፡ ዐረቦችን ፡ ወግተው ፡ አስወጡና ፡ የኤስፓኝን ፡ መንግሥት ፡
 ራሱን ፡ አስቻሉት ። መንግሥቱም ፡ እያደር ፡ ጎይለኛ ፡ ሆነ ። ይልቁንም ፡
 በሻርል ፡ ፩ኛና ፡ በልጁ ፡ በፊልጶስ ፡ ፪ኛ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ በመርከብም
 በወታደርም ፡ ከሌሎቹ ፡ መንግሥታት የበረታ ፡ ሆነና ፡ ከኤውሮፓ ፡ ሳርዴኝን፣
 ሲሲልን ፡ ሚላንን ፡ ናፕልን ፡ የፈረንሳይን ፡ ደቡብ ፡ ሉክሰምቡርግን ፡ ሆላ
 ንድን ፡ በጠገቡ ፡ የሚገኘውን ፡ ትልቁን ፡ የፖርቱጋል ፡ መንግሥት ፤ ከአሜሪካን፣
 አብዛኛውን ፡ የደቡብ ፡ አሜሪካንን ፡ ከእስያ ፡ በትልቁ ፡ ውቅያኖስ ፡ ውስጥ ፡
 የሚገኙትን ፡ ደሴቶች ፡ በማሌዚያ ፡ ያለውን ፡ አሜሪካኖች ፡ ይገዙት ፡ የነበረ
 ውንና ፡ አሁን ፡ የለቀቁትን ፡ አገር ፡ ፊሊፒን ፡ ይገዙ ፡ ነበር ። ፊሊፒን ፡ የተ
 ባለውም ፡ አገር ፡ በፓኤስኝ ፡ ንጉሥ ፡ በፊሊፕ ፡ ፪ኛ ፡ ስም ፡ ተሰይሞ ፡ ነው ።

እንግዲህ ፡ ኤስፓኝ ፡ በዘመኑ ፡ ተፎካካሪው ፡ ነን ፡ ከሚሉት ፡ ከቱርክ ፡
 ከፈረንሳይ ፡ ከእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ እየተዋጋ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ድል ፡ ማድ
 ረጉ ፡ በሌላው ፡ ዓለም ፡ እንደ ፡ ታወቀ ፡ እንዲሁም ፡ ጎንደር ፡ በሉት ፡ ፖር
 ቱጊዞችና ፡ ይልቁንም ፡ በፖኤዝ ፡ አፍ ፡ እየተነገረ ፡ በዐፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ዘንድ ፡
 ይሰማ ፡ ዠመር ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ በሺህ ፡ ፯፻፸፫ ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡ የማይሸነፈው ፡ ጦር ፡ የሚባ
 ለው ፡ የኤስፓኝ ፡ ጦር ፡ በንግሥት ፡ ኤልሳቤጥ ፡ የሚመራውን ፡ የእንግሊዝን ፡
 አገር ፡ ለመውጋት ፡ በመርከብ ፡ ሲሄድ ፡ ድንገተኛ ፡ ማዕበል ፡ ተነሥቶ ፡ ስላበላ
 ሸው ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የተበላሸው ፡ መርከብና ፡ ያለቀው ፡ ወታደር ፡ የኤስፓኝን ፡
 መንግሥት ፡ ጎይል ፡ ከቀድሞው ፡ ቀነሰው ፡ ይሁን ፡ እንጂ ፡ አሁንም ፡ ይኸው ፡
 መንግሥት ፡ ከገናንነቱ ፡ አልተዋረደም ። በዚህም ፡ ላይ ፡ የኤስፓኝ ፡ ነገሥታት ፡ በካ
 ቶሊክ ፡ ሃይማኖት ፡ ፍቅር ፡ የተቃጠሉ ፡ የሮማን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንና ፡ ሊቃነ ፡
 ጳጳሳቱን ፡ በጣም ፡ የሚያከብሩ ፡ ነበሩ ። የሮማ ፡ ጳጳሳትም ፡ ከነልዮንና ፡ ከነጎርጎ
 ሮዮስ ፡ ትልቁ ፡ ዠመሮ ፡ በኤውሮፓ ፡ የካቶሊክ ፡ ነገሥታት ፡ ላይ ፡ አንዳንድ ፡
 ጊዜም ፡ እስከ ፡ መሾም ፡ እስከ ፡ መሻር ፡ እየደረሱ ፡ ክብርና ፡ ሥልጣን ፡ ስለ ፡
 ነበራቸው ፡ ስማናቸውም ፡ ረገድ ፡ የኤስፓኝ ፡ ነገሥታት ፡ በራሳቸውም ፡ ሥራ ፡
 በሊቃነ ፡ ጳጳሳቱም ፡ ድጋፍ ፡ ገናናነታቸውን ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ነበር ። ዐፄ ፡ ሱስንዮ
 ስም ፡ ወደ ፡ ኤስፓኝ ፡ ንጉሥ ፡ ወደ ፡ ፊልጶስ ፡ ፫ኛና ፡ ወደ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሱ ፡ ወደ ፡
 ጳውሎስ ፡ ፮ኛ ፡ ደብዳቤ ፡ ልከው ፡ ዝምድር ፡ ለመመሥረትና ፡ ርዳታ ፡ ለማግኘት ፡
 ያሰቡት ፡ የንጉሡንና ፡ የጳጳሱን ፡ ተበባሪነት ፡ በዓለምም ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ መፈ
 ሬት ፡ በፔር ፡ ፖኤዝ ፡ አመልካችነት ፡ ከተረዱት ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ምዕራፍ : ፴፱ ::

ሐሰተኛው : ያዕቆብና : አርዞ : በካቶሊክ : ሃይማኖት : ምክንያት : የተነሣው : ጦርነት ::

ነገሥታት : በሚገዙበት : ጊዜ : በውስጣቸው : አንዳንድ : ትልቅ : ሰው : እንደሚገኝ : የታወቀ : ነው :: ይኸም : ትልቅ : ሰው : በንጉሠ : ውስጥ : ሆኖ : በእንደራሴነት : ወይም : ከዚያ : ባነሰ : ሥልጣን : ይኖራል : ሲመቸውም : ዙፋን : ለመነቅነቅ : አይመለስም :: በዚሁ : አያያዝ : አሁን : ትዝ : የሚለን : ራስ : ዘሥላሴ : የሚባለው : ነው ::

ራስ : ዘሥላሴ : ከዐፄ : ሠርፀ : ድንግል : ዘመን : ገፍምሮ : አንዳንድ : ጊዜም : እየታሰረ : በሌላውም : ጊዜ : በከበሬታ : የነበረ : ሰው : ነው :: በመካከሉም : ሕዝቡና : መኳንንቱ : የነጋሚነት : ዘር : የለሀም : እያለ : በያውከው : እንደርሱ : አሳብ : ለመንገሥም : ያሰበበት : ጊዜ : አለ :: አሁንም : በዐፄ : ሱስንዮስ : ዘመን : መንግሥት : ባለፈው : ጥፋቱ : ይቅርታ : ተደርጎለት : ሲኖር : ከዕለታት : አንድ : ቀን : እንደሚባለው : በመጠፍ : ምክንያት : ሰክሮ : «ያዕቆብንና : ዘድንግልን : ከዙፋን : እንዳወረድኳቸው : ሱስንዮስንም : አንድ : ቀን : ሳላዋርደው : አልቀርም» : ብሎ : ተናግሮ : ኖሮ : ይኸውም : በንጉሠ : ገሮ : ስለደረሰ : ተይዞ : በአምባ : ኩሬ : ታሰረ :: ከዚያም : አመለጠና : ከሸፍቶች : ጋራ : ተደባልቆ : ጎጃምን : ይዘርፍ : ገፍመር : በኋላ : ግን : ለንጉሠ : ታማኝ : የሆኑ : ጋሎች : በጫካ : አድፍጠው : ገደሉትና : ራሱን : ቁርጠው : ለንጉሠ : ላኩላቸውና : የሕይወቱ : ፍጻሜ : ሆነ ::

※ ※ ※

በዚህም : ጊዜ : አንድ : የመጠሪያ : ስሙ : ዐምዶ : የሚባል : ሰው : ፊቱን : በጦርነት : እንደ : ቆሰለ : ሰው : ተሸፋፍኖ : ሄዶ : ለደብረ : ቢዘን : መነኮሳት : እኔ : ንጉሥ : ያዕቆብ : ነኝ (ከሱስንዮስ : በተዋጋሁበት : ቀን : ከሞት : እግዚአብሔር : በተአምራት : አድኖኝ : እናንተ : አባቶቹ : ዘንድ : ለመድረስ : አበቃኝ : ብሎ : ነገራቸው :: መነኮሳቱም : የሚናገሩት : በሕዝብ : ዘንድ : ተደማጭነት : ስላለው : በነሱ : ስብከት : ይህ : መንግሥትን : ይይዛል : እያለ : ተስፋ : ያደረገ : ብዙ : ሰው : ገብቶለት : ከዚህም : የተነሣ : በስሜን : ግዛት አስቸግሮ : ነበር :: ነገር : ግን : ትግሬን : የሚገዛው : ሣህለ : ክርስቶስ : የሚባለው : የንጉሠ : ወንድም : ተዋግቶ : አሸነፈውና በአምባ : ላይ : አሰረው :: በኋላም : ከዚያ : አምልጦ : ወደ : ሐማሴን : ሄዶ : በኋላም : ንጉሠና : ሣህለ : ክርስቶስ : መረቀ : ከሚባሉት : ጋሎች : ጋራ : በሚዋጉበት : ጊዜ : ይኸው : ሐሰተኛው : ያዕቆብ : ሽሬ : ድረስ : መጥቶ : አገር : ዘርፎ : ሲመለስ : በትግሬ : ያገር : ጠባቂው : (የሹሙ) : አሸከሮች : አገኝተው : ገደሉት :: ይህም ሰው : የግብጽ : ተወላጅ : ነው : ይባላል ::

ከዚህም : በኋላ : ዐፄ : ሱስንዮስ : በግራም : በቀኝም : ያለው : አገር : ለጊዜው : ረግቶ ከተገዛላቸው : በኋላ : በሺሕ : ፯፻ : ዓ : ም : የዘውድ : በዓላቸውን : ለማክበር : ወደ : አዙስም : ሄደው : አክብረው : ተመለሱ ::

ከዘውድ ፡ በዓላቸውም ፡ በኋላ ፡ ንጉሡ ፡ ጥቂት ፡ ቀን ፡ ታመው ፡ እቤት ፡
ውለው ፡ ነበርና ፤ ሞተዋል ፡ እየተባለ ፡ ተወራ ። መልክ ፡ ጸዴቅ ፡ የሚባለው ፡
የወገራ ፡ ገዥ ፡ ከዐፄ ፡ ሚናስ ፡ ዘር ፡ የተወለደውን ፡ አቤቶ ፡ አርዘን ፡ አነገሠና ፡
ሸፈተ ፤ መልክ ፡ ጸዴቅም ፡ እስከ ፡ ንጉሡ ፡ ሠፈር ፡ ድረስ ፡ እየመጣ ፡ ከወታ
ደሮቹ ፡ አለቆች ፡ ከነሲናዳ ፡ እየተዋጋ ፡ ድል ፡ እያደረገ ፡ ያበርራቸው ፡ ገሮር ፡
በኋላ ፡ ግን ፡ ራስ ፡ የማነ ፡ ክርስቶስ ፡ (የንጉሡ ፡ ወንድም) ፡ መልክ ፡ ጸዴቅን ፡
አባሮ ፡ ያዘውና ፡ ከአቤቶ ፡ አርዘ ፡ ጋራ ፡ ተገደሉ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ሮማ ፡ ጳጳስና ፡ ወደ ፡ ኤስፓኝ ፡ ንጉሥ ፡ ተልኮ ፡ የነበ
ረው ፡ ፖኤዝ ፡ ሌሎችም ፡ ሰዎች ፡ ጨምሮ ፡ መልስ ፡ ይዞ ፡ ከኤውሮጳ ፡ መጣ ።

ንጉሡም ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ አቸፈር ፡ (አገው) ፡ ነበሩና ፡ መላክተኞቹ ፡ በደረሱ ፡
ጊዜ ፡ በፍቅርና ፡ በከበሬታ ፡ ተቀብሏቸው ። እነሱም ፡ ከንጉሣቸውና ፡ ከጳጳሳቸው ፡
እንደ ፡ ኤውሮፓ ፡ ቀጥሮ ፡ በ፲ሕ ፡ ፯፻፱ ፡ ዓ ፡ ም ፡ መጋቢት ፡ ፲፭ ፡ ቀን ፡ የተጻ
ፈውን ፡ ደብዳቤ ፡ አስረከቡ ፡ የደብዳቤው ፡ ሙሉ ፡ ቃል ፡ አልተገኘም ፡ ይሁን ፡
እንጂ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ የፖርቱጊዝ ፡ መንግሥት ፡ ከዐፄ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ ቃል ፡
ተቀብሎ ፡ ርዳታ ፡ ከላከላቸው ፡ በኋላ ፡ ልጃቸው ፡ ገላውዴዎስ ፡ ያበታቸውን ፡ ቃል ፡
ተቀብለው ፡ ስላልፈጸሙ ፡ አሁንም ፡ እርስዎ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡
የካቶሊክን ፡ ሃይማኖት ፡ ተቀብላ ፡ የቤተ ፡ መንግሥቱም ፡ የቤተ ክህነቱም ፡ ሃይማ
ኖት ፡ ካቶሊክ ፡ መሆኑን ፡ በግልጽ ፡ ለማወቅ ፡ ካልተቻለ ፡ በደብዳቤ ፡ የጠየቁትን ፡
ጉዳይ ፡ ለመፈጸም ፡ ያዳግታል ። የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወደ ፡ ሮማ ፡
ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ከተደረበ ፡ ግን ፡ ማናቸውንም ፡ ርዳታ ፡ እናደርጋለን ፡ የሚል ፡
መሆኑ ፡ ርግጠኛ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ።

ንጉሡም ፡ መልሱ ፡ ይህ ፡ መሆኑን ፡ ከሰሙ ፡ በኋላ ፡ ይኸንኑ ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ደብዳቤ ፡
ጨምረው ፤ ፍቅረ ፡ እግዚአንና ፡ ከሚሲዮናውያኖቹ ፡ አንዱን ፡ አንቷን ፡ ፈርናንዲ
ዝን ፡ መልሰው ፡ ላኳቸው ፡ ይበላል ። መልክተኞቹም ፡ በምጥዋና ፡ በዘይላ ፡ በኩል ፡
እንዳይሄዱ ፡ ተርከኝን ፡ ስለ ፡ ፈሩ ፡ ታቹን ፡ በደቡብ ፡ በእናሪያና ፡ በከምባታ ፡ በኩል ፡
ሄዱ ፤ ከዚያም ፡ አልፈው ፡ አላባ ፡ ሲደርሱ ፡ ባላባቱ ፡ አስሯቸው ፡ ሲኖር ፡ በኋላ ፡
ለቀቃቸው ። ዳሩ ፡ ግን ፡ እነርሱ ፡ ሄደው ፡ መልሱን ፡ ከማምጣቸው ፡ በሬት ፡ ባገሩና ፡
በንጉሡ ፡ ላይ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከተው ፡ አሳዛኝ ፡ የርስ ፡ በርስ ፡ ጦርነት ፡
ደረሰ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ኢየሱስውያን ፡ የሚባሉት ፡ እነዚህ ፡ ሚሲዮኖች ፡ የንጉሡን ፡
ልብ ፡ ስላገኙ ፡ በዋና ፡ በዋና ፡ መደባቸው ፡ በፍሬሞና ፡ (በትግሬ) ፡ በጎርጎራ ፡
(ደምቢያ) ፡ በሌላውም ፡ ከተማ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ልባቸው ፡ የካቶሊክን ፡ ሃይማኖት ፡
በየጎባኤው ፡ በየገበያው ፡ በየመኳንንቱም ፡ ቤት ፡ እየሰበኩ ፡ በካቶሊክነት ፡ ያጠ
ምቁ ፡ ገሮር ። ይልቁንም ፡ ፖኤዝ ፡ የሚባለው ፡ ሚሲዮናዊ ፡ ከብዙ ፡ ዓመታት ፡
ገሮር ፡ በኢትዮጵያ ፡ በመቀመጡ ፡ አማርኛና ፡ ግዕዝ ፡ ከማወቁ ፡ በላይ ፡ ለንጉሡ ፡

ባለሟል ፡ ሆኖ ፡ ይወጣ ፡ ይገባ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ የሱ ፡ ሰብከት ፡ ከሌሎቹ ፡ ይበልጥ ፡ ይሠራ ፡ ገረመር ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ለአርቶዶክሳዊ ፡ ሃይማኖት ፡ የተቈረቁሩትና ፡ በሹመት ፡ ምክንያትም ፡ ቀድሞ ፡ የተቀየሙት ፡ መኳንንቶች ፡ ሕዝቡንና ፡ ከህና ቱን ፡ እያሳደሙ ፡ ንጉሡ ፡ ካቶሊክ ፡ ሆነዋል ፤ ለክርስቶስም ፡ ሁለት ፡ ባሕርይ ፡ አለው ፡ ብለው ፡ በአዋጅ ፡ አናግረዋል ፡ እያሉ ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ እያወሩ ፡ ለመ ሸፈት ፡ አቁበቁቡ ።

በንጉሡና ፡ እርሳቸውን ፡ በተከተሉ ፡ መኳንንት ፡ በነአዛዥ ፡ ጢኖ ፡ (ተክለ ሥላሴ) ፡ በወንድማቸው ፡ በራስ ፡ ሣህለ ፡ ክርስቶስ ፡ መሪነት ፡ ቀድሞውኑ ፡ የነበ ረው ፡ የሚሲዎኖቹ ፡ መሪ ፡ እላይ ፡ ስሙን ፡ የጠራነው ፡ ፔር ፖኤዝ ፡ በኋላ ፡ ደግሞ ፡ ከሮማ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳስ ፡ ዘንድ ፡ ፓትረያርክ ፡ ተብሎ ፡ ካ፲፰ ፡ ሚሲዮኖው ያን ፡ ጋራ ፡ የመጣው ፡ ሚንዴዝ ፡ አልፎንሱ ፡ ያዲሱ ፡ ሃይማኖት ፡ መሪ ፡ ሆነው ፡ የቀረባቸውን ፡ በካቶሊክነት ፡ ሲያጠምቁ ፡ አዲስ ፡ ሕግና ፡ ሥርዓት ፡ ሲያበጁ ፡ የቀ ድሞውን ፡ አርቶዶክሳዊት ፡ ሃይማኖት ፡ ለመከላከል ፡ በየጊዜውና ፡ በየሥፍራው ፡ የተነሡት ፡ ደግሞ ፡ ብዙ ፡ ነበሩ ።

እነዚህም ፡ ግብጻዊው ፡ ጳጳስ ፡ አቡነ ፡ ስምዖን ፡ የታወቁት ፡ መምህር ፡ አባ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ከመኳንንት ፡ የዐፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ወንድም ፡ ራስ ፡ የማነ ፡ ክርስቶስ ፡ የልጃቸው ፡ የወይዘሮ ፡ መለኮታዊት ፡ ባል ፡ ራስ ፡ ዮልዮስ ፡ ዮናኤል ፡ የዳሞት ፡ ገዥ ፡ ጌዴዮን ፡ የፈላሾች ፡ ባላባት ፡ አቤቶ ፡ የማነ ፡ አብ ፡ አቤቶ ፡ መልስ ፡ ክር ስቶስ ፡ አቤቶ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ (የሚቹ ፡ የአቤቶ ፡ አርዞ ፡ ልጅ) ፡ ናቸው ።

ሌሎችም ፡ ብዙ ፡ ቀሳውስትና ፡ ከህናት ፡ ስለ ፡ ሃይማኖታችን ፡ እንሞታለን ፡ እያሉ ፡ ባንድነት ፡ ዐድመው ፡ በዐፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ላይ ፡ ሸፈቱ ። መሸፈታቸውም ፡ በታወቀ ፡ ጊዜ ፡ ፀፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ሠራዊታቸውን ፡ ይዘው ፡ እነዚህኑ ፡ ለመውጋት ፡ ከደንቀዝ ፡ ወደ ፡ ጸዳ ፡ ሄደው ፡ ተሰለፉ ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ጳጳሱ ፡ አቡነ ፡ ስም ያን ፡ ንጉሡ ፡ ሱስንዮስ ፡ የእስክንድርያን ፡ አርቶዶክሳዊትና ፡ ያባታችንን ፡ የማር ቆስን ፡ ሃይማኖት ፡ ለውጠው ፡ ወደ ፡ ካቶሊክ ፡ ሃይማኖት ፡ ገብተዋልና ፤ እሳቸውን ፡ ተከትሎ ፡ የወጋን ፡ ውጉዝ ፡ ከመ ፡ አርዮስ ፡ ብለው ፡ ገዙቱ ። ንጉሡንም ፡ አስቀ ድሞ ፡ ገዝተዋቸው ፡ ነበር ፡ ይባላል ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ግዝቱ ፡ ጦርነቱን ፡ ለማ ቆም ፡ አልቻለምና ፤ ከወዲህ ፡ ከንጉሡ ፡ ወታደር ፡ ጋራ ፡ ብዙ ፡ ሚሲዮኖችና ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ተጨምረው ፤ ከወዲያም ፡ ጳጳሱና ፡ ቀሳውስቱ ፡ ሆነው ፡ እርስ ፡ በራሳቸው ፡ እየተዋጉ ፡ ወታደሩንም ፡ ያዋጉ ፡ ገረመር ። በጦርነቱም ፡ ውስጥ ፡ አዝማች ፡ የነበሩት ፡ ዋናው ፡ ዮልዮስና ፡ አባ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ከብዙ ፡ ወታደርና ፡ ከህናት ፡ ጋራ ፡ በጥይትና ፡ በጦር ፡ ተመተው ፡ ወደቁ ። ጳጳሱም ፡ አቡነ ፡ ስምዖን ፡ እንደ ፡ ሹመት ፡ አባታቸው ፡ እንደ ፡ አቡነ ፡ ጴጥሮስ ፡ መስቀላቸውን ፡ በእጃቸው ፡ ጨብጠው ፡ አይዟችሁ ፡ ለሃይማኖታችሁ ፡ ብትሞቱ ፡ ሰማዕትነት ፡ ትቀበላላችሁ ፡ እያሉ ፡ እያደፋፈሩ ፡ እጦርነቱ ፡ መካከል ፡ ገብተው ፡ ሲዋጉ ፡ አንድ ፡ ስሙ ፡

ያልታወቀ ፡ ወታደር ፡ በጦር ፡ ወግቶ ፡ ገደላቸውና ፡ ንጉሠ ፡ ዐረ ፡ ሱስንዮስ ፡
ድል ፡ አደረጉ ። ራስ ፡ የግነ ፡ ክርስቶስና ፡ ክርሱ ፡ ጋራ ፡ የተማረኩት ፡ ጥቂት ፡
ሰዎች ፡ በዚያው ፡ አውራጃ ፡ እንዲታሰሩ ፡ ተፈረደባቸው ። ከዚያም ፡ ወዲህ ፡
በያለበት ፡ ጋሎችም ፡ አማጮችም ፡ በስሜንም ፡ በዳሞትም ፡ በዩጁም ፡ ቢሸፍቱ ፡
ኅይልም ፡ ዕድልም ፡ የሚያልቀው ፡ ከዘመን ፡ ጋራ ፡ በመሆኑ ፡ ርሳቸውም ፡ እግዚ
አብሔር ፡ የወሰነላቸው ፡ ጊዜ ፡ አላለቀም ፡ ነበርና ፤ ሰውም ፡ እየላኩ ፡ ራሳቸውም ፡
እየሄዱ ፡ ሁሉንም ፡ ለጊዜው ፡ ድል ፡ እያደረጉ ፡ በደስታ ፡ ተመለሱ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ቤተ ፡ ሰቦቻቸውን ፡ አስከትለው ፡ በሚሲዮናዊው ፡ በፔር ፡
ፖኤዝ ፡ እጅ ፡ ተጠምቀው ፡ ከቶሊክነታቸውን ፡ በገሃድ ፡ አሰታወቁ ። በዚህም ፡
ቀን ፡ ምሳሌያቸውን ፡ እየተከተሉ ፡ ብዙ ፡ ሰዎችና ፡ ቤተ ፡ ሰቦቻቸው ፡ ወንድማ
ቸው ፡ ራስ ፡ ሣህለ ፡ ክርስቶስም ፡ በከቶሊክነት ፡ ተጠመቁ ።

በእስክንድርያ ፡ ሃይማኖት ፡ የተጠመቃችሁ ፡ ሁሉ ፡ በሮም ፡ ሃይማኖት ፡ ተጠ
መቁ ፡ ሥርዐተ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኑና ፡ በዓል ፡ አከባበሩም ፡ እንደ ፡ ሮማ ፡ ቤተ ፡
ክርስቲያን ፡ ይሁን ፡ የሚል ፡ ትእዛዝም ፡ አወጡ ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ በትግሬ ፡
በላስታ ፡ በበጌምድር ፡ በጉጃም ፡ ያሉ ፡ ሊቃውንት ፡ ደንቀዝ ፡ እየመጡ ፡ ሰማዕት
ነት ፡ አያምልጥክ ፡ እየተባበሉ ፡ ፓትርያርክ ፡ ተብሎ ፡ ከሮማ ፡ ጳጳስ ፡ በተላከው ፡
በሚንደዝ ፡ አልፎንሱ ፡ ትእዛዝ ፡ ተደብድበው ፡ ሞቱ ፡ ይባላል ። በዚሁ ፡ አያ
ያዝ ፡ አባ ፡ አፈ ፡ ክርስቶስ ፡ የሚባሉ ፡ ስለ ፡ ተዋሕዶ ፡ ሃይማኖት ፡ በጥብቅ ፡
ይከራከሩ ፡ የነበሩት ፡ መላዕታቸው ፡ በንጉሡ ፡ ትእዛዝ ፡ ተቆረጠ ፡ ይባላል ።

ዐረ ፡ ሱስንዮስ ፡ ከሺሕ ፡ ፫፻ ፡ ዓመት ፡ ይበልጥ ፡ ገምሮ ፡ በኢትዮጵያ ፡
ነገሥታትና ፡ ሕዝብ ፡ ዘንድ ፡ ጸንቶ ፡ የኖረውን ፡ የኦርቶዶክስ ፡ ሃይማኖትን ፡ ለው
ጠው ፡ ወደ ፡ ከቶሊክ ፡ ሃይማኖት ፡ የዘሩበትና ፡ ሕዝቡም ፡ እንዲከተላቸው ፡ በጦ
ርነት ፡ ለማስገደድ ፡ የሞከሩበት ፡ ምክንያት ፡ ደኅና ፡ አድርጎ ፡ ለመረዳት ፡ ለአን
ባቢ ፡ ሳይቸግረው ፡ አይቀርም ፤ ቢሆንም ፡ የጊዜውን ፡ ያገሩን ፡ የውጭና ፡ የውስጥ ፡
ታሪክ ፡ ስንመለከተው ፡ የምክንያቱ ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ነገሮች ፡ እነዚህ ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡
በ፫ ፡ ክፍል ፡ የጠቀስናቸው ፡ መስለው ፡ ይታያሉ ።

፩ኛ ፡ ከዐረ ፡ ያዕቆብ ፡ በተዋጉበት ፡ ቀን ፡ አቡነ ፡ ጴጥሮስ ፡ በወታደራቸው ፡
እጅ ፡ በመሞታቸው ፡ ከዚያ ፡ ቀን ፡ ገምሮ ፡ በዐረ ፡ ሱስንዮስና ፡ ዐላዊ ፡ ንጉሥ ፡
አያለ ፡ በሚያማቸው ፡ በቤተ ፡ ክህነት ፡ ሰዎች ፡ ዘንድ ፡ ቁሙ ፡ ስላልተፋቀ ።

፪ኛ ፤ ክርስቶስ ፡ በምላክነቱ ፡ ሙታንን ፡ አነሣ ፤ ለምጽን ፡ አነጸ ፤ ውሃን ፡
ወይን ፡ አደረገ ፡ በሰውነቱ ፡ ግን ፡ ተራብ ፤ ተጠማ ፤ በተሰቀለም ፡ ቀን ፡ ከጸዕር ፡
የተነሣ ፡ አምላኬ ፡ አምላኬ ፡ ለምን ፡ ተውኸኝ ፡ ብሎ ፡ አለቀሰ ። ስለዚህ ክር
ስቶስ ሰውነታዊና ፡ አምላካዊ ፡ የሆኑ ፡ ሁለት ፡ የተለያዩ ፡ ባሕርያት ፡ አሉት ፡
እያሉ ፡ እነ ፡ ፖኤዝ ፡ እነ ፡ አልፎልንሱ ፡ ስለ ፡ ነገሯቸው ፡ በነርሱ ፡ ስብከት ፡
ክልባቸው ፡ ተረተው ፡ ይሆናል ።

፫ኛ ፣ በሰሜን ፣ ፈላጎች ፣ በዳሞትና ፣ በጎጃም ፣ ጋሶች ፣ በሐማሴን ፣ ቱርክ ፣ በሌላውም ፣ ሥፍራ ፣ የሚነሳባቸውን ፣ የውስጥ ፣ ጠላታቸውን ፣ የሚያጠቁበት ፣ ወታደርና ፣ መሳሪያ ፣ ዐረ ፣ ገላውዴዎስ ፣ ግራኝን ፣ ለመጣል ፣ በቻሉበት ፣ መንገድ ፣ በጊዜው ፣ ከገነነው ፣ ከኤስፓኝ ፣ መንግሥት ፣ ርዳታ ፣ ማግኘት ፣ ስላስፈለጋቸው ፣ ይኸንንም ፣ ፈትነው ፣ ከርዳታው ፣ በፊት ፣ የኢትዮጵያ ፣ ቤተ ክርስቲያን ፣ ወደ ፣ ካቶሊክ ፣ መለወጧን ፣ በግልጽ ፣ አስቀድመን ፣ ካላወቅን ፣ ለመላክ ፣ አይቻልም ፣ ስላሏቸው ፣ ርዳታውን ፣ ለማግኘት ፣ ይሆናል ።

በዚህም ፣ እላይ ፣ በተባለው ፣ ምክንያት ፣ ቢሆን ፣ ካቶሊክ ፣ መሆናቸውን ፣ በግልጽ ፣ ባስታወቁበት ፣ ቀን ፣ ይቅርና ፣ በዚህ ፣ ሃይማኖት ፣ እንኳን ፣ ቤጠረጠሩ ፣ ሕዝቡ ፣ እንደሚሸፍኑት ፣ የታወቀ ፣ ነው ። ነገር ፣ ግን ፣ ዐረ ፣ ሱስንዮስ ፣ የጠየቁት ፣ ርዳታ ፣ አስቀድሞ ፣ በእጃቸው ፣ ሳይገባ ፣ በገሃድ ፣ በካቶሊክነት ፣ የራሳቸውና ፣ የቤተ ሰባቸው ፣ መለወጥ ፣ አንሶ ፣ ሕዝቡንና ፣ ካህናቱን ፣ በግድ ፣ ካቶሊክ ፣ እንዲሆኑ ፣ ቀድሞ ፣ በአርቶዶክስነት ፣ የተጠመቁት ፣ በቂ ፣ አይደለምና ፣ እንደገና ፣ በካቶሊክቹ ፣ ቁሶች ፣ እጅ ፣ እንዲጠመቁ ፣ ዐርብና ፣ ረቡም ፣ መጸሙ ፣ ቀርቶ ፣ ቅዳሜ ፣ እንዲጸም ፣ የቅዳሜ ፣ ሰንበትነትም ፣ እንዲሻር ፣ የቅዳሴውም ፣ የማኅሌቱም ፣ ሥነ ፣ ሥርዓት ፣ ተለውጦ ፣ ባጅ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ካቶሊክ ፣ ሥርዓት ፣ እንዲሆን ፣ ትእዛዛቸውን ፣ በዋጅ ፣ አወጡ ። ዐዋጁንም ፣ የፈራ ፣ ሲፈጽም ፣ ለቁየው ፣ ሃይማኖት ፣ ቀናተኛ ፣ የሆነው ፣ የቤተ መንግሥትና ፣ የቤተ ክህነት ፣ ወገን ፣ እንቢ ፣ ብሎ ፣ ሲዋጋ ፣ ሲማረክ ፣ ሲቀጣ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ቁየ ።

በአገው ፣ በጎጃም ፣ በትግራይ ፣ በሸዋ ፣ ገሚሶቹ ፣ ይኸንን ፣ የቆየ ፣ ሃይማኖት ፣ ለመከላከል ፣ የቀረውም ፣ ከብትና ፣ ገንዘብ ፣ ለመዝረፍ ፣ ፈላጎቹም ፣ ነፃ ፣ ለመሆን ፣ በየመሪዎቻቸው ፣ ተነሡና ፣ ከሺሕ ፣ ፯፻፲፩ ፣ ዝምሮ ፣ እስከ ፣ ሺሕ ፣ ፯፻፲፰ ፣ ዓ ፣ ምድረስ ፣ በገሩ ፣ ዘረፋና ፣ አልቂት ፣ ሆነ ፣ ንጉሡም ፣ ወታደሮቻቸውን ፣ ያዘው ፣ ሸቅብና ፣ ሞላቀላ ፣ እየሮጡ ፣ ሲዋጉ ፣ ሲያዋጉ ፣ ትርፉ ፣ ከወዲያም ፣ ከወዲህም ፣ ያው ፣ የኢትዮጵያ ፣ ሕዝብ ፣ ማለቁ ፣ ነው ፣ እንጂ ፣ አንዳንድ ፣ ጊዜ ፣ ድል ፣ እየሆኑ ፣ ብዙ ፣ ጊዜም ፣ ድል ፣ ቢያደርጉ ፣ የሃይማኖቱ ፣ ጦርነት ፣ ሊቆምና ፣ አገሩ ፣ ስላም ፣ ሊሆን ፣ አልቻለም ።

የዐረ ፣ ፋሲል ፣ ዘመነ ፣ መንግሥት ፣

ምዕራፍ ፣ ፱ ።

ፋሲል ፣ ይንገሥ ፣ ሃይማኖት ፣ ይመለስ ፣ የዐረ ፣ ሱስንዮስ ፣ ዕረፍት ፣ —አልሮንሱና ፣ ዕጨጌ ፣ በትረ ፣ ጊዮርጊስ ።

በዚህ ፣ በሃይማኖት ፣ ጦርነት ፣ ምክንያት ፣ አገሩ ፣ ታውኮ ፣ ሳለ ፣ በሺሕ ፣ ፯፻፲፰ ፣ ዓ ፣ ም ፣ ልጃቸው ፣ ማርቆስና ፣ ሴት ፣ ልጃቸው ፣ ወይዘሮ ፣ መለኮታዊት ፣ በዚህ ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ሁለቱም ፣ ተከታትለው ፣ ስለሞቱ ፣ ካቶሊክ ፣ ከመሆናቸው ፣ የተነሳ ፣ እግዚአብሔር ፣ መዓት ፣ አወረደባቸው ። እየተባለ ፣ ተወራባቸው ።

ፋሲል ፡ (ፋሲልደስ) ፡ የሚባሉት ፡ ልጃቸው ፡ በዚህ ፡ በሃይማኖት ፡ ጦርነት ፡ ጊዜ ፡ በጣም ፡ ተቸግረው ፡ ነበር ፤ ምንም ፡ እንኳን ፡ ካባታቸው ፡ ጋራ ፡ እየሆኑ ፡ ስለ ፡ ሃይማኖታቸው ፡ የሸፈቱትን ፡ ሰዎች ፡ ቢወጉ ፡ ከጦርነቱ ፡ ተመልሰው ፡ ወደ ፡ ቤታቸው ፡ ሲገቡ ፡ ግን ፡ የሞቱትን ፡ ሰዎች ፡ ሬሳና ፡ ሞሳላኛ ፡ እያሰበሰቡ ፡ ያባቶቻችንን ፡ ሃይማኖት ፡ በመለወጥዎ ፡ ምክንያት ፡ ለምን ፡ የገዛ ፡ ሕዝብዎን ፡ እርስ ፡ በርስ ፡ ያስተላልፉታል ፡ እያሉ ፡ ካባታቸው ፡ ጋራ ፡ ይጨቃጨቁ ፡ ነበር ። አሁንም ፡ ተመልሻለሁ ፡ ይበሉ ፡ ሕዝቡም ፡ ወደ ፡ ጥንት ፡ ሃይማኖቱ ፡ እንዲመለስ ፡ ዐዋጅ ፡ ያድርጉለት ፡ እያሉ ፡ ያባብሏቸው ፡ ነበር ፡ ይባላል ። በመጨረሻም ፡ በነገሡ ፡ በጄኔራል ፡ ዓመት ፡ ዐዲ ፡ ሱስንዮስ ፡ ታመው ፡ አንደበታቸው ፡ ተዘጋ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥታቸው ፡ እንደሚለው ፡ ልጃቸው ፡ ፋሲል ፡ እግዚአብሔር ፡ ይህን ፡ መዓት ፡ ያመጣባቸው ፡ ሃይማኖታቸውን ፡ ቢለውጡ ፡ ይሆናል ፡ ሲሉ ፡ በየገዳማቱና ፡ በየአድባራቱ ፡ በጸሎታችሁና ፡ በግዘናችሁ ፡ አባቴን ፡ አድኑልኝ ፡ እኔም ፡ ያላችሁኝን ፡ አደርጋለሁ ፡ እያሉ ፡ ብዙ ፡ መባእ ፡ ላኩ ፡ አባ ፡ ዓምደ ፡ ሥላሴ ፡ የሚባሉ ፡ ከሸዋ ፡ ሄደው ፡ መተማ ፡ አጠገብ ፡ ከበረሐው ፡ የማኅበረ ፡ ሥላሴን ፡ ገዳም ፡ አዲስ ፡ ቁርቅረው ፡ በበረሐ ፡ የሚኖሩ ፡ የበቁ ፡ መነኮሴ ፡ ነበሩ ። እርሳቸውም ፡ ለቁረቁርሁት ፡ ገዳም ፡ ሟ፬ ፡ ጉልት ፡ ልትሰጠኝ ፡ ቃል ፡ ኪዳን ፡ ግባልኝና ፡ አባትክን ፡ እኔ ፡ እፈውሳለሁ ፡ ብለው ፡ ወደ ፡ አቤቶ ፡ ፋሲል ፡ ላኩ ። አቤቶ ፡ ፋሲልም ፡ እሺ ፡ ያሉኝን ፡ አደርጋለሁና ፡ መጥተው ፡ አባቴን ፡ ይፈውሱልኝ ፡ ብለው ፡ መልሰው ፡ ላኩ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አባ ፡ ዓምደ ፡ ሥላሴ ፡ ከገዳማቸው ፡ ተነሥተው ፡ መነኮሳትን ፡ አስከትለው ፡ ደንቀዝ ፡ ሄዱ ። በደረሱም ፡ ጊዜ ፡ አቤቶ ፡ ፋሲል ፡ በክብር ፡ ተቀብለው ፡ በመልክት ፡ የተነጋገሩትን ፡ በቃል ፡ አጽድቀው ፡ አባ ፡ ዓምደ ፡ ሥላሴም ፡ መነኮሳትን ፡ ጨምረው ፡ ፫ ፡ ሱባኤ ፡ ቀን ፡ በጸሎት ፡ ሌሊት ፡ በሰዓታት ፡ እግዚአብሔርን ፡ ለምነው ፡ አጥምቀው ፡ ስላቁረቧቸው ፡ ዐዲ ፡ ሱስንዮስ ፡ የተዘጋ ፡ አንደበታቸው ፡ ተከፈተና ፡ የእስክንድርያ ፡ ሃይማኖት ፡ ትመለስ ፡ የሮም ፡ ሃይማኖት ፡ ትርከስ ፡ ፋሲል ፡ ያንገሥ ፡ ብለክ ፡ ዐዋጅ ፡ አናግር ፡ ብለው ፡ ለልጃቸው ፡ ለአቤቶ ፡ ፋሲል ፡ ተናገሩ ፡ ይባላል ። እርሳቸው ፡ ግን ፡ ወደ ፡ አርቶዶክስ ፡ ሃይማኖት ፡ ተመልሰው ፡ ወይም ፡ በካቶሊክነት ፡ ጸንተው ፡ ይሙቱ ፡ ያልባቸው ፡ አልታወቀም ። ከታሪክ ፡ ጸሐፊዎች ፡ ውስጥ ፡ ግን ፡ ካቶሊክነት ፡ ያለው ፡ በዚያው ፡ በካቶሊክነታቸው ፡ ጸንተው ፡ ሞቱ ፡ ሲል ፡ አርቶዶክስነት ፡ ያለው ፡ ግን ፡ ንስሐ ፡ ገብተው ፡ ወደ ፡ አርቶዶክስ ፡ ተመልሰው ፡ ሞቱ ፡ ሲል ፡ ይገኛል ።

ይህም ፡ ዐዋጅ ፡ ተነግሮ ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ በየዋሻው ፡ በየበረሐው ፡ የተሰደዱት ፡ ሊቃውንትና ፡ መነኮሳት ፡ መጻሕፍቶቻቸውን ፡ ይዘው ፡ ወደቤታቸው ፡ ተመለሱ ፡ ይባላል ።

አባ ፡ ዓምደ ፡ ሥላሴም ፡ ዐዲ ፡ ፋሲል ፡ ከጣቀሳ ፡ ሟ፬ ፡ ጉልት ፡ ስለ ፡ ሰጧቸው ፡ ተመልሰው ፡ ማኅበረ ፡ ሥላሴን ፡ ገዳማቸውን ፡ አቀኑ ። ማኅበረ ፡ ሥላሴም

የተባለው ፡ የአባ ፡ ዓምደ ፡ ሥላሴ ፡ ገዳም ፡ ስለሆነ ፡ ነው ። ዐሜ ፡ ሱስንዮስም ፡ በነ
ገሡ ፡ በ፳፰ ፡ ዓመታቸው ፡ በሺሕ ፡ ፯፻፳፭ ፡ ዓ፡ ም ፡ በታኅሣሥ ፡ ወር ፡ ስላረፉ ፡
ልጃቸው ፡ ፋሲል ፡ ነገሡ ፡ ስመ፡ መንግሥታቸውም ፡ (ዓለም ፡ ሰገድ) ፡ ተባለ ፡ ሕዝ
ቡም ፡ ከህናቱም ፡ ባባታቸው ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ተዋሕዶ ፡ ሃይማኖት ፡ መለወጥ ፡ ውስ
ጡን ፡ መቄርቄራቸውን ፡ ያውቅ ፡ ነበርና ፡ ከዳር ፡ እስከ ፡ ዳር ፡ ንግሣቸውን ፡ በደ
ስታ ፡ ተቀበለው ።

፡፡፡

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ሊቃውንቱ ፡ በዕጨሬ ፡ በትረ ፡ ጊዮርጊስ ፡ መሪነት ፡ ፭፻ ፡ ምእ
መናን ፡ በከንቱ ፡ ደማቸው ፡ ፈሲልና ፡ ከሮማዊው ፡ ጳጳስ ፡ ከአልፎንሱ ፡ ጋራ ፡
ተከራክረን ፡ ደማቸውን ፡ እንበቀላለንና ፡ ለጉባኤው ፡ ዐዋጅ ፡ ይነገርልን ፡ ብለው ፡
ለዐሜ ፡ ፋሲል ፡ በነግሯቸው ፡ አሸ ፡ ብለው ፡ ዐዋጅ ፡ አናገሩላቸው ፡ ሊቃውንቱም ፡ ከያ
ገሩ ፡ ተሰባስበና ፡ ጎንደር ፡ ላይ ፡ ጉባኤ ፡ ተደረገ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ዕጨሬ ፡ በትረ ፡ ጊዮርጊስ ፡ የተማሩ ፡ ሊቅ ፡ ነበሩና ፡ ለሊቃው
ንቱ ፡ አፈ ፡ ጉባኤ ፡ ሆነው ፡ ቆሙ ። ሚንዶዝ ፡ አልፎንሱም ፡ ወገንቹን ፡ እነ፡
ፖኤዝን ፡ ይዘ ፡ ቆመ ። በመዠመሪያ ፡ አልፎንሱ ፡ ዕጨሬ ፡ በትረ ፡ ጊዮርጊስን ፡
«የአብ ፡ የባሕርይ ፡ ልጁ ፡ ታሞ ፡ ሞቶ ፡ ዓለምን ፡ አዳነ» ። የሚል ፡ ንባብ ፡ ከብ
ሉይና ፡ ከሐዲስ ፡ ማስረጃ ፡ ስጡኝ ፡ ብሎ ፡ ጠየቃቸው ። ዕጨሬም ፡ ጳውሎስ ፡
ወደ ፡ ሮሜ ፡ በጻፈው ፡ መልክቱ ፡ «እግዚአብሔር ፡ ጠላቶቹ ፡ ስንሆን ፡ በልጁ ፡
ሞት ፡ አዳነን» ፡ ይልብኻል ፡ ቢሉት ፡ መልስ ፡ አጥቶ ፡ ዝም ፡ አለ ።

ቀጥሎም ፡ ማሸነፊያ ፡ ያገኘሁ ፡ መስሎት ፡ «የእግዚአብሔር ፡ ፊቱ ፡ ወዴት ፡
ነው» ፡ ብሎ ፡ ቢጠይቃቸው ፡ በጉባኤው ፡ መብራት ፡ አስበርተው ፡ «የዚህ ፡ መብ
ራት ፡ ፊቱ ፡ ወዴት ፡ ነው» ? እያሉ ፡ መልሰው ፡ ጠየቁት ፡ ለዚህም ፡ መልስ ፡
አጣ ፡ ዕጨሬም ፡ የዚህ ፡ መብራት ፡ ፊት ፡ በዚህ ፡ ገጽ ፡ ነው ፡ እንደማይባል ፡
የእግዚአብሔርም ፡ ፊት ፡ በራቱ ፡ ማዕዘን ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ረቱት ። ይልቁንም ፡
የእግዚአብሔር ፡ ፊቱ ፡ ክፉ ፡ ወደሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ነው ፡ የሚለውን ፡ የዳዊትን ፡
ቃል ፡ ጠቅሰው ፡ ፊታቸውን ፡ ወደ ፡ አልፎንሱ ፡ አዙረው ፡ በጥሬ ፡ መቱት ፡ ይላል ።
ከዚህ ፡ አያይዘ ፡ አንዱ ፡ ሊቅ ።

ወረከብናሁ ፡ ለበትር ፡ ዘያደክማ ፡ ለሮሜ ።
ጽሩብ ፡ በንባብ ፡ ወቅሩጸ ፡ በትርጓሜ (1) ።

ብሎ ፡ ቢቀኝ ፡ ሊቃውንቱ ፡ ንሱብሐ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እያሉ ፡ በያሬድ ፡
ማኅሌት ፡ ባደባባይ ፡ አሸበሸቡ ፡ ሲል ፡ ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ ይገልጻል ።

(1) ትርጓሜው ፡ የዕጨሬው ፡ ስማቸው ፡ በትረ ፡ ጊዮርጊስ ፡ (የጊዮርጊስ ፡ በትር) ፡ ስለሆነ ፡ ይህ ፡
ሮሜን ፡ ያደከማት ፡ በትር ፡ በንባብ ፡ የተጻፈበ ፡ በትርጓሜ ፡ የተቀረጸ ፡ ሆኖ ፡ እገኘው ፡ ማለት ፡ ነው ።

ካገራችን ፣ ሊቃውንት ፣ ወገን ፣ ብቻ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ የተጻፈውን ፣ ስን
መለከት ፣ አልፎትሱ ፣ ሜንደዝ ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ራሱ ፣ የጻፈውን ፣ ተመልክ
ተን ፣ በፍርድ ፣ መንገድ ፣ ሁለቱን ፣ ለማመዛዘን ፣ አልቻልንም ። ይሁን እንኳ ፣
በዚህ ፣ በታሪክ ፣ ነገሥቱ ፣ አነጋገር ፣ ዕጩ ፣ በትረ ፣ ጊዮርጊስ ፣ ክጳውሎስ ፣
መልእክት ፣ ጠቅሰው ፣ ራሳቸውም ፣ በመብራት ፣ ያመጡት ፣ ምሳሌ ፣ የሊቅነት ፣
መንገድ ፣ ነው ። ዳሩ ፣ ግን ፣ ከዚህ ፣ ሁሉ ፣ ጥቅስ ፣ በኋላ ፣ ያስከተሉት ፣ ጥሬ ፣
ከወንጌል ፣ ቃል ፣ ጋራ ፣ በፍጹም ፣ አይስማማም ። በወንጌል ፣ ጌታችን ፣ ስሐዋ
ርያት ፣ ሲያስተምር ፣ ያላመናችሁን ፣ በጥሬ ፣ በትር ፣ አሳምኑት ፣ አላለም ፣ ነገር ፣
ግን ፣ እናንተን ፣ አስተማሪዎቹን ፣ ሰው ፣ አንደኛውን ፣ ገብጫችሁን ፣ በመታ
ችሁ ፣ ሌላውን ፣ አዙራችሁ ፣ ስጡት ፣ ክፉ ፣ ለሚያደርግላችሁ ፣ ደኅንነት ፣
ጸልዩ ፣ የሚጠሏችሁን ፣ ውደዱ ፣ የሚወዷችሁን ፣ ከወደዳችሁ ፣ የሚጠሏችሁን ፣
ከጠላችሁ ፣ ምን ፣ ዋጋ ፣ አላችሁ ፣ ይኸንንማ ፣ አሕዛብ ፣ ሁሉ ፣ ይወሩት ፣ የለ
ምን ፣ ብሏል ። ስለዚህ ፣ በዚህ ፣ ፈንታ ፣ ሜንደዝ ፣ አልፎትሱም ፣ በዐግ ፣ ሱስ
ንዮስ ፣ ጊዜ ፣ ዕጩ ፣ በትረ ፣ ጊዮርጊስ ፣ ባሁኑ ፣ በዐግ ፣ ፋሲል ፣ ጊዜ ፣ የበ
ትር ፣ ደም ፣ የማፍሰስ ፣ የበቀል ፣ ሥራ ፣ ሊወሩ ፣ ባልተገባቸውም ፣ ነበር ።
ዕጩም ፣ ለጥሬው ፣ በትር ፣ ያመጡት ፣ የብሉይ ፣ (የጻዊት) ፣ ጥቅስ ፣ በሐዲስ ፣
(በወንጌል) ፣ ትእዛዝ ፣ ሊለወጥ ፣ ይገባው ፣ ነበር ። ነገር ፣ ግን ፣ የካህን ፣ ሥጋ ፣
እንደ ፣ መሃይምን ፣ ደካማ ፣ በመሆኑ ፣ መንፈሳዊውን ፣ ትእዛዝ ፣ መፈጸም ፣
ስለሚያውከው ፣ ዕጩም ፣ ፈታቸውን ፣ ለመቼ ፣ በመስጠት ፣ ፈንታ ፣ የሰው ፣
ፊት ፣ በጥሬ ፣ ለመምታት ፣ ተገደዱ ። እንዲያውም ፣ ዕጩው ፣ ጥሬ ፣ ሳይ
በቃ ፣ ቀርቶ ፣ «ዐግ ፣ ሆይ ፣ አልፎትሱ ፣ ያስገደላቸውን ፣ የምእመናኑን ፣ ደም ፣
እበቀላለሁና ፣ ይስጡኝ ፣ ላስደብድባቸው» ፣ ሲሉ ፣ ንጉሠን ፣ ለመኑዋቸው ።
ዐግ ፣ ፋሲል ፣ ግን ፣ «የሞቱት ፣ የሰማዕትነት ፣ ዋጋ ፣ አግኝተዋል ፣ አሁን ፣
የነዚህ ፣ ደም ፣ ቢፈስ ፣ ምንም ፣ አይጠቅማቸውም ። ደግሞም ፣ አባቴ ፣ ዐግ ፣
ሱስንዮስ ፣ ይህን ፣ ሰው ፣ ምጥዋ ፣ ድረስ ፣ አሸኝተህ ፣ ወዳገሩ ፣ ስደድልኝ ፣
ብለው ፣ ተናዘዋልና ፣ አልችልም» ፣ ብለው ፣ መለሱላቸው ።

ከዚህ ፣ በኋላ ፣ ዐግ ፣ ፋሲል ፣ በዚያ ፣ ወረዳ ፣ ያሉትን ፣ የውጭ ፣ አገር ፣
ሚሲዮኖችንና ፣ ካቶሊኮችን ፣ ይህ ፣ ሁሉ ፣ ጠብ ፣ የተነሣው ፣ በናንተ ፣ ምክን
ያት ፣ ነውና ፣ ይኸን ፣ ሥፍራ ፣ (በጌምድርን) ፣ ለቃችሁ ፣ ወደ ፍሬሞና (ትግሬ)
እንድትሄዱ ፣ ይልቁንም ፣ ወደ ፊት ፣ ከእስክንድርያ ፣ አዲስ ፣ ጳጳስ ፣ ስለሚ
መጡ ፣ እርሳቸውም ፣ ከናንተ ፣ ጋራ ፣ አብሮ ፣ ባንድ ፣ ከተማ ፣ ለመቀመጥ ፣
አይፈልጉምና ፣ በጃችሁ ፣ ያለውን ፣ ብረትና ፣ የጦር ፣ መሣሪያ ፣ አስረክባችሁ ፣
በቶሎ ፣ እንድትነሡ ፣ ይሁን ፣ ብለው ፣ ለካቶሊኮቹ ፣ ዋና ፣ ቄስ ፣ ለሜንደዝ ፣
አልፎትሱ ፣ ላኩበት ፣ ሚሲዮኖቹም ፣ በዚህ ፣ ትእዛዝ ፣ መሠረት ፣ ሊሄዱ ፣
ተነሡ ። እነሱንም ፣ የሚሸኙ ፣ ወንድማቸውን ፣ ገላውዴዎስን ፣ አደረጉላቸውና ፣
ወደ ፣ ፍሬሞና ፣ ሄዱ ። ፍሬሞና ፣ በትግሬ ፣ ውስጥ ፣ እስከ ፣ ዛሬ ፣ ድረስ ፣
የካቶሊኮቹ ፣ መደብ ፣ ነው ። ስፖርቱጊዞቹም ፣ ውስጥ ፣ ሲሞት ፣ የሚቀበረው ፣

በዚያው ነበር ፤ ከዚያም ፣ ሚሲዮኖቹ ፣ ወደ ፣ ምጥጥ ፣ እንዲሄዱ ፣ ታዘዙ ።
ነገር ፣ ግን ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ምክንያት ፣ እያበጁ ፣ ሳይሄዱ ፣ ለንጉሡ ፣ ገና ፣ ወዳል
ተገዛው ፣ ወደ ፣ ባሕር ፣ ነጋሽ ፣ ዮሐንስ ፣ አካይ ፣ የሚጠብቀን ፣ ሰው ፣ ላክል
ንና ፣ ወዳንተ ፣ ለመምጣት ፣ እንፈልጋለን ፣ ብለው ፣ በስውር ፣ ላኩ ። እሱም ፣
በመልክት ፣ እተቃጠሩበት ፣ ሥፍራ ፣ ድረስ ፣ በቶሎ ፣ ተቀባይ ፣ ላከላቸው ።

ከዚህ ፣ በኋላ ፣ ሚሲዮኖቹ ፣ ወደ ፣ ምጥጥ ፣ ለመሄድ ፣ እንፈልጋለን፣
ብለው ፣ ለንጉሡ ፣ በመልክት ፣ አመለከቱ ። እነሱም ፣ ይኸን ፣ ያደረጉበት ፣ ምክ
ንያት ፣ ባሕር ፣ ነጋሽ ፣ ከደንቀዝ ፣ ከተማና ፣ ከንጉሡ ፣ ሩቅ ፣ ስለ ፣ ሆነ ፣ በዚ
ህም ፣ ላይ ፣ ለጊዜው ፣ በሕር ፣ ነጋሽ ፣ ከንጉሡ ፣ ስምምነት ፣ የለውምና ፣ በግ
ዛቱ ፣ ላይ ፣ አስቀምጦን ፣ ሥራችንንና ፣ ስብከታችንን ፣ እንደ ፣ ልባችን ፣ ለማ
ስኬድ ፣ እንችላለን ፣ ብለው ፣ ነው ። ዐፄ ፣ ፋሲልም ፣ ውስጡን ፣ ከባሕር ፣
ነጋሽ ፣ ዮሐንስ ፣ ጋራ ፣ መላላካቸውን ፣ ስላላወቁ ፣ በቀጥታ ፣ በምጥጥ ፣ በኩል ፣
አድርገው ፣ ወዳገራቸው ፣ የሚገቡ ፣ መስጋቸው ፣ ነበርና ፣ ጠባቂ ፣ ጨምረው ፣
ወደ ፣ ምጥጥ ፣ እንዲሄዱ ፣ አሰናበቷቸው ። ከዚህ ፣ በኋላ ፣ ሚሲዮኖቹ ፣ ተገ-
ዘው ፣ እቀጠሮው ፣ ሥፍራ ፣ ላይ ፣ የባሕር ፣ ነጋሽን ፣ ሰዎች ፣ ባገኙ ፣ ጊዜ ፣
ከንጉሡ ፣ ሰዎች ፣ ዕጅ ፣ አምልጠው ፣ ወደነዚያ ፣ ተደባለቁ ፣ በኋላም ፣ ከባ
ሕር ፣ ነጋሽ ፣ ጋራ ፣ ተገናኙ ።

ነገር ፣ ግን ፣ ጥቂት ፣ ጊዜ ፣ አብረው ፣ እንደ ፣ ተቀመጡ ፣ ንጉሡ ፣ መል
ሰክ ፣ ላክ ፣ ወይም ፣ ካገርህ ፣ አባር ፣ ብለው ፣ በትእዛዝ ፣ አስፈራርተውት ፣
ነበርና ፣ በንጉሡ ፣ ፍራቻ ፣ ባገሩ ፣ ላይ ፣ ማስቀመጥ ፣ ትቶ ፣ ከገሩ ፣ አሥነ
ሥቶ ፣ ወደ ፣ ምጥጥ ፣ ላካቸው ፣ በምጥጥም ፣ የቱርኮች ፣ ሹም ፣ ለጊዜው ፣ በመ
ልክም ፣ ተቀብሏቸው ፣ ነበር ። በኋላ ፣ ግን ፣ በዚያ ፣ ዘመን ፣ ኃያላን ፣ ተርክ
ካሪ ፣ የነበሩት ፣ የቱርክና ፣ የኤስፓኝ ፣ መንግሥታት ፣ በምጥጥና ፣ በሌላውም ፣ ግዛት ፣
እየተከራከሩ ፣ ጠበኞች ፣ ስለነበሩ ፣ ከምሲዮኖቹም ፣ ይበልጠዋል ፣ እስፓኞችና ፣ ፖር
ቱጊዞች ፣ ስለ ፣ ሆኑ ፣ ሱኦኪም ፣ ደሴት ፣ ወስዶ ፣ የያዙትን ፣ ዕቃ ፣ ነጥቆ ፣ አሠ
ራቸው ። በመጨረሻም ፣ ፫ ፣ ሺሕ ፣ ፕደስትር ፣ (የዚያን ፣ ጊዜ ፣ ገንዘብ) አስ
ከፍሎ ፣ ወደ ፣ ህንድ ፣ ላካቸው ፣ ይባላል ።

እንዲሁም ፣ ከታዘዙት ፣ ውስጥ ፣ በልዩ ፣ ልዩ ፣ ምክንያት ፣ በመደበቅም ፣
ሁለት ፣ ሚሲዮኖቹን ፣ ቀርተው ፣ ነበር ። ከነዚህ ፣ አንዱን ፣ ኑጊራ ፣ የተባ
ለውን ፣ አጎታቸው ፣ ራስ ፣ ሣህለ ፣ ክርስቶስ ፣ በቤቱ ፣ አስቀምጦት ፣ ሁለቱም ፣
ርዳታ ፣ ይላክልን ፣ እያሉ ፣ ከሮማ ፣ ጳጳስ ፣ ጋራ ፣ ሲላላኩ ፣ ስለ ፣ ተገኙ ፣
ተያዙና ፣ ርሱና ፣ ሚሲዮኖቹው ፣ ተሰቀሉ ። አንደኛውንም ፣ በጣና ፣ ባሕር ፣
አጠገብ ፣ መነኮሳት ፣ አግኝተው ፣ ገደሉት ፣ ይባላል ።

የሚሲዮኖቹ ፣ ከበጌምድር ፣ ወደ ፣ ምጥጥ ፣ መሔድ ፣ የኩልቦ ፣ የፔሩሾን ፣
የሳቤሊ ፣ የታሪክ ፣ መጻሕፍቶቻቸው ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ዐይነት ፣ ሲተ
ርኩ ፣ ያገራችን ፣ ታሪክ ፣ ነገሥት ፣ አሳቡን ፣ ከነዚህ ፣ ሳይለይ ፣ በጭር ፣ መን
ገድ ፣ እንደዚህ ፣ ሲል ፣ ይገኛል ።

ዐፄ ፡ ፋሲለደስ ፡ (ዓለም ፡ ሰገድ ፡) አልፎንሱን ፡ በምጥጥ ፡ በኩል ፡ ወደ ፡
ሐማሴን ፡ በሰደዱት ፡ ጊዜ ፡ ሐማሴን ፡ ሲደርስ ፡ አመመኝ ፡ ብሎ ፡ ተኝቶ ፡ የቀ
ባቶችንና ፡ የጸጎችን ፡ ሃይማኖት ፡ ከርሱ ፡ ሃይማኖት ፡ ጋራ ፡ አመሳስሎ ፡ «ክር
ስቶስ ፡ በቅብዐተ ፡ መንፈስ ፡ ቀዱስ ፡ ከብሮ ፡ እንደኛ ፡ የጸጋ ፡ ልጅ ፡ ሆነ ፡
ብሎ ፡ የጸጋ ፡ ልጆችን ፡ ሃይማኖት ፡ በጉልህ ፡ አስተምሮ ፡ ጨረሰ ። አስተም ፡
ሮም ፡ በጨረሰ ፡ ጊዜ ፡ «ቅባትንና ፡ ጸጋን ፡ ሁለት ፡ እሾኽ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ተከ
ልሁባት» ፡ ብሎ ፡ ፎክሮ ፡ በምጥጥ ፡ በኩል ፡ ወዳገሩ ፡ ገባ ፡ ይባላል ፡

ነገር ፡ ግን ፡ በንድ ፡ ዘመን ፡ ሲቀዘቅዝ ፡ በንድ ፡ ዘመን ፡ ሲገን ፡ የቄሮ
ውን ፡ ይህን ፡ የጸጋና ፡ የቅባት ፡ ሃይማኖት ፡ መሥራቹ ፡ አልፎንሱ ፡ መሆኑን ፤
የተመሠረተበትም ፡ ጊዜ ፡ ይኸው ፡ ዘመን ፡ መሆኑን ፡ አላረጋግጥም ። የሆነ ፡
ሆኖ ፡ ይኸንኑ ፡ አዲስ ፡ የጸጋ ፡ ትምህርት ፡ ለመንቀፍ ፡ ከተዋሕዶቻቹ ፡ ወገን ፡
አንድ ፡ ሊቀ ፡ እንደዚህ ፡ ሲል ፡ ተቀኘ ።

ቃለ ፡ እምነ ፡ ሥጋ ፡
በአፍአ ፡ ፈለጡ ፡ ውሉደ ፡ ሮሜ ።
ዘንተኒ ፡ ልማደ ፡ ዘአፍአ ፡ ከመ ፡ ኢንግቦር ፡ ልማደ ፡
ዋሕድና ፡ ክልኤቱ ፡ በታቦር ፡ ተግሀደ ።
ዘሰገደሂ ፡ ለቃል ፡ እንዘ ፡ ይሬሲ ፡ አሐደ ፡
ለሥጋ ፡ ሰገደ ፡ ኅበ ፡ ሰገደ ።
ባዕደ ፡ አብ ፡ እስመ ፡ ኢወለደ ።
ወድንግል ፡ ኢወለደት ፡ ባዕደ ።

የቀኔ ፡ ትርጓሜ ።

የሮሜ ፡ ልጆች ፡ ቃልን ፡ ከሥጋ ፡ ለዩ ። ይህንን ፡ መለየት ፡ ልማድ ፡ እን
ዳናደርግ ፡ የቃልና ፡ የሥጋ ፡ መዋሐድ ፡ አብ ፡ ይህ ፡ ልጄ ፡ ነው ፡ ባለው ፡
ምስክርነት ፡ ተገለጠ ። ቃልን ፡ ከሥጋ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ አድርጎ ፡ ለቃል ፡ የሰገደ ፡
ለሥጋ ፡ መስገዱ ፡ ነው ። አብ ፡ ሌላን ፡ አልወለደምና ፡ ድንግልም ፡ ሌላን ፡
አልወለደችምና ፡ ያንኑ ፡ አንድ ፡ አካልን ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ከዐፄ ፡ ልብን ፡ ድንግል ፡ በሬት ፡ የነበሩት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ የእጅ ፡
ሥራንና ፡ የንግድን ፡ ጉዳይ ፡ ከመነጋገር ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ሃይማኖት ፡ ጉዳይ ፡
እንዳሁኑ ፡ ጊዜ ፡ አይጣጣሩም ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ የግራኝ ፡ ጦርነት ፡ የከቶ
ሊኩን ፡ የፖርቱጋልን ፡ መንግሥት ፡ ርዳታ ፡ ሲሰጥ ፡ እንደዚህ ፡ ይህ ፡ ርዳታ ፡
የከቶሊክነት ፡ ዋጋ ፡ አስጠየቀ ።

የሮማ ፡ ሊቀ ጳጳሳት ፡ በመንበረ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ተቀምጠው ፡ ቀሰውስቶቻቸውን ፡
ደግሞ ፡ በአሜሪካን ፡ በእስያ ፡ በአፍሪካ ፡ እየተዘዋወሩ ፡ የከቶሊክን ፡
ሃይማኖት ፡ እያስተማሩ ፡ የሮማ ፡ ከቶሊካዊት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ እንድትስፋፋ ፡

በያለበት ፡ ይልኩ ፡ ነበር ። የሮማ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳትና ፡ የኤውሮፓ ፡ ነገሥታትም ፡
 በሃይማኖትም ፡ በግዛትም ፡ ሥራቸውና ፡ ስብከታቸው ፡ የተደገፈ ፡ በመሆኑ ፡
 እንደኛው ፡ ለቤተ ፡ ክህነቱ ፤ ሁለተኛው ፡ ለቤተ ፡ መንግሥቱ ፡ መስፋፊያ ፡
 የሚሆነውን ፡ ጥቅም በኅብረት ፡ ይሠሩ ፡ ነበር ። በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ ቀድሞ ፡
 የፖርቱጋል ፤ በኋላም ፡ የኤስፓኝ ፡ ነገሥታት ፡ ከሊቀ ፡ ጳጳሱ ፡ ጋራ ኢትዮ-
 ጵያን ፡ ወደ ፡ ካቶሊክነት ፡ ለውጦ ፡ የዚህ ፡ መለወጥ ፡ የሚሰጠውን ፡ የየክ-
 ፍላቸውን ፡ የግዛት ፡ ድርሻ ፤ ለመክፈል ፡ ተስማምተው ፡ ነበር ፤ ነገሩም ፡ መገዢ-
 መሪያ ፡ በዐፄ ፡ ዘድንግል ፤ ፪ኛም ፡ በዐፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ዘመን ፡ መንግሥት ፡
 ይበልጥ ፡ ዘለቁታ ፡ አግኝቶ ፡ ፩ ሺሕ ፡ ፫፻ ፡ ዓመት ፡ የጸናቸውን ፤ የአስክንድ-
 ርያ ፡ አርቶዶክሳዊትን ፡ ሃይማኖት ፡ ሊገለብጥ ፡ ጥቂት ፡ ቀርቶት ፡ ነበር ።

ነገር ፡ ግን በዴሞክራሲ ፡ መንፈስ ፤ መንግሥት ፡ ማለት ፡ ሕዝብ ፡ ማለት ፡
 ሲሆን ፡ በዲክታቲርነት ፡ መንግሥት ፡ ማለት ፡ እኔ ፡ ነኝ ፡ ብሎ ፡ የፈረንሳዊ ፡
 ንጉሥ ፡ 18ኛ ፡ ሉዊ ፡ እንደ ፡ ተናገረው ፡ ሳይሆን ፡ ቀርቶ ፡ ንጉሡ ፡ ዐፄ ፡
 ሱስንዮስና ፡ ቤተ ፡ ሰባቶቸው ፡ ምንም ፡ ካቶሊክነትን ፡ ቢቀበሉ ፡ ሌላውም ፡
 ሕዝብ ፡ እንዲቀበል ፡ በዋጅ ፡ ቢያዙ ፤ ዐዋጁንም ፡ የተቃወመውን ፡ በጦር ፡
 ጎይል ፡ ለማሳመን ፡ ቢዋጉ ፡ ሕዝቡ ፡ የቁየውን ፡ ሃይማኖት ፡ ለማጽናት ፡ አንቢ-
 ብሎ ፡ የመጣውን ፡ ነገር ፡ በጥብቅ ፡ መከተ ። ስለዚህ ፡ የካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክር-
 ስቲያን ፡ የዠመረቸው ፡ ዐላማ ፡ ወደ ፡ ግቡ ፡ ሳይደርስ ፡ ቀረና ፡ የነበረው ፡ ሃይ-
 ማኖት ፡ ረጋ ። ከሁለቱም ፡ ወገን ፡ ግን ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ብዙ ፡ ደም ፡
 መፍሰሱ ፡ ያሳዝናል ።

ዛሬ ፡ የኤውሮፓ ፡ መንግሥት ፡ ሁሉ ፡ አንድ ፡ ለመሆን ፡ እንደሚመኙ ፡
 እንደዚሁም ፡ ከመገዢ መሪያው ፡ ከሐዋርያት ፡ ጉባኤ ቀጥሎም ፡ ከሠለስቱ ፡ ምእት ፡
 ወዲህ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ በትርጓሜና ፡ በሥርዐት ፡ በመለያየት ፡ በመከ-
 ሬክር ፡ ፈንታ ፤ አንድ ፡ ለመሆን ፡ ቢጥሩ ፡ ኖሮ ፡ ከዚያን ፡ ጊዜ ፡ ዠምሮ ፡
 እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ይኸን ፡ ያክል ፡ የክርስቲያን ፡ ደም ፡ አይፈስም ፡ ነበር ።
 ዳሩ ፡ ግን ፡ መንግሥታት ፡ እንደሚለያዩ ፤ የሰውም ፡ ጠባይና ፡ መልክ ፡ የልብ ፡
 አስተያየትና ፡ የአእምሮ ፡ ዕውቀትም ፡ በተለያየበት ፡ መንገድ ፡ የሃይማኖት ፡
 ነገርም ፡ በዚያው ፡ በኩል ፡ መለያየት ፡ ግድ ፡ ሆነበት ። አንድነት ፡ ለማድረ-
 ግም ፡ ልብ ፡ ቅኖች ፡ ቢጥሩ ፡ ቅን ፡ አሳባቸው ፡ ሳይፈጸም ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡
 ቁዩ ። ምናልባት ፡ ባለፈው ፡ የፈሰሰው ፡ ደም ፡ ትምህርት ፡ ሆኖ ፡ ወደ ፡ ፊት ፡
 በዚህ ፡ ምክንያት ፡ በፍጹም ፡ ደም ፡ እንዳይፈስ ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ መሪ-
 ዎች ፡ ዘዴ ፡ ይፈጥራሉት ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፵፩ ።

የዐፄ ፡ ፋሲልና ፡ የቱርክኛ ፡ ስምምነት ፡ - በተዋሕዶዎችና ፡ በቅባቶች ፡ መካከል ፡

ስለ ፡ ተነሣሪ ፡ ክርክር ።

ከፍ ፡ ብሎ ፡ ከዐፄ ፡ እስክንድር ፡ ዘመን ፡ መንግሥት ፡ ከሺሕ ፡ ፬፻፸፬ ፡
ዓ ፡ ም ፡ ግድም ፡ ዠምሮ ፡ በፖርቱጋል ፡ መንግሥት ፡ ጠባቂነት ፡ ውስጥ ፡ አንዳንድ ፡
የፖርቱጋልና ፡ የኢጣሊያ ፡ ተወላጆች ፡ በቤተ ፡ መንግሥት ፡ ከተላመዱ ፡
በኋላ ፡ ቀጥለው ፡ በነገሡት ፡ ነገሥታት ፡ ዘመን ፡ በየጊዜው ፡ ግንኙነቱ ፡ እየ
ጠበቀ ፡ መሄዱን ፡ ከዚህ ፡ ግንኙነት ፡ የተነሣ ፡ ብዙ ፡ ደብዳቤ ፡ መለዋወጣቸውን ፡
የግራኝንም ፡ ወረራ ፡ ለማስወገድ ፡ ርዳታ ፡ መምጣቱን ፡ ከርዳታውም ፡
በኋላ ፡ ብዙዎች ፡ ሚሲዮናውያን ፡ መምጣታቸውን ፡ እነሱም ፡ ከእስክንድር ፡
ዠምሮ ፡ የተመኙት ፡ የሃይማኖት ፡ የጥቅም ፡ ምኞት ፡ በዐፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ጊዜ ፡
ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ በልጃቸው ፡ በዐፄ ፡ ፋሲል ፡ ጊዜ ፡ መውደቁን ፡ ያለፉት ፡
ምዕራፎች ፡ ገልጸውልናል ።

ስለዚህ ፡ ከፋሲል ፡ ጊዜ ፡ ዠምሮ ፡ በኢትዮጵያ ፡ መንግሥትና ፡ ቤተ ፡ ክር
ስቲያን ፡ ላይ ፡ ሥልጣን ፡ እናገኛለን ፡ በማለት ፡ የፖርቱጋልና ፡ የኤስፓኝ ፡ ነገሥ
ታት ፡ እንዲሁም ፡ የሮማ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ደክመውበት ፡ የነበረው ፡ ፖለቲካ ፡
በፍጹም ፡ ተበላሽ ። ዐፄ ፡ ፋሲልም ፡ እነሱን ፡ ትተው ፡ ግንኙነታቸውን ፡ ወደ ፡
ቱርክ ፡ ፓሻ ፡ ወደ ፡ ምጥጥ ፡ ሹም ፡ አዘሩ ።

የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ እንደ ፡ ኤውሮፓ ፡ የዲፕሎማቲክ ፡ ሰዎች ፡ ከጠ
ባያቸው ፡ ዐዋቂዎችና ፡ ብልሞች ፡ መሆናቸውን ፡ ለመግለጽ ፡ ከዚያ ፡ በፊትና ፡
በኋላ ፡ የተነሡትን ፡ ሳንዘረዝር ፡ በለፈውና ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የሆነውን ፡ ማስታ
ወስ ፡ ይበቃል ። ዐፄ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ ግራኝ ፡ መሐመድ ፡ የቱርክንና ፡ የየ
መንን ፡ መንግሥት ፡ ድጋፍ ፡ አድርጎ ፡ ተነሥቶ ፡ አገራቸውን ፡ በጠፋ ፡ ጊዜ ፡
ከክርስቲያኑ ፡ ከፖርቱጋል ፡ መንግሥት ፡ ጋራ ፡ ተላልከው ፡ በገኙት ፡ ርዳታ ፡ ልጃ
ቸው ፡ ዐፄ ፡ ገላውዴዎስ ፡ የግራኝን ፡ ጎይል ፡ ለማጥፋት ፡ ቻሉ ። አሁን ፡ ግን ፡
ዐፄ ፡ ፋሲል ፡ ከክቶሊኮች ፡ ጋራ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ጠብ ፡ ስለ ፡ ተለያዩ ፡ የኤ
ስፓኝና ፡ የፖርቱጋል ፡ መንግሥታት ፡ እንዳያጠቁቸው ፡ ከነዚህ ፡ መንግሥቶች ፡
ባለጋራና ፡ ከባታቸው ፡ ባለጋራ ፡ ከነበረው ፡ ከቱርክ ፡ መንግሥት ፡ ጋራ ፡ መስማ
ማት ፡ ለመንግሥታቸው ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑን ፡ ተረዱት ። ትላንት ፡ ጠላት ፡
የነበረውን ፡ ለዛሬ ፡ ጥቅም ፡ ሲያስፈልግ ፡ መልሶ ፡ ወዳጅ ፡ የማድረግ ፡ ፖለቲካ
በኢትዮጵያና ፡ በመላው ፡ ዓለም ፡ ባሉት ፡ መንግሥታት ፡ እየተደጋገመ ፡ ተወ
ርቶበታል ፡

ስለዚህ ፡ ዐፄ ፡ ፋሲልና ፡ የቱርክኛ ፡ ሹም ፡ (የሱአኪምና ፡ የምጥጥ ፡
ፓሻ) ፡ በዚህ ፡ መሠረት ፡ ስምምነትና ፡ ወዳጅነት ፡ አደረጉ ። ፓሻውም ፡ ንጉሡ ፡
ያልፈቀዱለትን ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ለመግባት ፡ በም

ጥዋ : በኩል : ሲመጣ : ሊከለክል : ቃል : ገባላቸው ። እንደዚሁም : ወደ : የመን : ተላልከው : ወዳጅነት : ወጡ ። ይኸውም : ድንገት የኤክፓኝ : መንግሥት : በሚሲዮኖቹ : መባረር : ተቀይሞ : ጦርነት : ያነሣ : እንደሆነ : የጦር : ጓደኛ : ለማግኘት : የተደረገ : ዘዴ : ነው ።

ከዚህ : በኋላ : ዐፄ : ፋሲል : በሻቹ : ጳጳስ : በአቡነ : ስምዖን : እግር : ጳጳስ : እንዲላክላቸው : ከአስክድርያው : ሊቀ : ጳጳሳት : ከአቡነ : ማቴዎስ : ጋራ : ተላላኩ ። በመካከሉም : አንድ : ሐሰተኛ : ግብጻዊ ተልኬአላሁ : ብሎ : መጥቶ : ሥራ : ዠምሮ : ነበር : ይባላል ። ነገር : ግን ጓደኛው : የሆነ : ሰው : ሐሰተኛ : መሆኑን : ገለጸበትና : ተይዞ : በደቅ : ሐይቅ : ታሰረ ። በኋላ : ግን አባ : አርሜኖስ : ይባሉ : የነበሩት : አባ : ማርቆስ : ተብለው : ወደ : ኢትዮጵያ : መጡና : እንደተለመደ : ሥራቸውን : ያካሂዱ : ዠምሮ ። ንጉሠና : ጳጳሱም : ባንድነት : ተማክረው : ከእንግዲህ : ወዲህ : ማንም : የውጭ : አገር : ሰው : ከየትም : አገር : ያለ : ፈቃድ : መጥቶ : በኢትዮጵያ : ቢገኝ : መጭውና : ተቀባዩ : ይታሰራሉ : ወይም : ይስቀላሉ : የሚል : ዐዋጅ : አናገሩ ።

የሮማ : የካቶሊክ : ቁሶችም : በነቤርሙዴዝ : በነኤዝ : በነአልፎ ንሱ : ተዠምሮ : የነበረው : የሃይማኖት : ስብከታቸው : ከኢትዮጵያ : በፍጹም : በመቅረቱ : በጣም : አዝነውበት : ነበር ። ከነሱም : ውስጥ : ጆሩሮች : የሆኑትና : ሰማዕትነት : የተመኙት : በፓሻና : በዐፄ : ፋሲል : መካከል : የተደረገውን : ስምምነት : ያውቃሉና : የምጥዋን : በር : ትተው : በመቃድሾ : በኩል : መጥተው : ወደ : ኢትዮጵያ : ለመግባት : ሲጓዙ : ሱማሌዎች : በጫካ : አግኝተው : ገደሏቸው ። ሌሎችም : ቪ : ሚሲዮኖውያን : በምጥዋ : በኩል : መጥተው : የቱርኮቹ : ሹም : አስሮ : ራሳቸውን : ቁርጠ : ገደላቸው ። ከራሳቸውም : ላይ : ቁዳቸውን : አስገፍፎ : የካቶሊክ : ቁስ : አለጫጨት : መሆኑን : አይተው : ደስ : እንዲላቸው : ለዐፄ : ፋሲል : ላክላቸው : ይባላል ።

የኢትዮጵያም : ካህናትና : ሕዝብ : የሚጠሉትና : የተጋደሉበት : የካቶሊክ : ሃይማኖት : በዐፄ : ሱስንዮስ : መሞትና : በዐፄ : ፋሲል : መንገድ : በሚሲዮኖቹ : መጥፋት : ከተወገደላቸው : በኋላ : በኢትዮጵያ : አርቶዶክሳዊት : ሃይማኖት : ውስጥ : ከራና : ጸጋ : ቅባት : የሚባሉት : ወገን : ለጌተው : ክርክር : ስለ : አነሡ : ለሕዝብና : ለመንግሥት : አስፈላጊ : የነበረው : ሰላም : በሙሉ : አልተገኘም : ነበር ።

የነዚህንም : የሦስቱን : እምነት : ልዩነት : በትክክልና : በዝርዝር : የሚያውቁት : ከፍ : ያሉት : ሊቃውንቶች : ናቸው ። ቢሆንም : አሳቡ : በጭሩ : እንደዚህ : ይመስላል ።

፩ኛ ፡ ክርስቶስ ፡ በተዋሕዶ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ ነው ፡ ተዋሕዶ ፡ ማለትም ፡ የእግዚአብሔር ፡ ልጅ ፡ የኛን ፡ ሥጋ ፡ በአካሉ ፡ ከፍሎ ፡ ቢዋሐደው ፡ በሰውነቱ ፡ እንደ ፡ አብ ፡ እንደ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ያለ ፡ ፍጹም ፡ አምላክ ፡ ሆነ ፡ የሚሉ ፡ ተዋሕዶዎች ፡ ናቸው ።

፪ኛ ፡ የሥጋና ፡ የቃል ፡ መዋሐድ ፡ ሁለትነትን ፡ አጠፋ ፡ እንጂ ፡ ቃል ፡ የለበሰውን ፡ ሥጋ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክነት ፡ ክብር ፡ ያከበረ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ነው ፡ የሚሉ ፡ ቅባቶች ፡ ናቸው ።

፫ኛ ፡ ቃል ፡ በለበሰው ፡ ሥጋ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እንደኛ ፡ የጸጋ ፡ ክብር ፡ አግኝቶ ፡ ክርስቶስ ፡ ተባለ ፡ የሚሉ ፡ የጸጋ ፡ ልጆች ፡ ናቸው ።

ከነዚህ ፡ ከሦስቱ ፡ ወገኖች ፡ ማናቸው ፡ እውነትን ፡ የያዙ ፡ መሆኑን ፡ ለማረጋገጥ ፡ የያውራጃው ፡ ሊቃውንት ፡ በራሻና ፡ በአሪንጎ ፡ ላይ ፡ ተሰብስበው ፡ እንዲከራከሩ ፡ ንጉሡ ፡ ዐፄ ፡ ፋሲልና ፡ ጳጳሱ ፡ አቡነ ፡ ማርቆስ ፡ አዘው ፡ ነበር ።

ከጎጃም ፡ ከቅባቶች ፡ ወገን ፡ ዋናው ፡ ተከራካሪ ፡ ዘኢየሱስ ፡ የሚባለው ፡ ነው ። ከደብረ ፡ ሊባኖሶች ፡ (ተዋሕዶዎች) ፡ ወገን ፡ አዳም ፡ ዘአምፍራዝ ፡ የሚባለው ፡ ሆኖ ፡ ብዙ ፡ ጥቅስ ፡ እየጠቀሱ ፡ ተከራካሪ ። በመጨረሻ ፡ አዳም ፡ ዘአምፍራዝ ፡ (ተዋሕዶ) ፡ አሸነፈ ፡ ዘኢየሱስ ፡ (ቅብዐት) ፡ ተሸነፈ ፡ ተብሎ ፡ ጉባኤው ፡ ተፈታ ።

የቅባቶችም ፡ ወገን ፡ ከጎጃም ፡ በተለይ ፡ ደብረ ፡ ወርቆች ፡ ናቸው ። ተዋሕዶ ፡ ግን ፡ በደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ በሸዋ ፡ በጎንደር ፡ በትግራይ ፡ ነው ፤ ጸጋዎች ፡ ግን ይበልጥ ፡ የሚገኙት ፡ በሸዋ ፡ ነው ፡ ይባላል ።

ምዕራፍ ፵፪ ።

ስለ ፡ መልክአ ፡ ክርስቶስና ፡ ዘማርያም ፡ መሸፈት ፡ - ስለ ፡ ጎንደር ፡ ቤተ መንግሥትና ፡ ስለ ፡ ዐባይ ፡ ድልድይ ፡ መሠረት ።

ከዚህ ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ መልክአ ፡ ክርስቶስ ፡ የተባለ ፡ የላስታ ፡ ባብት ፡ አስቀድሞ ፡ በዐፄ ፡ ሱኅንዮስ ፡ ጊዜ ፡ በሃይማኖት ፡ ምክንያት ፡ ሸፍቶ ፡ ሲኖር ፡ በዐፄ ፡ ፋሲል ፡ ጊዜ ፡ የእስክንድርያ ፡ ሃይማኖት ፡ ከተመለሰ ፡ በኋላ ፡ የሃይማኖቱን ፡ ምክንያት ፡ ዙፋን ፡ ወደ ፡ መፈለግ ፡ አዘረና ፡ ለጦርነት ፡ ይዘጋጅ ፡ ገጠመር ። ጦርም ፡ ከበረሰት ፡ በኋላ ፡ በሺሕ ፡ ፯፻፳፯ ፡ ዓ፡ ምዕባ ፡ ፋሲል ፡ ወደ ፡ ነበሩበት ፡ ወደ ፡ ሊቦ ፡ (በጌምድር) ፡ መጥቶ ፡ በንጉሡና ፡ በሽከርቻቸው ፡ ላይ ሳይታሰብ ፡ አደጋ ፡ ጣለ ። አሳቡም ፡ ንጉሡን ፡ ለመማረክ ፡ ነበር ፤ ይሁን ፡ እንጂ ፡ ንጉሡ ፡ በፈረስ ፡ ሆነው ፡ ስላመለው ፡ ሊያገኛቸው ፡ አልቻለም ፡ መልክአ ፡ ክርስቶስ ፡ ከሠፈር ፡ በገባ ፡ ገዜ ፡ ብዙ ፡ ዕቃ ፡ አገኘ ፡ ወዲያውም ፡ ነግሻለሁ ፡ ብሎ ፡ ዐዋጅ ፡ ነገረ ፡ ይባላል ።

በኋላ ፡ ግን ንጉሠ ፡ ከጎጃም ፡ ከዳሞት ፡ የራስ ፡ ዘቅዱስን ፡ ከሰሜን ፡ የወንድማቸውን ፡ የገላውዴዎስን ፡ ጦር ፡ ይዘው ፡ ሄደው ፡ ያለበትን ፡ ሥፍራ ፡ ዙሪያውን ፡ ከበቡና ፡ ጦርነት ፡ ተገሮመረ ፤ በዚሁም ፡ ጊዜ ፡ ከንጉሠ ፡ ተዋጊዎች ፡ ወገን ፡ ቆዘሮ ፡ የሚባለው ፡ የገላውዴዎስ ፡ ወንድም ፡ መልክአ ፡ ክርስቶስን ፡ ገደለው ፤ እርሱም ፡ ሲሞት ፡ ጭፍራው ፡ ተሸንፎ ፡ ሸሸ ።

ደግሞ ፡ በሦስተኛው ፡ ዓመት ፡ የመልክአ ፡ ክርስቶስ ፡ ልጅ ፡ መልክአ ፡ ማርያም ፡ ያባቱን ፡ ደም ፡ ለመበቀል ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ጦር ፡ ሰብስቦ ፡ በዚያው ፡ ባባቱ ፡ አገር ፡ በላስታ ፡ ተነሣና ፡ ከንጉሠ ፡ ሹማምንቶች ፡ ጋራ ፡ ጦርነት ፡ ዝምሮ ፡ ክፍሌ ፡ የተባለውን ፡ ሹም ፡ ማረከው ። ብዙ ፡ ቀን ፡ ከተዋጉ ፡ በኋላ ፡ ድሉ ፡ ለማንኛው ፡ ወገን ፡ መሆኑ ፡ ሳይለይ ፡ በመካከሉ ፡ ክረምት ፡ ረታብና ፡ በሸታ ፡ አንድነት ፡ ባገሩ ፡ ስለ ፡ ገባ ፡ የንጉሠ ፡ ጦር ፡ ከላስታ ፡ ወደ ፡ በጌምድር ፡ መመለስ ፡ ግድ ፡ ሆነበት ።

በዚህ ፡ ላይ ፡ አቤቶ ፡ ዘማርያም ፡ የተባለው ፡ የተንቤን ፡ ገዥ ፡ እንዲሁ በንጉሠ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ሸፈተ ፡ የላስታው ፡ መልክአ ፡ ማርያም ፡ የጦር ፡ ጓደኛ ፡ ስላገኘ ፡ ደስ ፡ አለውና ፡ ሁለቱም ፡ ተስማሙ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ አቤቶ ፡ ዘማርያም ፡ ምንም ፡ ያክል ፡ ቀን ፡ ሳይቈይ ፡ ተሸነፈ ። እርሱም ፡ ንጉሠ ፡ ካገር ፡ እንዲወጡ ፡ ካሰናበቷቸው ፡ ውስጥ ፡ ብሩናና ፡ ኮርዲሪያ ፡ የሚባሉትን ፡ ኢየሱሳውያን ፡ በአምባ ፡ ሰላም ፡ ደብር ፡ ላይ ፡ ደብቆ ፡ አስቀምጦ ፡ ኖሮ ፡ ከንጉሠ ፡ አሸከሮች ፡ ጋር ፡ ተዋግቶ ፡ በሞተበት ፡ ቀን ፡ ሚሲዮናውያኑም ፡ ተይዘው ፡ ተገደሉና ፡ የተንቤኑ ፡ ሽፍትነት ፡ በቶሎ ፡ ተፈጸመ ።

ገላውዴዎስም ፡ ክረምቱ ፡ ከወጣ ፡ በኋላ ፡ ከበጌምድር ፡ ወደ ፡ ላስታ ፡ ሄዶ ፡ የመልክአ ፡ ማርያምን ፡ ጦር ፡ ወግቶ አሸንፎ ፡ ከበታተነ ፡ በኋላ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ በተደረገው ፡ ጦርነት ፡ ተማርከ ፡ የነበረውን ፡ ክፍሌን ፡ ከታወረበት ፡ ቦታ ፡ ነፃ ፡ አውጥቶ ፡ ይዘ ፡ በደስታ ፡ ተመለሰ ።

፡፡፡

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እስከ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ አገሩ ፡ ሁሉ ፡ ሰላም ፡ ሆኖ ፡ ሰዉም ፡ የራሱን ፡ ተግባር ፡ እንደልቡ ፡ እየሠራ ፡ ኖረ ፡ ንጉሠ ፡ ዐፄ ፡ ፋሲልም ፡ ከግራኝ ፡ ጦርነት ፡ ወዲህ ፡ ያሉት ፡ ነገሥታት ፡ ለኑሮም ፡ ሆነ ፡ ወያም ፡ ለጦርነት ፡ ለጊዜው ፡ ደስ ፡ በሚያሰኛቸው ፡ ሥፍራ ፡ ምሽግ ፡ ወይም ፡ ቤት ፡ እየሠሩ ፡ አለዚያም ፡ በየድንኳናቸው ፡ ይቀመጡ ፡ ነበር ፡ እንጂ ፤ የታወቀ ፡ ታላላቅ ፡ ከተማና ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ ገና ፡ አልተሠራም ፡ ነበር ፡ የጎንደር ፡ መንግሥትም ፡ በዐፄ ፡ ሠርፀ ፡ ድንግልና ፡ በዐፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ዘመን ፡ ተመሠረተ ፡ ቢባል ፡ ወደ ፡ ትግሬም ፡ ወደ ፡ ሸዋም ፡ ወደ ፡ ጎጃምም ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ እየተዘዋወሩ ፡ የትም ፡ ሄደው ፡ ተመልሰው ፡ መቀመጫውን ፡ በዚያው ፡ በጎንደር ፡ አቅራቢያ ፡ በደንቀዝ ፡ ስላደረጉ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ የታወቀ ፡ ትልቅ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ ሠርተው ፡ ከተማውን ፡ በሰፊ ፡ አልከተሙትም ፡ ነበር ።

ስለዚህ : ዐፄ : ፋሲል : የራላሾችንና : የሀንዶችን : አናጠዎችና : ግንቦቶች : ሰብስበው : (ፖርቱጊዞች : አሉበት : የሚሉ : አሉ) ፤ በጎንደር : ከተማ : እስከ : ዛሬ : የፋሲል : ግንብ : እየተባለ : የሚታየውን : ቤተ : መንግሥት : አሠሩ ። ያሠራሩንም : እኳኋን : ከሌሎቹም : እየተማከሩ : ዐይነቱን : የሰጡ : ራሳቸው : ናቸው : ይባላል ። ቤተ : መንግሥቱም : ተሠርቶ : ካለቀ : በኋላ : ዙሪያውን : ሰፊ : ግንብ : አሠሩ ፤ በዙሪያውም : አብያተ : ክርስቲያናት : አሳነው : በዚህም : ቤተ : መንግሥት : የንጉሠ : ለብቻ : የጳጳሱ : ለብቻ : ግብር : ማብሊያውና : ችሎት : ማስቻያውም : እየተለየ : በየክፍሉ : ስለ : ተሠራ : በጣም : አምሮ : ነበር ። ይኸውም : ያን : ጊዜ : ዐፄ : ፋሲል : ያሠሩት : ቤተ : መንግሥት : እላይ : እንዳልነው : «የፋሲል : ግንብ» : እየተባለ : ታሪካዊ : የሆነ : ምልክቱ : ስማቸውን : እያስጠራ : እስከ : ዛሬ : ይታያል ።

ለመንግሥታቸውና : ለሕዝባቸውም : በሰፊው : ከማሰባቸው : የተነሣ : ከር ሳቸው : በሬት : የነበሩት : ነገሥታት : ያልሠሩትን : የዐባይን : ድልድይ : አን ፋን : በዐፈረዋናት ፤ አንዱን : በአዳቤት : ሁለት : ድልድይ : አሠርተውለት : ከሞቱ : በኋላ : ነጋዴውም : መንገደኛውም : ሲያልፍ : የፋሲልን : ነፍስ : ይማር : እያለ : ያርፍ : ነበር : ይባላል ። መኻል : በጌምድርም : የርብን : ድል ድይ : ከጎንደር : አጠገብ : የአንገረብን : ድልድይ : ያን : ጊዜ : አሠርተውት : የነበረው : እስከ : ዛሬ : ፍራሹ : አለ : ይባላል ። እኔ : ግን : ጊዜ : አጋጥሞኝ : ባይኔ : አላየሁትም ።

በዚህ : ጊዜ : ወይም : ከዚያ : ወዲህ : ዘፋኝ : እንዲህ : አለች : ይባላል ።

ርብና : ዐባይ : መንጠቅ : የለመዱ :

እንደ : ልማዳቸው : ስውን : እንዳይገድሉ :

በፋሲል : ዳኝነት : ተፈጥመው : ሄዱ ።

ርብና : ዐባይ : ሸፍተው : ሲኖሩ :

አላፊ : አግዳሚውን : ከጎራ : እያሰሩ :

በትላልቅ : ድንጋይ : ተደብድበው : ቀሩ ።

አብርሃም : ነው : ጣና : እንግዳ : ተቀባይ :

ከቤቱ : በመጡ : ርብና : ዐባይ :

ሌቦች : ናቸው : ሳይል : ግብራቸውን : ሳያይ :

መንገዱን : መራቸው : እንዳይሄዱ : በላይ ።

የግጥሙም : ምክንያት : ዐባይ : በጣና : ባሕር : ላይ : ሄዶ : የሚለይበት : ባሕር : ዳር : ጊዮርጊስ : ስለ : ሆነና : ርብም : የሚገባው : ጣና : ስለ : ሆነ : ነው ።

ምዕራፍ : ፵፫ ።

አዳኙ : ፬፻ : ፋሲልና : ቁለኛው ።

፬፻ : ፋሲል : እንደ : ነገሥታት : ልጆች : ሁሉ : ከአእምሮና : ከመንፈሳዊ : ትምህርት : ጋራ : ውሃ : ዋና : አደን ሲማሩ : አድገዋል ። ከዚህ : ሁሉ : ይበልጥ : ግን : አጥብቀው : ይወዱ : የነበረው : አደንን : ነው። አደንም : ሲባል : በተለይ : የሚወዱት : ሊያስፎክሩ : ከሚችሉት : አራዊት : ውስጥ : አንበሳና : ዝኖንን : ነው ። ከመውደዳቸውም : የተነሣ : ወደ : አደን : ሊሄዱ : በሰቡበት : ቀን : ሌሊቱን : እንቅልፍ : አይወስዳቸውም : ነበር : ይባላል ። በታሪክ : ነገሥታቸው : እንደ : ተጻፈው ከዕለታት : አንድ : ቀን : ዝግኖችን : አስከትለው : ወደ : ሰሜን : የቁላ : በረሀ : ላደን : ሄዱ ። በበረሀም : ወዲያና : ወዲህ : ሲፈልጉ : አንድ : ባለትልቅ : ጥርስ : ዝኖን : አገኙና : በትልቅ : ጨሬ : (ረዥም : ጦር) : ከአልቀቱ : ላይ : ፈለሙት ። ቀጥሎም : ፋጫ : ቢዝምር : በፈረሳቸው : ላይ : እንደ : ሆኑ : ደግመው : በወጉት : ጊዜ : ዝኖኑ : ደም : እያበረረው : ወደ : በረሀ : ገብቶ : ላይን : ጠፋ ። ንጉሡ : ፬፻ : ፋሲልም : የተንጠባጠበውን : የደም : ምልክት : እየተከታተሉ : ከሽከርቻቸው : ተለይተው : ብቻቸውን : በግልቢያ : ዝኖኑን : ይፈልጉ : ዝምር ። ነገር : ግን : ዝኖኑ : ድቡሽትና : ረግረግ : ባለበት : ሥፍራ : ስለ : ሄደ : የደሙን : ምልክት : ለመከታተል : አልቻሉም ። ለመከታተልም : ቢችሉ : የረግረጉ : ሥፍራ : ፈረሳቸውን : እስከ : ለከው : ድረስ : እየዋጠ : መሄዱ : አቃታቸው ። ቢሆንም : ከንዱ : ማጥ : ወዳንዱ : ማጥ : ሲደርሱና : የሰር : በመከራ : ሲወጡ : በመጨረሻው : መግቢያ : መውጫው : ወደግዴታወቅ : ጭው : አለ : በረሀ : ገቡ ። የመጡበትም : መንገድ : በፍጹም : ጠፍቶ : የሚያደርጉት : ግራ : ገባቸው ። ብዙ : ሰዓትም : ብቻቸውን : ዝኖኑን : ፍለጋ : ትተው : መንገድ : ብቻ : ለመፈለግ : ወዲያና : ወዲህ : ከባዘኑ : በኋላ : በመጨረሻ : ባወጣው : ያውጣኝ : ብለው : ወዳንዱ : አቅጣጫ : ዝም : ብለው : ይጋልቡ : ዝምር ። በዚህ : ጊዜ : እንዳጋጣሚ : አንድ : ከበረሀው : ጌሾ : ቁርጠ : ተሽክሞ : የሚሄድ : ቁለኛ : ስላዩ : ፈጣሪያቸውን : አመስግነው : ወደርሱ : ግልቢያቸውን : ቀጠሉ ፤ በደረሱም : ጊዜ : ‘አባክህ : መንገድ : ምራኝ’ አሉት : ቁለኛውም : ‘አዬ : ወንድሜ : እግረኛ : ከፈረሰኛ : ጋራ : መቼ : ትክክል : ይሄዳል’ ሲል : መለሰላቸው ፤ ፬፻ : ፋሲል « የጌሾክን : ዋጋ : ያልኸኝን : ያክል : እሰጥሻለሁ : ጌሾውን : ተውና : ሳይመሽ : ተፈናጠጥ : በቶሎ : እንጋልብ : አሉት ።

ከዚህ : በኋላ : ቁለኛው : ጌሾውን : ጥሎ : እፈረሱ : ላይ : ተፈናጠጠና : በሚያውቀው : መንገድ : እያመለከተ : ግልቢያቸውን : ዝምሩ ። በመንገድም : ፬፻ : ፋሲል : እንዳንድ : ተራ : ወታደር : መስለው : ከቁለኛው : ጋራ : እያወሩ : መንገዳቸውን : ቀጠሉ ። መኳንንቱና : ወታደሩ : በየፊናው : ተበታትኖ :

በኋላም ፡ ግማሹ ፡ ተገናኝቶ ፡ ስለ ፡ ንጉሠ ፡ መጥፋት ፡ አጥብቀው ፡ ሲጨነቁ ፡ ነበርና ፤ አሁን ፡ ሲመጡ ፡ ስላዩዋቸው ፡ ሁሉም ፡ በደስታ ፡ ለመቀበል ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ ይጓዙ ፡ ገረመር ። በዚያ ፡ ጊዜ ፡ ንጉሠ ፡ ሄሀ ፡ ወደኛ ፡ የሚመጣው ፡ ሠራዊት ፡ ንጉሠን ፡ የሚቀበል ፡ ነው። ፡ አሉት ። ቁለኛው ፡ ለድካ ፡ አዛኝ ፡ የሆኑትን ፡ ንጉሥ ፡ ባይኔ ፡ ባይ ፡ ምንኛ ፡ ደስ ፡ ባለኝ ፡ አላቸው ። ዐፄ ፡ ፋሲልም ፡ ስለ ፡ ወረታኝ ፡ ያልኸኝን ፡ ሁሉ ፡ ሰጥቼ ፡ ከንጉሠም ፡ አገናኝቼ ፡ ባልደረባ ፡ አሰጥኻለኹ ፡ አሉት ። ሕዝቡም ፡ እያደር ፡ ሲጠጋ ፡ ንጉሠ ፡ ለቁለኛው ፡ እንደዚህ ፡ አሉት ፡ ለከከብት ፡ የማይወርደው ፡ ንጉሠ ፡ ነውና ፤ ያን ፡ ጊዜ ፡ ወርደኝ ፡ እጅ ፡ እንድትነሣ። ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ ዐፄ ፡ ፋሲልን ፡ ሲያዩ ፡ መኳንንቱ ፡ ከበቅሎም ፡ ከፈረስም ፡ እየወረዱ ፡ እጅ ፡ መንሣት ፡ ሲገረምሩ ፡ ፆቱ ፡ ብቻቸውን ፡ በፈረስ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተፈናጠው ፡ ቀሩ ። የቀረው ፡ ሁሉ ፡ ዐፄ ፡ ፋሲልን ፡ እጅ ፡ ሲነሣ ፡ ቁለኛው ፡ ባዩ ፡ ጊዜ ፡ ያደገጠ ። ዐፄ ፡ ፋሲልም ፡ ንጉሠን ፡ አዮኸን ፡ ብለው ፡ ቢጠይቁት ፡ ለከከብት ፡ ነፃ ፡ በቀር ፡ ከፈረስ ፡ ወርዶ ፡ እጅ ፡ ያልነሣ ፡ የለም ፡ እንግዲያው ፡ ንጉሠ ፡ ወይ ፡ እርስዎ ፤ አለዚያም ፡ እኔ ፡ መሆኔ ነዋ። ፡ ሲል ፡ መለሰ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ዐፄ ፡ ፋሲል ፡ በቁለኛው ፡ አነጋገር ፡ ሥቀው ፡ ከፈረሳቸው ፡ ወርደው ፡ ለዚሁ ፡ ቁለኛ ፡ ባላገር ፡ ፈረስና ፡ በቅሎ ፡ ከመሉ ፡ መሣሪያው ፡ ጋራ ፡ ሸልመው ፡ አስደስተው ፡ ወዳገሩ ፡ ሰደዱት ።

ይህ ፡ ታሪክ ፡ ሐንሪ ፡ አራተኛ ፡ የሚባለው ፡ የፈረንሣይ ፡ ንጉሥ ፡ ካደረገው ፡ ጋራ ፡ በፍጹም ፡ ይጋጠማል ።

ምዕራፍ ፡ ፵፬ ።

ስለ ፡ ኑብያና ፡ ስለ ፡ ስናር ፡ መገዛት ፤ ስለ ፡ ገላውዴዎስ ፡ መሸፈት ፤

ስለ ፡ ዐፄ ፡ ፋሲል ፡ ዕረፍት ።

ዐፄ ፡ ፋሲል ፡ ታሪክ ፡ ነገሥታቸው ፡ በኢትዮጵያ ፡ ምዕራብ ፡ ስናርንና ፡ ኑብያን ፡ እንደ ፡ ገዙ ፡ ይገልጻል ። በኑብያም ፡ በበታቸው ፡ ጊዮርጊስ ፡ የሚባል ፡ ንጉሥ ፡ አንግሠው ፡ እስከ ፡ ምድረ ፡ ግብፅ ፡ ጠረፍ ፡ ገዝቷል ፡ ይላል ። የፈረስቻቸውም ፡ መታሠሪያና ፡ መቀለቢያ ፡ ስናር ፡ ነበር ። ከርሳቸው ፡ በፊት ፡ የነበሩት ፡ ነገሥታት ፡ ኑብያና ፡ ስናርን ፡ ቢበረታ ፡ መውረር ፡ እንጂ ፡ እንደርሳቸው ፡ አልገዙትም ፡ ነበርና ፡ ባለቅኔ ፡ እንዲህ ፡ አለ ፡ ይባላል ።

እንዘ ፡ ኢተአምር ፡ በዕደ ፡ ኑብያ ፡ ድንግል ፤ ወለደቶ ፡ ለፋሲል ፡ ቃል ።

ትርጓሜው ፡

ድንግል ፡ ወንድ ፡ ሳታውቅ ፡ ቃልን ፡ እንደ ፡ ወለደች ፡ ኑብያም ፡ ሌላ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሥ ፡ ሳይገዛት ፡ ፋሲልን ፡ ወለደች ፡ (ወይም ፡ ተቀበለችው ፡ ማለት) ፡ ነው ።

አዝማሪ ፡ ደግሞ ፡ እንዲህ ፡ ሲል ፡ ገጠመ ፤
 ጎንደር ፡ ቢያጉረመርም ፡ ፋሲል ፡ ፈረስኻ ፡
 ኑብያና ፡ ስናር ፡ ወርቁን ፡ ጫኑልኻ ።
 ሣሩን ፡ ተጠየፈ ፡ የፋሲል ፡ ፈረሱ ፤
 ክምር ፡ የሱዳን ፡ ወርቅ ፡ ገፈራው ፡ ነው ፡ ለሱ ።

፡፡፡ ፡፡፡ ፡፡፡

በአንደዚህ ፡ ያለ ፡ ሰላምና ፡ ደስታ ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ ከቄየ በኋላ ፡ ብዙ ፡
 ዘመን ፡ በፍቅር ፡ ያገለገሏቸው ፡ ወንድማቸው ፡ ገላውዴዎስ ፡ በንጉሡ ፡ ላይ ፡
 ሸፈቱባቸውና ፡ የሚያሳዝን ፡ ሆነ ። ገላውዴዎስ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ በንጉሡ ፡
 ላይ ፡ የሸፈቱትን ፡ ሁሉ ፡ እየተከታተሉ ፡ ስላጠፉ ፡ ዝናቸው ፡ በያለበት ፡ ተሰ
 ምቶ ፡ ነበር ፤ በዚህም ፡ ላይ ፡ የንጉሥ ፡ ዘር ፡ በመሆናቸው ፡ መንግሥትን ፡
 ከዐፄ ፡ ፋሲል ፡ በኋላ ፡ ወይም ፡ በዐፄ ፡ ፋሲል ፡ ጊዜ ፡ ለመያዝ ፡ አስበው ፡
 ነው ፡ ይባላል ።

በዚህም ፡ ጊዜ የቀድሞው ፡ ጳጳስ ፡ አባ ፡ ማርቆስ ፡ ወደ ፡ ግብፅ ፡ ተመ
 ልሰው ፡ የጳጳስነቱ ፡ ሥፍራ ፡ በዶውን ፡ ስለ ነበረ ፤ ንጉሡ ፡ ዐፄ ፡ ፋሲል ፡
 ከእስክንድርያው ፡ ሊቀ ፡ ጳጳስነት ፡ ጋራ ፡ ተላልከው ፡ በኑብያና ፡ በስናር ፡ በኩል ፡
 አቡነ ፡ ሚካኤልን ፡ ሲያስመጡ ፡ እንዲሁም ፡ ገላውዴዎስ ፡ ውስጡን ፡ ለኔም ፡
 ጳጳስ ፡ እንድትልኩልኝ ፡ ብለው ፡ ኖሮ ፡ አባ ፡ ዮሐንስ ፡ የሚባሉት ፡ በአውሳ ፡
 በኩል ፡ መጡ ።

ነገር ፡ ግን ፡ ዐፄ ፡ ፋሲል ፡ ያቡኑን ፡ ሥፍራ ፡ በጠቅላላው ፡ ርሳቸው ፡ ላስ
 መጧቸው ፡ ጳጳስ ፡ ለአቡነ ፡ ሚካኤል ፡ ሰጧቸው ፡ በገላውዴዎስ ፡ ስም ፡ የመ
 ጡት ፡ አቡነ ፡ ዮሐንስ ፡ ግን ፡ ከንጉሡ ፡ ሸሽተው ፡ ላስታ ፡ ገብተው ፡ ነበ
 ርና ፤ ካሉበት ፡ ተይዘው ፡ በወሀኒ ፡ አምባ ፡ (ከጣና ፡ ባሕር ፡ በስተምሥራቅ) ፡
 ታሠሩ ፤ በኋላም ፡ ያመለጡ ፡ እንደሆነ ፡ አገር ፡ ማሸፈታቸው ፡ አይቀርም ፡
 ተብሎ ፡ ከእስሩ ፡ ወጥተው ፡ በንጉሡ ፡ ትእዛዝ ፡ ተገደሉ ፡ ይባላል ።

ገላውዴዎስ ፡ ያስመጧቸው ፡ ጳጳስ ፡ አባ ፡ ዮሐንስ ፡ በሸፈቱ ፡ ጊዜ ፡ ከበኔ
 ምድር ፡ ወደ ፡ ላስታ ፡ የሔዱበት ፡ ምክንያት ፡ የላስታ ፡ ባላባት ፡ መዠመሪ
 ያም ፡ መልክአ ፡ ክርስቶስ ፤ ሁለተኛ ፡ ልጁ ፡ መልክአ ፡ ማርያም ፡ ለንጉሡ ፡
 ለዐፄ ፡ ፋሲል ፡ አልገዛም ፡ ብለው ፡ ከንጉሡ ፡ ጋራ ፡ ፍቅር ፡ ስላልነበራቸው ፡ ነው ።

ይኸውም ፡ መልክአ ፡ ማርያም ፡ ንጉሡ ፡ በዳሞትና ፡ በጣና ፡ አጠገብ ፡
 ከጋሎች ፡ ጋራ ፡ በሚዋጉበት ፡ ጊዜ ምቹ ፡ ሰዓት ፡ እየፈለገ ፡ ከላስታ ፡ እስከ ፡
 ጎንደር ፡ እየመጣ ፡ አገር ፡ እያሸበረ ፡ ከብትም ፡ ሲዘርፍ ፡ ራስ ፡ ብዕለ ፡ ክርስ
 ቶስ ፡ የሚባለው ፡ የንጉሡ ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ እየወጋ ፡ ይመልሰው ፡ ነበር ።

በመጨረሻም ፡ ንጉሡ ፡ ራሳቸው ፡ የላስታን ፡ ሽፍትነት ፡ በፍጹም ፡ ለመ
 ለመደምሰስ ፡ በሺህ ፡ ፯፻፶፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ወደ ፡ ላስታ ፡ ዘመቱ ። መልክአ ፡
 ማርያም ፡ ይኸንኑ ፡ ባወቀ ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ ኃይሉ ፡ በንጉሡ ፡ ሹማምን

ቶች ፡ ውጊያ ፡ ተዳክሞ ፡ ነበርና ፤ አሁን ፡ ደግሞ ፡ ራሳቸው ፡ ከመጡ ፡ መጥ
ፊያው ፡ እንደ ፡ ቀረበ ፡ ያክል ፡ ስለ ፡ ተረዳው ፡ ውጊያውን ፡ ትቶ ፡ ከልብ ፡
ይማሩኝና ፡ ታርቁ ፡ ልግባ ፡ ብሎ ፡ አማላጅ ፡ ላከ ። የሸፈተውን ፡ ከመውጋት ፡
በቀር ፡ ልታረቅ ፡ የሚለውን ፡ አልምርም ፡ ማለት ፡ የማይጠቅም ፡ መሆኑን ፡
ንጉሡ ፡ ስለ ፡ ተረዳ ፡ ጥያቄውን ፡ ተቀብለው ፡ ምሕረት ፡ አደረጉለትና ፡
ታርቆ ፡ ገባ ።

እንዲያውም ፡ ታርቆ ፡ ከገባ ፡ በኋላ ፡ ልጃቸውን ፡ ወይዘሮ ፡ ትውክልያን ፡
በሚስትነት ፡ ዳሩለት ። እርሱም ፡ በዚሁ ፡ ደስ ፡ ብሎት ፡ ያባቱን ፡ ግዛት ፡
አስመርቆ ፡ በደስታ ፡ ወደ ፡ ላስታ ፡ ተመለሰ ።

ከዚህም ፡ በፊት ፡ አገሮችና ፡ ጋሎት ፤ ሻንቅሎችም ፡ በውስጣቸውም ፡
ያሉ ፡ አገው ፤ ዚጋም ፤ ሕንከሳ ፤ ሙትቃል ፤ ወንበርያ ፡ ሠቆ ፡ የሚባሉት ፡
ልዩ ፡ ልዩ ፡ ነገዶች ፡ ዘራቸው ፡ ለጣም ፡ በርክቶ ፡ ወደ ፡ ላይም ፡ እየወጡ ፡
የጎጃምንና ፡ የበጌምድርን ፡ አገር ፡ ጊዜ ፡ ሲመች ፡ በመውረር ፡ አስቸግረው ፡ ነበር ።

በተረፈም ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ እየተዋጉ ፡ አገር ፡ ሰላም ፡ አጥቶ ፡ ነበርና ፡
ዐጼ ፡ ፋሲል ፡ በባሰበት ፡ ወገን ፡ ራሳቸው ፡ እየሄዱ ፡ በተረፈ ፡ የጦር ፡ አለቆቻ
ቸውን ፡ ራስ ፡ ብዕለ ፡ ክርስቶስን ፤ ራስ ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስን ፤ ደጃዝማች ፡ ማኅ
ደረ ፡ ክርስቶስን ፤ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ላቶስን ፤ ደጃዝማች ፡ መልክአ ፡ ባሕርን ፤ ፊታውራሪ ፡
ማሞን ፡ እየላኩ ፡ ሲያስወጓቸው ፡ የጦርነቱ ፡ ጊዜ ፡ ብዙ ፡ ዓመታት ፡ ከፈጀ ፡ በኋላ
እነዚህ ፡ በጦር ፡ ኃይል ፡ እየተደመሰሱ ፡ በመጨረሻ ፡ አገሩ ፡ ሰላም ፡ ሆነ ። ከዚህ
በኋላ ፡ ንጉሡ ፡ ዐጼ ፡ ፋሲል ፡ ፴፮ ፡ ዓመት ፡ ከገዙ ፡ በኋላ ፡ ሰውነታቸውም ፡ ሸመ
ገለ ፡ በሽምግልናቸውም ፡ ላይ ፡ ጽኑ ፡ ሕመም ፡ አደረባቸው ፡ በታመሙም ፡ ጊዜ ፡
ሕዝቡና ፡ መኳንንቱ ፡ በጣም ፡ ተጨነቀ ። ከሁሉም ፡ ይበልጥ ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ መል
ክአ ፡ ክርስቶስ ፡ የሚባለው ፡ እንደራሴያቸው ፡ በጣም ፡ ይወዳቸው ፡ ነበርና ፡ በን
ጉሡ ፡ ሕመም ፡ እጅግ ፡ አዝኖ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ሰሞኑንም ፡ በጾምና ፡ በጸሎት ፡
ለድኻች ፡ ምጽዋት ፡ በመመጽወት ፡ ስለት ፡ በማድረግ ፡ ይደክምላቸው ፡ እንደ ፡
ነበረ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥታቸው ፡ ይገልጻል ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ሕመማቸው ፡ እየጸና ፡ ሄዶ ፡
በሺሕ ፡ ፯፻፷ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በጥቅምት ፡ ወር ፡ ማክሰኞ ፡ ባ፬ ፡ ሰዓት ፡ ዐረፉ ። ዘመነ ፡
መንግሥታቸውን ፡ ግማሹ ፡ ፴፮ ፡ የቀረው ፡ ፴፮ ፡ ያደርጉታል ። ዙፋንም ፡ ልጃቸው ፡
ዮሐንስ ፡ እስኪቀመጡ ፡ ድረስ ፡ በገር ፡ ውስጥ ፡ ሁከት ፡ እንዳይነሣ ፡ ሞታቸው ፡
ለሕዝብ ፡ እንዲደበቅ ፡ የነጋሢ ፡ ዘሮችም ፡ ለጊዜው ፡ እንዲታሰሩ ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡
መልክአ ፡ ክርስቶስ ፡ አዘዘና ፡ ከያለበት ፡ እየተያዙ ፡ ታሰሩ ።

የዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ ፩ኛ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ።

ምዕራፍ ፡ ፵፭ ።

የዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ ሥርዓተ ፡ ንግሥና ፡ ያወጡት ፡ ደንብ ።

በታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ እንደምናነበው ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ መልክእ ፡ ክርስቶስ ፡ አገር ፡ እንዳይታወክ ፡ የዐፄ ፡ ፋሲል ፡ ሞት ፡ እንዲሰወር ፡ አድርጎ ፡ የነጋሢ ፡ ዘር ችግም ፡ ከሰሰረ ፡ በኋላ ፡ ጸሐፊ ፡ ትእዛዙን ፤ ዐቃቤ ፡ ሰዓቱን ፤ ሊቀ ፡ ማእምራትን ፤ ጽራግ ፡ ማሰፊውን ፤ ቄስ ፡ ዐፄውን ፤ አዛዦቹን ፡ ሰበሰበና ፡ አቤቶሁን ፡ ዮሐንስ ፡ በነግሥ ፡ ይሸላል ፡ ሲል ፡ ምክር ፡ አቀረበላቸው ። እነሱም ፡ በነገሩ ፡ ከተስማሙ በት ፡ በኋላ ፡ ጽራግ ፡ ማሰፊው ፡ እንደ ፡ ደንቡ ፡ እግዚአ ፡ በኃይልክ ፡ ይትፈሳሉ ፡ ንጉሥ ፡ የሚለውን ፡ የዳዊት ፡ መዝሙር ፡ እየደገመ ፡ አክሊሉን ፡ ለአቤቶሁን ፡ ዮሐንስ ፡ ደፋላቸው ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ ወጥተው ፡ እንደ ፡ ዘመት ልማድ ፡ «ንጉሣችን ፡ ዐፄ ፡ ፋሲለደስ ፡ ዐርፈዋል ፤ ልጃቸውን ፡ አቤቶሁን ፡ ዮሐንስን ፡ አንግሠናል ፤ የሞትንም ፡ እኛ ፡ ያለንም ፡ እኛ ፡ ጠላታችንን ፡ ይዘን ፤ ወዳጃችን ፡ ደስ ፡ ይበለው» ፡ ብለው ፡ በነጋሪት ፡ ዐዋጅ ፡ አናገሩ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ስለ ሚቹ ፡ ንጉሥ ፡ ጎዘን ፡ ስለ ፡ ነጋሢውም ፡ ክብረ ፡ በዓል ፡ በገሃድ ፡ ተደረገ ። በታላቅ ፡ ጎዘንና ፡ ለቅሶ ፡ የዐፄ ፡ ፋሲልም ፡ ሬሳ ፡ አዘዘ ፡ (ደብረ ፡ ሊባኖስ) ፡ አቡን ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ (1) መጥቶ ፡ በአባቶቻቸው ፡ መቃብር ፡ አጠገብ ፡ ተቀበሩ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ ስመ ፡ መንግሥታቸውን ፡ (አእላፍ ፡ ሰገድ) ፡ አሰኝተው ፡ ያባታቸውን ፡ መንግሥት ፡ ይዘው ፡ ሥራቸውን ፡ ማካሄድ ፡ ገጥመዱ ። እንደ ፡ ገጥመዱም ፡ ለብላቴን ፡ ጌታን ፡ መልክእ ፡ ክርስቶስ ፡ ርእሰ ፡ መኳንንት ፡ አሰኝተው ፡ ሙሉ ፡ የእንደራሴነትን ፤ ለራስ ፡ (ወሀኒ) ፡ ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ የራቅ ፡ ማሰፊነትን ፡ ሹመት ፡ ሰጡ ። ቀጥሎም ፡ የነጋሢዎቹ ፡ ልጆች ፡ ብቻ ፡ በወሀኒ ፡ አምባ ፡ ሲታሰሩ ፡ ለቀረው ፡ እስረኛ ፡ ሁሉ ፡ ሙሉ ፡ የምሕረት ፡ ዐዋጅ ፡ አደረጉ ።

ወደ ፡ ጎጃም ፡ በሄዱ ፡ ጊዜ ፡ ለጎጃም ፡ ካህን ፡ የሢሶን ፡ መሬት ፡ የጦም ፡ ቄሎ ፡ ሰጥቻለሁ ፡ አሉ ። በተመለሱም ፡ ጊዜ ፡ የክርስቲያንና ፤ የአስላም ፤ የፈላሻ ፡ ሠፈር ፡ የተለየ ፡ ይሁን ፡ ወንድና ፡ ወንዱም ፤ ሴትና ፡ ሴቱም ፡ አይገናኝ ፡ ሁሉም ፡ ለየብቻ ፡ መንደሩን ፡ እየሠራ ፡ ይቀመጥ ፡ ፈረንጅም ፡ የኖን ፡ ሃይማኖት ፡ ተቀብቶ ፡ በክርስትና ፡ ተጠምቄ ፡ እቀመጣለሁ ፡ የሚለው ፡ ይቀመጥ ፤ ያልፈለገ ፡ ወዳገሩ ፡ ይመለስ ፡ ሲሉ ፡ ይኸን ፡ የመሳሰለውንና ፡ የጋብቻ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ መስከረም ፡ ፳፯ ፡ ቀን ፡ በጉባኤ ፡ ሊቃውንቱና ፡ መኳንንቱ ፡ ባሉበት ፡ ተመክሮ ፡ ሕጉ ፡ በዐዋጅ ፡ እንዲወጣ ፡ አደረጉ ። በጉባኤውም ፡ የነበሩ ፡ ጳጳሱ ፡ አባ ፡ ክርስቶዶሉ ፡ (ክርስቶስ ፡ ደወሉ) ፡ ብሕት ፡ ወደድ ፡ (ቢቶደድ) ፡ መልክእ ፡ ክርስቶስ ፡ ብላቴን ፡

(1) የዜጋመሱ ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ አይደለም ።

ጌታ : ገብረ : ልዑል : የሰሜን : አጋፋሪ : አሥራት : ግራዝማች : ሚካኤል : ቀኛ
 ዝማች : ሐዋርያ : ሊቀ : ጉባኤ : መምህር : ዘደብረ : ሊባኖስ : አባ : ሕርያቆስ :
 ዐቃቤ : ሰዓት : አባዲር : ቄስ : ዐዲ : አሠረ : ክርስቶስ : ጸሐፊ : ትእዛዝ : ወልደ
 ሃይማኖት : ሊቀ : ማእምራን : ዘጊዮርጊስ : (ማሞ) : ጽራግ : ማሰፊ : ቄስጠንጢኖስ :
 (በኋላ : የተሾሙ) : ናቸው ። እነዚህ : ባሉበት : የላይኛው : ሥርዓትና :
 ሕግ : ከተፈጸመ : በኋላ : በዐዋጅ : ተነገረ ። ከዚህ : ቀደም : ወዳገራቸው : ሳይ
 ሄዱ : በያለበት : የነበሩት : የውጭ : አገር : ሰዎች : ይገድሉናል : ብለው : ፈር
 ተው : በአሪንጎ : ይቀመጡ : ነበር ። በዚያም : ሳሉ : ሊይዙን : የመጡ : እንደሆነ :
 ሳንዋጋ : እጃችንን : አንሰጥም : ብለዋል : የሚሉ : ወሬ : በቤተ : መንግሥቱ :
 ተሰምቶ : ነበር ። ስለዚህ : ከመኳንንቱ : መካከል : ፈሊጥና : ንግግር : ዐዋቂ : ግራ
 ዝማች : ሚካኤል : ነው : ተብሎ : ተመርጦ : ፈረንጆቹ : ወዳሉበት : ሄዱ : የንጉ
 ሠን : ትእዛዝ : እንዲነግራቸው : ታዘዘ ። እርሱም : ከጉንደር : ወደ : አሪንጎ : ሄዱ
 ከፈረንጆቹ : ጋራ : በሰላም : ተገናኝቶ : በቁላ : ወይም : በደጋ : በፈቀዳችሁት :
 በኩል : በሰላም : ወዳገራችሁ : እንድትመለሱ : ንጉሠ : አዘዋችኋል : ሲል : አስ
 ረዳ ። እነርሱም : በቁላ : በኩል : በስናር : አድርገን : ወዳገራችን : እንገባለን :
 ሲሉ : መለሱለት ። በዚህም : ግራዝማች : ሚካኤል : ተስማምቶ : እነርሱም : ወደ
 ስናር : (ሱዳን) : ሄዱ ። ግራዝማቹም : ወደ : ጉንደር : ተመለሰ ።

ምዕራፍ : ፵፮ ።

ስለ : ዐዲ : የሐንስ : ጸድቅነትና : ስለ : ተደረገላቸው : ታምራት ።

የሐንስ : አንደኛ : ከልጅነታቸው : ገምሮ : በመንፈሳዊ : ትምህርት : ስላ
 ደጉ : አንደ : ባለቤታቸው : እንደ : እቴጌ : ሰብለ : ወንጌል : ጸሎተኛና : ለድኻ :
 አዛኝ : ነበሩ ። በዚህ : ምክንያት : ሕዝቡ : ሁሉ : «ጸድቁ : የሐንስ» : ይላቸው :
 ነበር ።

ከጸሎት : የተረፈውንም : የበለጠ : ጊዜያቸውን : መጽሐፍ : በመመልከት : ከሊ
 ቃውንት : ጋር : ስለ : ቅዱሳት : መጻሕፍት : በመነጋገር : ያሳልፉ : ነበር ። ከመንግ
 ሥቱ : ቀረጥና : ግብር : አልበላም : ብለው : ራሳቸው : ሰሌን : እየሠሩ : ይበሉ :
 ነበር ። ከጉሮሯቸው : የተረፈውንም : ለድኻ : ይሰጡ : ነበር : ይባላል ። ስለ : ትዕግ
 ሥታቸውም : ብዛት : ከዕለታት : አንድ : ቀን : የንስሐ : አባታቸውን : ከባለቤታቸው :
 ጋር : ግንኙነት : አድርጎ : ቢያገኙት : ዝም : ብለው : ከማዕርጉም : ሳይሸሩ : ምሕ
 ረት : አድርገው : አስቀመጡት : ይባላል ። በዚህ : ሁሉ : ምክንያት : ጸድቁን : የሐ
 ንስን : ያገራችን : ታሪክ : ቄስ : ነበሩ ። በመጨረሻም : በቅተው : ነበር ። አያለ : ይና
 ገርላቸዋል ። ለዚሁ : ማስረጃ : ከዚህ : ቀጥሎ : ያለውን : ይጽፋል ።

«ከልፍኛቸው : ደጃፍ : ከመድረኩ : አጠገብ : አንደ : ሰሎሞን : ባሕር : አስበ
 ጅተው : በባሕሩም : ላይ : ዓሣ : አስረብተው ፤ ከዚህም : ዓሣ : ውስጥ : ተመርጦ :
 እየተሠራ : ለግብር : ይቀርብ : ነበር ። እንደዚሁ : አንድ : ቀን : ግብር : ገብቶ : ከባ

ለቤታቸውና ፡ ከንስሐ ፡ አባታቸው ፡ ጋር ፡ ተቀምጠው ፡ የተጠበሰ ፡ ዓሣ ፡ ከማዕዱ ፡ ቀርቦ ፡ ሳለ ፡ የባለቤታቸውንና ፡ የንስሐ ፡ አባታቸውን ፡ መፈላለግ ፡ አውቀው ፡ ፡ ሦስታችን ፡ እውነት ፡ ብንናገር ፡ ይህ ፡ የተጠበሰ ፡ ዓሣ ፡ በሕያውነት ፡ ተነሥቶ ፡ እባሕሩ ፡ ውስጥ ፡ ይገባ ፡ ነበር» ፡ ብለው ፡ ተናገሩ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እቴጌዬቱ ፡ ቄሱን ፡ አግብቼ ፡ ብኖር ፡ እወዳለሁ ፡ አሉ ፤ ቄሱም ፡ እቴጌን ፡ አግብቼ ፡ ብቀመጥ ፡ እወዳለሁ ፡ አሉ ፡ ንጉሡ ፡ ግን ፡ ይችን ፡ ከንቱ ፡ ዓለም ፡ ንቄ ፡ ብመንን ፡ እወዳለሁ ፡ ብለው ፡ ሦስቱም ፡ እውነተኛውን ፡ የየምኞታቸውን ፡ ተናግረው ፡ ሲጨርሱ ፡ የተጠበሰው ፡ ዓሣ ፡ ተነሥቶ ፡ ዘሎ ፡ እባሕር ፡ ገባ ።

ዛሬም ፡ በጣና ፡ በሕር ፡ ውስጥ ፡ ክንፍ ፡ የሌለው ፡ የተጠበሰ ፡ የሚመስል ፡ ዓሣ ፡ በመረብ ፡ የተያዘ አንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ የጸድቁ ፡ ዮሐንስ ፡ ዓሣ ፡ ነው ፡ እየተባለ ፡ ወደ ፡ በሕሩ ፡ ይመልሱታል ፡ እንጂ ፡ አይበሉትም ፡ ይባላል ።

ስለዚህ ፡ ይህነጉ ፡ ምክንያት ፡ በማድረግ ፡ የዚያ ፡ ጊዜ ፡ ባለቅኔ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለውን ፡ ሥላሴ ፡ ቅኔ ፡ ተቀኘ ።

አእዳው ፡ እለ ፡ ጴጥሮስ ።

እምክልኤ ፡ ዓሣት ፡ ወእምኃምስቱ ፡

አስፈራጊነት ፡ ፍት ፡ ዐሥረ ፡ ወክልኤ ፡ እምድኅረ ፡ ተርፉ ፡ አግሐሣ ፡

ኢየሱስ ፡ አመ ፡ አጽገቦሙ ፡ ለዘምእት ፡ ኃምሳ ።

ለመንኖሰ ፡ ዓለመ ፡ አመ ፡ ዮሐንስ ፡ ኅሣሣ ፤ አእዳዊሁ ፡ ቅድመ ፡ ይግሥሣ ፡

ድኅረ ፡ ሞት ፡ መልአ ፡ ለባሕር ፡ እስከነ ፡ ከርሣ ፡

በፈቃዱ ፡ ዘተግሕሠ ፡ ዓሣ ።

ትርጓሜው ፡ በጭሩ ።

ኢየሱስ ፡ ላጅ ሺሕ ፡ ሰው ፡ ባጠገበ ። ጊዜ ፡ የጴጥሮስ ፡ እጆች ፡ ከ፪ ፡ ዓሣና ፡ ከ፮ ፡ እንጀራ ፡ የተረፈውን ፡ ፲፪ ፡ እንቅብ ፡ አነሡ ፡ ዮሐንስ ፡ ዓለምን ፡ መናቅ ፡ በፈለገ ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ እጆቹ ፡ ሳይዳስሱት ፡ የተነሣ ፡ ዓሣ ፡ በሕርን ፡ መላት ። ያማርኛ ፡ ገጣሚ ፡ ደግሞ ፡ እንዲህ ፡ አለ ።

- የደጉ ፡ ዮሐንስ ፡ ደግነት ፡ ቢነሣ ፡
- ዘሎ ፡ ገባ ፡ እባሕር ፡ የተጠበሰ ፡ ዓሣ ።
- ዓለምን ፡ ቢመኙ ፡ ንጉሥ ፡ ጠርተውት ፡
- ያ ፡ የሞተ ፡ ዓሣ ፡ ተነሣ ፡ ከሞት ።
- ጸድቁ ፡ ዮሐንስ ፡ ዘውድ ፡ ይዘ ፡ ብቃት ፡
- ልበ ፡ አምላክ ። ሆነ ፡ ደግሞ ፡ እንደ ፡ ዳዊት ።
- የዓሣውን ፡ መነሣት ፡ በማሰብ ፡ ልጆቹ ፡ የሞቱባት ፡ ሴት ፡ የገጠመችው ።
- ልጆቹ ፡ አልቀውብኝ ፡ ትንሹ ፡ ትልቁ ፡
- የልጆቹን ፡ ማለቅ ፡ ንጉሥ ፡ ቢጠይቁ ፤
- ከሞቱ ፡ በኋላ ፡ ልጆቹ ፡ ካለቁ ፡
- ያሥነሡልኝ ፡ ነበር ፡ ዮሐንስ ፡ ጸድቁ ።

ይኸን ፡ ሁሉ ፡ መጻፋችን ፡ ያገራችን ፡ ታሪክ ፡ የሚለውን ፡ ለማስረዳት ፡ ከልሆነ ፡ በቀር ፡ ተጠብቦ ፡ ለመብል ፡ እማዕድ ፡ ላይ ፡ የቀረበው ፡ ዓሳ ፡ ነፍስ ፡ ዘርቶ ፡ ተነሥቶ ፡ ወደ ፡ በሕሩ ፡ መመለሱን ፡ ወይም ፡ አለመመለሱን ፡ ለይተን ፡ ላንባቢ ፡ ለማረጋገጥ ፡ ደንበኛ ፡ መንገድ ፡ አናገኝም ።

ምዕራፍ ፵፯ ።

በተዋሕዶና ፡ በቅብዕት ፡ መካከል ፡ የተነሣው ፡ ክርክር ፤ ስለ ፡ ንጉሡ ፡ ዕረፍት ።

በጻድቁ ፡ ዮሐንስ ፡ ጊዜ ፡ እንደዚሁ ፡ የሃይማኖት ፡ ክርክር ፡ አላቋረጠም ፡ ነበር ። ንጉሡ ፡ የማይወዷቸውን ፡ ጳጳስ ፡ በዐሜ ፡ ፋሲል ፡ ጊዜ ፡ መጥተው ፤ የነበሩትን ፡ አቡነ ፡ ክርስቶዶሎ ፡ ፪ኛን ፡ ወደ ፡ እስክንድርያ ፡ ልከው ፡ አቡነ ፡ ሲኖዳን ፡ አስመጡ ፤ ዕጩጌነቱንም ፡ ከአባ ፡ ዘክርስቶስ ፡ ላይ ፡ ወስደው ፡ ለአባ ፡ ሕርያቆስ ፡ ሰጧቸው ።

በዘመናቸው ፡ እንደዚሁ ፡ እነዚያ ፡ ባባታቸው ፡ ጊዜ ፡ ያውኩ ፡ ከነበሩት ፡ ነገዶች ፡ ውስጥ ፡ የሻንቅላ ፤ የሐንጋዝ ፤ የባንጋ ፤ የጋላ ፤ የዋጅራት ፡ ነገዶች ፡ ሸፈቱባቸው ። እርሳቸውም ፡ በየክፍሉ ፡ እንደራሴያቸውን ፡ ራስ ፡ (1) መልክአ ፡ ክርስቶስን ፡ የጦር ፡ አለቃቸውን ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ገብረ ፡ ልዑልን ፡ ሹማምንቶቻቸውን ፡ እነደጃዝማች ፡ አንስጣስዮስን ፡ እነደጃዝማች ፡ ሎሬንስን ፡ እነደጃዝማች ፡ ዘማርያምን ፡ ልከው ፡ እያዋጉ ፡ ራሳቸውም ፡ እነአቤቶ ፡ ዮስጦስ ፡ እነፊታውራሪ ፡ ወልደ ፡ ቡሩክን ፡ እያስከተሉ ፡ ሄደው ፡ ካገር ፡ ወዳገር ፡ እየተዘዋወሩ ፡ ሲዋጉ ፡ ሲያዋጉ ፡ ሰንብተው ፡ በመጨረሻ ፡ ጎንደር ፡ ገቡ ፤ ልጃቸውም ፡ አቤቶሁን ፡ ኢያሱ ፡ ተጣልተው ፡ ሸፍተው ፡ ነበር ፤ በኋላ ፡ ግን ፡ ታርቀው ፡ ገቡ ።

በተረፈ ፡ ዐሜ ፡ ዮሐንስ ፡ (አክላፍ ፡ ሰገድ) ፲፭ ፡ ዓመት ፡ ሲገዙ ፡ ከጦርነትና ፡ ከሌላ ፡ የተረፈውን ፡ ጊዜያቸውን ፡ ቅባቶችንና ፡ ተዋሕዶዎችን ፡ በማከራከር ፡ ያሳልፉ ፡ ነበር ፡ ይባላል ።

ዐሜ ፡ ዘድንግልና ፡ ሱስንዮስ ፡ ለካቶሊኮች ፤ ዐሜ ፡ ፋሲልና ፡ አብዛኞቹ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ ለተዋሕዶዎች ፡ ካሮች ፤ እነዐሜ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ እነዐሜ ፡ በካፋ ፡ ለጸጋ ፡ ልጆች ፡ ያደሉ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፤ እንደዚሁ ፡ ጻድቁ ፡ ዮሐንስ ፡ እምነታቸው ፡ ቅብዕት ፡ በመሆኑ ፡ ለነርሱ ፡ ያደሉ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ በሳቸው ፡ ዘመን ፡ መንግሥት ፡ የጎጃም ፡ ቅባዐቶች ፡ እንደ ፡ ልባቸው ፡ ኖሩ ፡ ይባላል ። ለዚሁም ፡ ማስረጃ ፡ ዘታየስ ፡ ሣህሉ ፡ የሚባል ፡ የአኩስም ፡ ሰው ፡ ጎንደር ፡ መጥቶ ፡ ተምሮ ፡ በጣም ፡ ሊቅ ፡ የነበረ ፡ ሃይማኖቱም ፡ ተዋሕዶ ፡ የሆነ ፤ ከዕለታት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ጻድቁ ፡ ዮሐንስ ፡ በጉባኤ ፡ ተቀምጠው ፡ ቅባቶችና ፡ ጸጎች ፡ የሃይማኖታቸው ፡ ባህል ፡ ልዩ ፡ ሲሆን ፡ በቅብዕተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከበረ ፡ በማለት ፡ አንድ ፡ ናቸውና ፡ አንድ ፡ ወገን ፤ ተዋሕዶዎች ፡ ከሌላው ፡ ወገን ፡ ሆነው ፡ እንዲከራከሩ ፡ ተደረገ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ዘታየስ ፡ ሣህሉ ፡ ለተዋሕዶዎች ፡ አፈ ፡ ጉባኤ ፡ ሆኖ ፡ ቆመ ።

(1) መልክአ ፡ ክርስቶስን ፡ ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ ፩ ፡ ጊዜ ፡ በቢቶደድነት ፡ ሌላ ፡ ጊዜ ፡ በራስነት ፡ ይጠራቸዋል ፤ ይኸውም ፡ የራስ ፡ ቢቶደድነት ፡ ማዕርግ ፡ ለእንደራሴ ፡ የሚሰጥ ፡ ስም ፡ መሆኑ ፡ በራስ ፡ ቢቶደድ ፡ ተሰማ ፡ ሹመት ፡ ይታወቃል ።

እሱም ፡ እንደ ፡ ጳውሎስ ፡ ፈሊጥ ፡ ዐዋቂ ፡ ነበር ፡ ከዋናው ፡ ነገር ሳይደርስ ፡ ቅባ
ቶችንና ፡ ጸጎችን ፡ ሃይማኖት ፡ አንዲት ፡ ናት ፡ ወይስ ፡ ሁለት ፡ ናት ፡ ብሎ ፡ ጠየቃቸው ።

እነሱም ፡ ዐውቀውበት ፡ አንዲት ፡ ናት ፡ ብንለው ፡ የናንተ ፡ ሃይማኖታችሁ ፡
ሁለት ፡ ነው ፡ ሊለን ፡ ነው ። ሁለት ፡ ናት ፡ ብንለው ፡ ጳውሎስ ፡ ሃይማኖት ፡ አን
ዲት ፡ ናት ፡ ብሏልና ፡ በዚህ ፡ ሊረታን ፡ ነው ፡ ብለው ፡ የሚሰጡት ፡ መልስ ፡
ተቸግረው ፡ ዝም ፡ ቢሉ ፤ ንጉሠ ፡ ለነሡ ፡ አድልተው ፡ ይህን ፡ ተውና ፡ ሌላ ፡
የሚገባ ፡ ጥያቄ ፡ አምጣ ፡ አሉት ። እሱም ፡ ማድላታቸውን ፡ ዐውቆ ፡ የሚገባ ፡
ጥያቄ ፡ እስከመጣ ፡ ቀን ፡ ይስጡኝ ፡ ብሎ ፡ መለሰ ። ንጉሡም ፡ ለዛሬ ፡ ሳምንት ፡
ብለው ፡ ቀጠሯቸውና ፡ ወደየቤታቸው ፡ ሲመለሱ ፤ የጎንደር ፡ የከተማው ፡ መንገድ ፡
ጠባብ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ቅባቶችና ፡ ጸጎች ፡ በዚህ ፡ መንገድ ፡ ሲያልፉ ፡ እንደ ፡ ዳኛ ፡
ማጣት ፡ መልካም ፡ ነገር ፡ የለም ፡ ዛሬ ፡ ንጉሡ ፡ የኛ ፡ ወገን ፡ ባይሆኑ ፡ እውነተኛ ፡
ዳኛ ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ ዘታየስ ፡ ሣህሉ ፡ አስቀጥቶን ፡ ነበር ፡ እየተባባሉ ፡ ሲጫወቱ ፡
ዘታየስ ፡ ሣህሉ ፡ ከነሰዎቹ ፡ በዚህ ፡ መንገድ ፡ ሲያልፍ ፡ ሰዎቶ ፡ በነገሩ ፡ ስለ ፡
ተበሳጨ ፤ በዚያ ፡ ሌሊት ፡ መጽሐፎቹን ፡ አስጭኖ ፡ ተማሮቹን ፡ ይዞ ፡ ወገራ ፡
ደርሶ ፡ አደረ ። ከዚያ ፡ አገሩ ፡ አኩስም ፡ ገብቶ ፡ ተቀመጠ ፡ ይባላል ፡ ዚሆንም ፡
ሁል ፡ ጊዜ ፡ ካሮች ፡ አሸናፊነትና ፡ በሕዝቡም ፡ ዘንድ ፤ መሰማት ፡ ነበራቸው ።
በዚያም ፡ ወራት ፡ የነበረ ፡ ባለቅኔ ፡ በቅባቶች ፡ ላይ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለውን ፡
ተቀኝ ፡ ይባላል ።

መንበረ ፡ ኪሩባዌ ፤

እመ ፡ በቅብዐት ፡ ወረሰ ፡ ፍሬ ፡ ከርሥኪ ፡ ዕጹብ ፡
ዘቤተ ፡ ድንጋሌ ፡ ማርያም ፡ ርግብ ።
እስመ ፡ ከማሁ ፡ ኩልነ ፡ ሱቱፋነ ፡ ቅብዐት ፡ ሕዝብ ፡
እስፍንተ ፡ ይጸውር ፡ መንበሩ ፡ ለአብ ።
ወእስፍንተ ፡ ያገምር ፡ ኪሩብ ።

ትርጓሜ ።

የድንግልና ፡ ቤት ፡ ርግብ ፡ ማርያም ፡ ሆይ ፡ የማሕፀንሽ ፡ ፍሬ ፡ ክርስቶስ ፡
የኪሩቤልን ፡ ዙፋንነት ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ቅብዐት ፡ ካገኘ ፤ ሁላችንም ፡ በመን
ፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ተቀብተናል ፡ የአብ ፡ ዙፋኑ ፡ ስንቱን ፡ ይሸከማል ፤ ኪሩብስ ፡ ስንቱን ፡
ይችላል ፤ ብሎ ፡ የቅብዐቶችን ፡ ሃይማኖት ፡ ነቅፎ ፡ ተገኘ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ንጉሡ ፡ ከሺሕ ፡ ፯፻፷ ፡ እስከ ፡ ሺሕ ፡ ፯፻፸፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ድረስ ፡
ገዝተው ፡ ሞቱ ። መንግሥታቸውንም ፡ ስመ ፡ ጥሩው ፡ ልጃቸው ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡
አያሱ ፡ ያዙ ።

የዐዲ : ኢያሱ : (አድያም : ሰገድ :) ዘመን : መንግሥት ::

ምዕራፍ : ፵፰ ::

የታላላቅ : መሳፍንት : መኳንንትና : ሊቃውንት:ዝርዝር :- ስለ : ዐዲ : ኢያሱ : አነጋገሥ ::

የቀዳማዊ : የሱሐንስ ፤ የአድያም : ሰገድ : ኢያሱ ፤ የበካፋ : ታሪክ : ነገሥት : እንደ : ቀሩት : ነገሥታት : በዘመናቸው : በጸሐፊ : ትእዛዘቻቸው : በነወልደ : ሃይማኖት : (ሐዋርያ : ክርስቶስ) በነሲኖዳ ፤ በነአዛዥ : ዘወልድ : እንደዚሁም ፣ በንዳንድ : ሊቃውንት : እጅ : እየተጻፈ : ዛሬም : በጎንደር : በትግሬ ፤ በጎጃም ፤ በሸዋ ፤ በገዳም : በደብር : ወይም : በንዳንድ : ታላላቅ : መኳንንትና : ሊቃውንት : እጅ : መገኘቱ : የታወቀ : ነው ። ከዚሁ : ውስጥ : በግዥም : በዘረፋም : ሄዶ : በፓሪስና : በሎንዶን : በቤርሊንም : መጻሕፍት ፤ ቤት : የጥርቅም : ተርታ : (የኮሌክሲዮን) ቀጥር : እየተሰጠው : በደንብ : ተቀምጧል ። ኢኛሲዮ : ጉዬዲ : (IGNAZIO GUIDI) የነዚህን : እላይ : በስማቸው : የተጠቀሱትን : የሦስት : ነገሥታት : የየሱሐንስን ፤ የኢያሱን ፤ የበካፋን : ታሪክ : በግዕዝ : ቋንቋ : የተጻፈውን : ታሪካቸውን : እንዳለ : በግዕዝ : ቋንቋ : በማኅተም : አሳትመውታል ። እኝህም : ሊቅ : እንዲታተምና : እንዲራባ : በማድረጋቸው : ይመሰገናሉ እንጂ : የግዕዙ : ታሪክና : የእጁ : ጽሑፍ : ግን : እላይ : እንደ : ገለጽነው : ባገራችን : በያለበት : አለ ።

እንግዲህ : ስለ : ዐዲ : ኢያሱ : አነጋገሥ : ከመጻፋችን : በፊት : በዚህ : ዘመንና : በባታቸው : ዘመን : የነበሩትን : የመሳፍንት ፤ የመኳንንት ፤ የሊቃውንት ፤ ስምና : ማዕርጋቸውን : ከዚሁ : በግዕዝ : ቋንቋ : ከተጻፈ : ታሪክ : ውስጥ : እየተፈላለግን : የለቀምነውን : ከዚህ : ቀጥለን : በረድፍ : ጽፈንዋል ። ይኸም : ታሪኩን : ስናነብ : ስማቸውን : ለመለየት : በሌላው : ወገን : የዚያ : ጊዜ : የሹመትና : የስም : አጠራር : ከዛሬው : ጋራ : እንደ : ምን : እንደሚለያይ : ለመገመት : ያኸል : ይረዳል : በማለት : ነው ።

ንጉሣዊ : ቤተ : ሰብ ::

- አቤቶ : (+) : ሁን : የሰጠስ : (የአድያም : ሰገድ : ኢያሱ : ታላቅ : ወንድም) የሞቱ ፣
- አቤቶ : ወልደ : ክርስቶስ ።
- ” አምባ ፣
- ” ድልበ : ኢየሱስ ፣
- ” ሥዕለ : መለኮት ፣
- ” ቲዎፍሎስ ፣
- ” ቅላዥ ፣

በቤተ ፡ መንግሥት ፡ በኩል ፡ ያሉ ፡ መኳንንት ።

ራስ ፡ ቢቶደድ ፡ መልክአ ፡ ክርስቶስ ፡ (ብላቴን ፡ ጌታ ፡ የነበረው ፡ በኋላ ፡
 ራስ ፡ ቢቶደድ ፡ በመጨረሻ ፡ ራቅ ፡ ማሰፊ ፡ የተባለው ፡)
 ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ገብረ ፡ ልዑል ፡ የታላላቅ ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡
 የታላላቅ ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ አካለ ፡ ክርስቶስ ፡ የጥቃቅን ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡
 አይገበዝ ፡ (ግብዝ ፡ አይሁን ፡ ማለት ፡ ነውን ?)
 ጸሐፊ ፡ ትእዛዝ ፡ ወልደ ፡ ሃይማኖት ፡ ሐዋርያ ፡ ክርስቶስ ።
 ጸሐፊ ፡ ትእዛዝ ፡ ወልደ ፡ ክርስቶስ ፡
 ወልደ ፡ ጊዮርጊስ ፡ የሠራተኞች ፡ አለቃ ፡ ራሱም ፡ ሠሪ ? ፡

ደጃዝማች ፡ ሎሬንስ ፡

- " አኖሬ ፡
- " አልባስጥሮስ ፡
- " ዘማርያም ፡
- " አዳዎ ፡
- " አንስጣስዮስ ፡ (ወደ ፡ ራት ፡ ራስ ፡ ቢቶደድ ፡ የተባለው ፡)
- " ፋሬስ ፡ (ከራስ ፡ ቢቶደድ ፡ አንስጣስዮስ ፡ በኋላ ፡ የአንደራሴነትን ፡
 ማዕርግ ፡ የወሰደው ።

" ድልበ ፡ ኢየሱስ ፡ (አቤቶ የተባለው ፡ ይህን ፡ ?

አሥራት ዘስሜን ፡ አጋፋሪ ፡ በኋላ ፡ ራስ ፡ የተባለው ።

ደጃዝማች ጣሚ ፡ የጎጃም ፡ ገዥ ።

- " ድምያኖስ ፡ የአማራ ፡ ሣይንት ፡ ገዥ ።
- " ድሜጥሮስ ፡ የሸዋ ፡ ገዥ ።

አዛዥ ፡ ወልደ ፡ ትንሣኤ ።

- " ዘመንፊስ ፡ ቅዱስ ፡ (ልጃቸው ፡)
- " ዘወልድ ፡
- " ከናፍሮ ።

አዛዥ ፡ ሐዋርያ ፡ እርሱም ፡ ፩ ፡ ጊዜ ፡ ገናጥራር ፡ ፩ ፡ ጊዜ ፡ ጸሐፊ ፡
 ትእዛዝ ፡ የሆነው ፡ ይመስላል ።

ፊታውራሪ ፡ ፍሣ ፡ ክሶስ ፡ (ፍሥሐ ፡ ክርስቶስ) ።

ፊታውራሪ ፡ ያዕቆብ ።

> ፍሥሐ ፡ ጸዮን ፡

ቀኛዝማች ፡ ዘወልድ ፡ (ወልድ) ፡

- " ሐዋርያ ፡ (ሐዋርያ ፡ ክርስቶስ) ፡
- > አትናቴዎስ ፡
- > ገዥ ፡

ግራዝማች : ሚካኤል : (ዘሚካኤል) :
 :: ጥቅሬ :
 :: አቤትዬ :
 በትረ : ጎይል : በኋላ : ቀኛዝማች : የተባለው ::
 በጅሮንድ : ዐስቦ : (የአንበሳ : ቤት : ጎላሬ) :
 ባሻ : ልሳነ : ክርስቶስ :
 ባሻ : ና.ና. :
 ማኅደሮ : ውዝፍ : ጠባቂ : (ሚመተ : እብሬት :
 ወርተረኛን : አስተዳዳሪ) ።

የቤተ : ክህነት : ባለሥልጣናት ።

ከአባ : ክርስቶዶሎ : (ክርስቶስ : (ደወሉ ?) :
 በኋላ : የተሾሙት : አባ : ሲኖዳ ።
 ከአባ : ክርስቶስ : በኋላ : የተሾሙት : ዕጩጌ : ሕርያቆስ :
 ቄስ : ዐዪ : (ቀይስ : ዐዪ) : አባ :
 አወረ : ክርስቶስ :
 ዐቃቤ : ሰዓት : ቄስጠንጢኖስ ።
 ጽራግ : ማሰሬ : መልክአ : ክርስቶስ :
 ጽራግ : ማሰሬ : ቀውስጦስ :
 ሊቀ : ክህናት : አባ : ዘወልድ : ።

} ሥራቸው : ከቤተ : ክህነ
 ትና : ከቤተ : መንግሥት :
 ጋራ : የተያያዘ ፤

ደግሞ : የታላላቅ : ገዳማት : የቤተ : ተክለ : ሃይማኖትና : የቤተ ኤው
 ስጣቱዎስ : የመጉዳና : አባ : ምኔቶችና : መምህራን : መነኩሳትና : ቀሳውስት :
 ብዙ : ናቸው ።

እነዚህ : ከዚህ : በላይ : የተጻፉት : የቤተ : መንግሥትና : የቤተ : ክህነት :
 ሹማዎት : ግማሾቹ : ከዐዪ : ፋሲል : ዠምረው : ሲሻሩ : ሲሾሙም : እስከ
 ዚህ : ጊዜ : የደረሱ ፤ ግማሾቹ : ባሁኑ : በአዪ : የሐንስና : በዐዪ : ኢያሱ :
 ዘመን : የተነሡ : ናቸው ፤ እነሱም : በየጊዜው : ሹመት : ለሹመት : እየተቀያ
 የሩ : የተሰጣቸውን : ሥራ : የሚያስኬዱ : ገሚሰቹም : በየጊዜው : ማዕርግ :
 የጨመሩ : ገሚሰቹም : የታሰሩ : የተጋዙ : ናቸው ፤ የያንዳንዳቸውን : ተግባር :
 ባለፈው : በምዕራፍ : ፲፱ : በመጠኑ : ገልጸናልና : አሁን : ወደ : ኢያሱ : አድ
 ያም : ሰገድ : እንመለስ ።

አድያም : ሰገድ : ኢያሱ : አባታቸው : እኝሁ : ዐዪ : የሐንስና : ቀዳማዊ ፤
 እናታቸው : እቴጌ : ሰብለ : ወንጌል : ናቸው ፤ የእቴጌይቱ : አባት : የመደባዩ :
 ባላባት : አቤተሁን : ገብረ : መስቀል : ይባላሉ ።

ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ ስለ ፡ ዐዘ ፡ ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፤ እንደዚህ ፡ ይላል ፡ አእላፍ ፡ ሰገድ ፡ ዮሐንስና ፡ እቴጌ ፡ ሰብለ ፡ ወንጌል ፡ ኢያሱን ፡ በወለዱ ፡ ጊዜ ፡ እነሱ ፡ ራሳቸው ፡ ንጹሐንና ፡ ጻድቃን ፡ እንደ ፡ ነበሩ ፡ ልጃቸውንም ፡ ኢያሱን ፡ መጻሕፍት ፡ ቅዱሳትን ፡ እያስተማሩ ፡ በተግሣፅ ፡ በጥበብ ፡ በንጽሕና ፡ በቅድስና ፡ አሳደጓቸው ። ከዚያም ፡ ፈረስ ፡ ግልቢያን ፡ ጦርነትን ፡ ውሃ ፡ ዋናን ፡ አስተማሯቸው ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ባለፈው ፡ ምዕራፍ ፡ እንደ ፡ ተገለጸው ፡ አባታቸው ፡ ዐዘ ፡ ዮሐንስ ፡ በሺሕ ፡ ፯፻፳ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ሐምሌ ፡ ፲፮ ፡ ቀን ፡ ሲሞቱ ፡ ታላላቆቹ ፡ ሹማምቶች ፡ እነብላቴን ፡ ጌታ ፡ አካለ ፡ ክርስቶስ ፡ እነደጃዝማች ፡ አንስጣስዮስ ፡ ስመ ፡ መንግሥታቸውን ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ አሰኝተው ፡ እንደ ፡ ተለመደው ፡ ሥርዐተ ፡ ንግሡም ፡ ፀዋጁም ፡ ተፈጽሞ ፡ አነገሷቸው ። ሲነግሡም ፡ ሻያ ፡ ዓመታቸው ፡ ነበር ፡ ይባላል ፡ በነገሡ ፡ ጊዜ ፡ በከተማም ፡ በባላገርም ፡ ግርግርታ ፡ አልተደረገም ። ነገር ፡ ግን ፡ ወንድሞቻቸው ፡ አቤቶ ፡ ሁን ፡ ተምኖሎስና ፡ አቤቶ ፡ ሁን ፡ ቅላዣ(ኸ) ፡ በከተማ ፡ ነበሩና ፡ ለጊዜው ፡ ስለጸጥታው ፡ ሲባል ፡ በነሐሴ ፡ ወር ፡ ዘመዶቻቸው ፡ ወዳሉበት ፡ ወደወሀኒ ፡ አምባ ፡ ሄደው ፡ በመልካም ፡ አነሷር ፡ እንዲኖሩ ፡ ተደረገ ።

ኢያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ወዲያው ፡ የንጉሥነት ፡ ሥራቸውን ፡ እንደ ፡ ዠመሩ ፡ በ፫ኛው ፡ ወር ፡ በመስከረም ፡ ለእህታቸው ፡ ለወይዘሮ ፡ እሴኒ ፡ ስሜንን ፤ ለደጃዝማች ፡ አንስጣስዮስ ፡ የራስ ፡ ቢቶደድነት ፤ (የእንደራሴነት) ፡ ማዕርግ ፡ ጨምረው ፡ የዳሞትን ፡ ግዛት ፤ ለፊታውራሪ ፡ ፍሥሐ ፡ ክርስቶስ ፡ ጎጃምን ፡ ለአጋፋሪ ፡ አሥራት ፡ በጌምድርን ፡ ለፋሬስ ፡ የአቡናትን ፤ የማያን ፡ የቆላ ፡ ግዛትን ፡ ለዐስቦ ፤ በጅሮንድነትን ፡ ለማሞ ፤ የጥቃቅን ፡ ብላቴን ፡ ጌትነትን ፡ ለማኅደሮ ፡ ውዝፍ ፤ (እብሬት ፡ ጠባቂነትን ፡ የተረኛን ፡ አስተዳዳሪነት ?) እንደዚሁ ፡ በቤተ ፡ ክህነት ፡ ክፍል ፡ በአባ ፡ ዘክርስቶስ ፡ ፈንታ ፡ እጨጌ ፡ ሕርያቆስን ፤ በዐቃቤ ፡ ሰዓት ፡ ቁስጠንጢኖስ ፡ ፈንታ ፡ አባ ፡ አሠረ ፡ ክርስቶስን ፡ የሾሙት ፡ በዚሁ ፡ ጊዜ ፡ ነው ። ይኸንም ፡ ሹም ፡ ኸር ፡ ሲያደርጉ ፡ የቀሩት ፡ ነገሥታት ፡ እንደሚያደርጉት ፡ የማይስማሙቸውን ፡ ርስት ፡ ጉልት ፡ በመስጠት ፡ እየተው ፡ የሚስማሙቸውንና ፡ የሚወዷቸውን ፡ እየመረጡ ፡ መሆኑ ፡ የታወቀ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፵፱ ።

ዐዘ ፡ ኢያሱ ፡ በየጊዜው ፡ የፈጸሙት ፡ ሥራ ።

ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ወሩንና ፡ አበቅቱውን ፡ እንጂ ፡ ዓመቱን ፡ እየለየ ፡ ለሚሰጠው ፡ አሳብ ፡ በነቀፋና ፡ በምስጋና ፡ በማመዛዘን ፡ ሰፊ ፡ ሐተታ ፡ መስጠት ፡ ባይመቻቸውም ፡ ንጉሡ ፡ በየጊዜው ፡ የፈጸሙትን ፡ ከዚህ ፡ እንደሚከተለው ፡ ይዘረዝራል ።

፩ኛ ፡ በጥቅምት ፡ ፴ ፡ ቀን ፡ ቤተ ፡ ኤውስጣቴዎስና ፡ ቤተ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ የሚባሉት ፡ የቀሳውስት ፡ ወገኖች ፤ በሃይማኖት ፡ ተጣልተው ፡ ያከራክ

ሩን ፡ ሲሉ ፡ በሥራቸው ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ በባቴ ፡ በአእላፍ ፡ ሰገድ ፡ ጊዜ ፡ ዐቃቤ ፡ ሰዓት ፡ አባ ፡ አሰረ ፡ ክርስቶስና ፡ ቁስ ፡ ዐዪ ፡ አባ ፡ ማቴዎስ ፡ ባሉበት ፡ ተከራክራችሁ ፡ እንደ ፡ ተወሰነው ፡ በዚያው ፡ እንዳለ ፡ ይቆይ ፡ ሲሉ ፡ ፈርደው ፡ አሰናብቷቸው ።

፪ኛ ፡ እጨጌ ፡ አባ ፡ ሕርያቆስ ፡ ከመጉና ፡ አስመጥተው ፡ የደብረ ፡ ሊባኖስን ፡ መምህርነት ፡ አክሊልና ፡ ሽልማት ፡ ሰጥተው ፡ በታላቅ ፡ ክብር ፡ ሾሟቸው ። ዕጨጌው ፡ የማዕርግ ፡ ልብሳቸውን ፡ ለብሰው ፡ አክሊላቸውን ፡ ደፍተው ፡ በካህናትና ፡ በቀሳውስት ፡ ታጅበው ፡ እሬት ፡ እሬት ፡ ሲሄዱ ፡ ንጉሡ ፡ ዐዪ ፡ አያሱ ፡ ዘውዳቸውን ፡ አድርገው ፡ በትረ ፡ መንግሥታቸውን ፡ ይዘው ፡ በፈረስ ፡ ሆነው ፡ ከመኳንንቶቻቸው ፡ ጋራ ፡ በስተኋላ ፡ ያጅቧቸው ፡ ነበር ። ይኸንንም ፡ ያደረጉት ፡ ከልባቸው ፡ የሚወዷቸውን ፡ አቡነ ፡ ተክለ ሃይማኖትን ፡ ለማስደሰት ፡ ሲሉ ፡ ነው ።

፫ኛ ፡ በለፋት ፡ ነገሥታትና ፡ በርሳቸውም ፡ ጊዜ ፡ እየሸፈቱም ፡ እየተጠረጠሩም ፡ ዳግም ፡ ሳይሸፍቱም ፡ ሳይጠረጠሩም ፡ ድንገት ፡ ሰው ፡ ይዘው ፡ ግርግር ፡ እንዳያነሡ ፡ ለጸጥታ ፡ ጥበቃ ፡ ሲባል ፡ እንደዚያ ፡ ጊዜ ፡ ልማድ ፡ እየተሰበሰቡ ፡ በወህኒ ፡ አምባ ፡ የተቀመጡትን ፡ የነጋሢ ፡ ዘሮች ፡ እወህኒው ፡ አምባ ፡ ድረስ ፡ ራሳቸው ፡ ሄደው ፡ ስጦታም ፡ ግብዣም ፡ አደረጉላቸው ። ከዚህም ፡ ውስጥ ፡ የራሳቸውን ፡ ወንድሞች ፡ አቤቶቹን ፡ ቴዎፍሎስንና ፡ አቤቶቹን ፡ ቅላዣ ፡ (ዠ)ን ፡ የዐዪ ፡ ሱስንዮስንና ፡ የዐዪ ፡ ፋሲልንም ፡ ተወላጆች ፡ ከወህኒው ፡ ወደ ፡ ከተማቸው ፡ አውርደው ፡ እማዕርግ ፡ በታ ፡ አስቀምጠው ፡ ታላቅ ፡ ግብር ፡ አደረጉላቸው ፤ ከግብርም ፡ በኋላ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ሽልማት ፡ አስደሰቷቸው ። እነሱም ፡ (እኛን ፡ በወህኒ ፡ አምባ ፡ ተረስተን ፡ የነበርነውን ፡ ሰዎች ፡ ፈተኝ ፡ ለዚህ ፡ ደስታና ፡ ማዕርግ ፡ እንዳበቃኸን ፡ እግዚአብሔርም ፡ መንግሥትኸን ፡ ከልጅ ፡ ልጅኸን ፡ አያውጣው) ፡ አያሉ ፡ መረቋቸው ።

፬ኛ ፡ ከጎንደር ፡ ተነሥተው ፡ በቃሮዳ ፡ በሐመድ ፡ በር ፡ አድርገው ፡ አሪንጎ ፡ ከነንዳቸው ፡ ሠፈሩ ። በዚያም ፡ በጥር ፡ ፬ ቀን ፡ ታማኛቸውንና ፡ ዐዋቂውን ፡ ተስፋ ፡ ልዑልን ፤ ያምባሰሉን ፡ ዣንጥራር ፡ (ጽራር) ፡ ሐዋርያን ፡ ይዘኸን ፡ እሠር ፡ ሲሉ ፡ ማኅተማቸውን ፡ ሰጥተው ፡ ላኩት ። እርሱም ፡ አምባሰል ፡ ሄዶ ፡ ያለውጊያ ፡ በብልሃት ፡ ዣንጥራር ፡ ሐዋርያን ፡ ከነንገዘቡ ፡ ከነመሣሪያው ፡ ይዘ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ አመጣውና ንጉሡ ፡ በደባባይ ፡ ወቅሰው ፡ ወደ ፡ ሠራዊ ፡ ልከው ፡ በገዘት ፡ አስቀመጡት ። ከዚያም ፡ ተነሥተው ፡ ንጉሡ ፡ በመጋቢት ፡ ፪ ቀን ፡ በአምባ ፡ ጉንዳ ፡ በጥንጁት ፡ አልፈው ፡ ጀፍጀፍ ፡ ደረሱ ፡ በዚያም ፡ በመጋቢት ፡ ፭ ፡ ቀን ፡ የአቡነ ፡ ገብረ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስን ፡ በዓል ፡ አክብረው ፡ ከጀፍጀፍ ፡ በታምሬ ፡ በኩል ፡ አድርገው ፡ ይባባ ፡ ገቡ ፡ በዚያም ፡ በመጋቢት ፡ ፲፬ ፡ ቀን ፡ አካለ ፡ ክርስቶስንና ፡ አዛዥ ፡ ከናፍሮን ፡ ሸረው ፡ ለባሻ ፡ ሩሩ ፡ የብላቴን ፡ ጌትነትን ፤ ለጴጥሮስ ፡ ራቅ ፡ ማሰፊነትን ፡ ሰጥተው ፡ ከዚያ ፡ በየደሴቱ ፡ ያሉትን ፡ ያባቶቻቸው ፡ ትክል ፡ የሆኑትን ፡ አብያተ ፡

ክርስቲያናት ፡ ገብኝተው ፡ ወደ ፡ ይበባ ፡ ተመለሱ ፡ በግንቦት ፡ ፪ ፡ ቀን ፡ ከይበባ ፡ ተነሥተው ፡ በዲማ ፡ በመዳሚት ፤ በጉምብሌ ፡ በኩል ፡ አልፈው ፡ ቡጥላ ፡ ሠፈሩ ። በዚያም ፡ በግንቦት ፡ ፲፪ ፡ ቀን ፡ የአቡነ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ በዓል ፡ አክብረው ፡ ዋሉ ፤ ከቡጥላ ፡ በየሌማት ፡ በኩል ፡ አልፈው ፡ መራሪት ፡ ሠፈሩ ።

፮ኛ ፤ መራሪት ፡ ሠፍረው ፡ ሳሉ ፡ በዐባይ ፡ ዳር ፡ አጠገብ ፡ ደበል ፡ እሚባለው ፡ ሥፍራ ፡ የጉሽ ፡ መንጋ ፡ አለ ፡ ብሎ ፡ ፩ ፡ ዐዋቂ ፡ ተናገረ ። ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ይኸን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ አያታቸው ፡ እንደ ፡ ዐፄ ፡ ፋሲል ፡ አደን ፡ ማደን ፡ ይወዱ ፡ ነበረና ፡ ከጥቂት ፡ ሰዎች ፡ ጋራ ፡ በቶሎ ፡ ወደዚሁ ፡ ሥፍራ ፡ ሔዱ ። እንደ ፡ ደረሱም ፡ አንድ ፡ ጉሽ ፡ በንድ ፡ ጊዜ ፡ በትር ፡ በጦር ፡ ወግተው ፡ ገደሉ ፤ ቀጥለው ፡ ከሰዎቻቸው ፡ ተለይተው ፡ እያባረሩ ፡ አንድ ፡ ሴት ፡ ጉሽ ፡ አግኝተው ፡ ቢወጓት ፡ ጎይለኛ ፡ ጉሽ ፡ ነበረችና ፡ እንደ ፡ ቁሰለች ፡ ተናንቃ ፡ ከፈረስ ፡ ላይ ፡ ገለበጠቻቸው ። ወዲያውም ፡ እርሷ ፡ እንደ ፡ ቁሰለት ፡ እርሳቸውንም ፡ እግራቸውን ፡ ወግታ ፡ አቁሰለቻቸው ፤ እንዲያውም ፡ ልትገድላቸው ፡ ምንም ፡ አልቀራትም ፡ ነበር ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ከጉታ ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ ጉር ፡ ድፍጫ ፡ የሚባል ፡ ድንገት ፡ ደርሶ ፡ (1) ጉሿን ፡ ገደሎ ፡ እርሳቸውንም ፡ ከወደቁበት ፡ አንሥቶ ፡ ከሞት ፡ አዳናቸው ።

፯ኛ ፤ ግንቦት ፡ ፴ ፡ ቀን ፡ ከመራሪት ፡ ተነሥተው ፡ በደምበጫ ፡ አልፈው ፡ ቀላል ቢጥ ፡ ደረሱ ። በዚያም ፡ በሰነበቱበት ፡ ጊዜ ፡ ከጨዋ ፡ ክፍል ፡ አንድ ፡ የወታደር ፡ መከራንን ፡ ቀርቦ ፡ የሊበን ፡ ጋሎች ፡ ጉጃምን ፡ ወረሩት ፡ ሲል ፡ ለንጉሡ ፡ ተናገረ ። ንጉሡም ፡ ይኸን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ከነመኳንንቶቻቸው ፡ በግሥጋሜ ፡ ደሆ ፡ ደረሱ ። ጋሎቹም ፡ ይኸን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ የሚረኩትን ፡ ከብትና ፡ ዕቃ ፡ ትተው ፡ ዐባይ ፡ (ዊ)ን ፡ ተሻግረው ፤ በሽሽት ፡ ወዳገራቸው ፡ ተመለሱ ፡ ንጉሡም ፡ ከደሆ ፡ ወደ ፡ ሠፈራቸው ፡ ወደ ፡ ቀላልቢጥ ፡ ሄደው ፡ ከንዛቸው ፡ ተገናኙ ። ከዚያም ፡ በያገሩ ፡ ዞረው ፡ ሲጨርሱ ፡ ሐምሌ ፡ ፲፫ ፡ ቀን ፡ ቀን ፡ በሰላምና ፡ በደስታ ፡ ገንደር ፡ ከዋና ፡ ከተማቸው ፡ ገቡ ።

፲ኛ ፤ ገንደር ፡ እንደ ፡ ገቡ ፡ በ፪ኛው ፡ ወር ፡ በመስከረም ፡ ጳጳሱን ፡ አባ ፡ ሲኖ ዳን ፡ ዕጩጌውን ፡ አባ ፡ ሕርያቆስን ፡ አስጠርተው ፡ በነርሱ ፡ አማካይነት ፡ መጽሐፈ ተክለል ፡ ተነባ ፡ ሥርዓተ ፡ ጋብቻ ፡ በደንብ ፡ ተፈጽሞ ፡ ወለተ ፡ ጽዮን ፡ የምትባለውን ፡ ወጣት ፡ በሠርግ ፡ አገቡ ። ወለተ ፡ ጽዮን ፡ በሐማሴን ፡ በተለይ ፡ ምድረ ፡ በቀላ ፡ ከሚባለው ፤ አገር ፡ ከደቅ ፡ አስገዴ ፡ ነገድ ፡ የሆነው ፡ የሀብተ ፡ ኢየሱስ ፡ ልጅ ፡ ናት ። ወለተ ፡ ጽዮንም ፡ ከሐማሴን ፡ ለዚሁ ፡ ለንጉሣዊ ፡ ጋብቻ ፡ ስትመጣ ፡ በአኩስም ፡ በኩል ፡ ስታልፍ ፡ ከሀናቱ ፡ መርቀው ፡ ወደ ፡ ገንደር ፡ እንደ ፡ ሰደዷት እርሷም ፡ መልክ ፡ መልካም ፡ ቆንገሮ ፡ እንደ ፡ ነበረች ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ ይነግረናል ።

(1) የግዕዙ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ (ይእተ ፡ ጊዜ ፡ አብጽሖ ፡ እግዚአብሔር ፡ በህንፈ ፡ መልክኩ ፡ ገብርኤል ፡ ለጉር ፡ ድፍጫ ፤ ወቀተላ ፡ ለይእቲ ፡ ጉሽ ፡ - በዚያን ፡ ጊዜ ፡ እግዚአብሔር ፡ በገብርኤል ፡ ህንፍጉር ፡ ድፍጫን ፡ አመጣው ፡ እርሱም ፡ ጉሽዋን ፡ ገደላት) ፡ ይባላል ።

ምዕራፍ : ፶ ::

ስለ : ወሬኛ : ይስሐቅ : ጦርነትና : ስለፍጻሜው ::

በዚህ : ባለፈው : ምዕራፍ : ዓይነት : በየቀኑ : ንጉሠ : የሄዱበትን : አገር : እየጠቀስን : ያደረጉትን : ነገር : ሁሉ : መጻፍ : ሥራው : ቀላል : ሆኖ : ሳለ : ላን ባቢ : እንደሚሰለችና : እንደማይጥም : የታወቀ : ነው :: ስለዚህ : በታሪክ : ነገሥቱና : በሌሎችም : የታሪክ : መጽሐፎች : ውስጥ : ያለውን : ፍሬ : ነገር : ብቻ : እያጋጠመን : በጠቅላላው : ለመጻፍ : ስንል : አሁን : ንጉሠ : በጋሎች : ላይ : ሁለተኛ : ያደረጉትን : ጦርነት : እንጽፋለን ::

እንደ : ታሪክ : ነገሥቱ : አቁጣጠር : በነገሡ : በሦስተኛው : ዓመት : ደጃ ዝማች : ጣሜ : በሚገዛበት : በጎጃም : በኩል : የቱለማ : ጋሎች : በወሎ : ደግሞ : የውጫሌና : የከረዩ : ዘሮች : ተነሥተው : እንደ : ገና : አገር : ወረሩ : የሚል : ወሬ : መጣ :: ንጉሡም : ወደ : ወሎ : የጻፉትን : ገዥ : እንደራሴያቸውን : ራስ : አንስጣስዮስን : ልከው : ርሳቸው : ወደ : ጎጃም : ሄዱ :: ጋሎቹ : ግን : አሁንም : የንጉሡን : መምጣት : ቢሰሙ : የዘረፉትን : ዘርፈው : ሸሹ ፤ ንጉሡም : ከዚያ : ተመልሰው : የጋላ : ጦር : ወደ : በረታበት : ወደ : ወሎ : ሄዱ :: በዚያም : በራስ : አንስጣስዮስ : የሚመራው : ጦር : ባንድ : ወገን : ንጉሡ : ከሠራዊታቸው : ጋራ : በሌላው : ወገን : ሲዋጉ : ዋሉ :: በጦርነቱም : ውስጥ : ንጉሡ : ራሳቸው : ገብተው : ሲዋጉ : እንድ : ጎይለኛ : የጋላ : ቀስተኛ : በዛፍ : ላይ : ሆኖ : በቀስት : ብዙ : ሰው : ሲፈጅ : አይተው : በጠመንዣ : አነጣጥረው : ቢመቱት : ከዛፍ : ላይ : ወደ : መሬት : ወደቀ : ይባላል :: በዚህም : ጦርነት : ምንም : የከረዩና : የውጫሌ : ጋሎች : በኃይል : ቢዋጉ : ከመሸነፍ : አልጻጉምና ፤ ሁሉም : በያለበት : ሸሹ :: ንጉሡም : የግንቦት : ማርያም : ለት : ሺህ : ፯፻፸፱ : ዓ : ም : ጋሎችን : ስላሸነፉ : ለመርጡለ : ማርያም : ብዕዓት : አድርገው : የነበረውን : ለመፈጸም : ሲሉ : አዛዥ : ዘመንፈስ : ቅዱስን : ጠርተው : የተለየ : ጉልት : ለታቦቷ : እንዲሰጥ : አዘዙና : በደስታ : ምርኳቸውን : ይዘው : ጎንደር : ተመለሱ :: ቢሆንም : ከዚህ : ጦርነት : በኋላ : ሰላም : ገና : አልተገኘም ::

የጎጃም : ከህናትና : ቀሳውስት : ከዚያውም : በተለይ : ደብረ : ወርቆች : ቅባቶች : ስለ : ሆኑ : በዐፄ : ዮሐንስ : ቀዳማዊ : ዘመነ : መንግሥት : ባለሟል : ስለ : ነበሩ ፤ የጎጃምና : የጻፉት : ገዥዎችም : ያን : ጊዜ : በቅብዕት : ሃይማኖት : ያሉት : እየተመረጡ : እየተሾሙ : የዐፄ : ዮሐንስ : ሕይወት : እስኪፈጸም : ድረስ : በደስታ : ይኖሩ : ነበር :: አሁን : ግን : እርሳቸው : ሞተው : ልጃቸው : አድያም : ሰገድ : ኢያሱ : ስለ : ነገሡ : የርሳቸውም : ሃይማኖት : እንደ : ግማሾቹ : ጸጋ : እንደ : ሌሎቹም : ታሪክ : ተዋሕዶ : (ካራ) : ስለ : ሆነ : በጎጃሞቹና : በዐፄ : ኢያሱ : መካከል : ቅያሜ : አደረ ::

ስለዚህ ፡ በሹመት ፡ ቅያሜ ፡ የነበረው ፡ ደጃች ፡ ወሌ ፡ እነአባ ፡ ተደባበን ፡
 ይዘ ፡ የጎጃምን ፤ የሚጫን ፤ የጉዳዩን ፤ የጃዊን ፤ የጠብደንን ፤ ተወላጆች ፡ አሳ
 ድሞ ፡ በዐዔ ፡ አያሱ ፡ መንግሥት ፡ ላይ ፡ ተነሣ ፡ ሲነሣም ፡ የዐዔ ፡ ሱስንዮስ ፡
 የልጅ ፡ ልጅ ፡ ነኝ ፡ የሚለውን ፡ ወሬኛ ፡ (1) ፡ ይስሐቅ ፡ አሰኝቶ ፡ አነገሠው ።
 ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ሹም ፡ ሽር ፡ አድርገው ፡ የጎጃምን ፡ አውራጃ ፡
 በግዛት ፡ ተከፋፈሉት ። ከዚህ ፡ እነዚህ ፡ ለጦርነት ፡ እሦስት ፡ ላይ ፡ ተከፍለው ፡
 ግማሾቹ ፡ በዋሚት ፤ ግማሾቹ ፡ በሙተራ ፤ ግማሾቹ ፡ በባሶ ፡ አድርገው ፡ ጉዞ ፡
 ገሩዎሩ ። የጎጃምን ፡ ግዛት ፡ ከዐዔ ፡ አያሱ ፡ ተሾሞ ፡ የሚገዛው ደጃች ፡ ጣሜ ፡
 ይኸን ፡ ሁሉ ፡ ያውቅ ፡ ነበርና ፡ ወደ ፡ ጎንደር ፡ ለነገሡ ፡ በመልክት ፡ አስታ
 ወቀ ። ዐዔ ፡ አያሱ ፡ ይኸን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ሠራዊታቸውን ፡ አስከትተው ፡
 በቶሎ ፡ አዲስ ፡ (በጎዛም) ፡ ወደሚባለው ፡ መሬት ፡ ቀኑን ፡ በፀሐይ ፡ ሌሊቱን ፡
 በፋና ፡ (በሙብራት) ፡ ገሥግሠው ፡ ጎሐ ፡ ሲቀድ ፡ (ሲነጋ) ፡ ደረሱባቸው ። እንደ ፡
 ደረሱም ፡ ሠራዊታቸውን ፡ በያለቃው ፡ ከፋፍለው ፡ በሰንተራ ፡ ሜዳ ፡ አሰልፈው ፡
 ለውጊያ ፡ ተዘጋጁ ። በዚህ ፡ ሜዳ ፡ ሰልፍ ፡ ሲያደራጁ ፡ የወታደሮቻቸውና ፡ የሹ
 ማምንቶቻቸው ፡ የወርቅና ፡ የብሩ ፡ ጋሻና ፡ ጥሩር ፡ ጎራዴና ፡ ጦር ፡ ከጧቱ ፡
 ጮራ ፡ ጸዳል ፡ ጋራ ፡ እየተያየ ፡ ሲያብረቀርቅ ፡ የነጋሪቱና ፡ የመለከቱ ፡ ድምፅ ፤
 የመድፋ ፡ ጨኸት ፡ እንደ ፡ ነጎድጓድ ፡ ሲጮኸና ፡ ሲያስተጋባ ፡ የሽፍቶቹ ፡
 ወገኖች ፡ በሰሙትና ፡ ባዩ ፡ ጊዜ ፡ ሙብረቅ ፡ ከሰማይ ፡ የወረደ ፡ መስሏቸው ፡
 በድንጋጤ ፡ ተሸበሩ ። (2) ፡ ቢሆንም ፡ እንደ ፡ ምንም ፡ ተጽናንተው ፡ ትንሽ ፡
 ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተዋጉ ፡ ሽሽት ፡ ገሩመሩ ። ይኸውም ፡ በንጉሡ ፡ ዘንድ ፡ በታ
 ወቀ ፡ ጊዜ ፡ እነሱን ፡ በየሸሹበት ፡ እየተከታተለ ፡ እንዲዋጋ ፡ ራሱም ፡ የጎጃም ፡
 ጎኸ ፡ ደጃች ፡ ጣሜ ፡ ከጭፍራ ፡ ጋራ ፡ ታዘዘ ። እርሱም ፡ ዱክ ፡ በዱክ ፡ እየተከ
 ታተለ ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ፈጀ ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ደጃች ፡ ጣሜ ፡ የዐባይ ፡
 ወንዝ ፡ ከሸሸዎቹ ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ጨረሰ ። በዐባይ ፡ ዳርና ፡ ዳር ፡ ያለው ፡ የጉመ
 ሮና ፡ የቀንጠፋ ፡ እሾኸ ፡ የብዙዎቹን ፡ ጋሎች ፡ ልብስ ፡ እየገፈፈ ፡ አስቀረ ።

በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ደጃች ፡ ጣሜ ፡ የገደለውን ፡ ገድሎ ፡ የማረከውን ፡ እሬት ፡
 እሬት ፡ እየነዳ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ መጥቶ ፡ ግዳይ ፡ ጣለላቸው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡
 ንጉሡ ፡ ከዚያ ፡ ተነሥተው ፡ ወደ ፡ እንደድ ፡ መሬት ፡ ሄደው ፡ የጋሎቹ ፡ መምጫ ፡
 ነው ፡ የተባለውን ፡ በር ፡ አዘግተው ፡ ከዚያ ፡ በየጫካው ፡ ዝሆን ፡ እያደኑ ፡ አል
 ፈው ፡ ዱቂ ፡ ሠፈሩ ። በኋላ ፡ ከወሬኛ ፡ (ይስሐቅ) ፡ ጋራ ፡ የነበሩት ፡ ደጃች ፡ ወሌና ፡
 ጠብዳ ፡ ግን ፡ ውለው ፡ አድረው ፡ ጳጳሱን ፡ አባ ፡ ሲኖዳን ፡ አማላጅ ፡ ልከው ፡
 ከንጉሡ ፡ ታርቀው ፡ ገቡ ።

(1) ነጋሢ ፡ ነኝ ፡ ብሎ ፡ እያስወራ ፡ የሸፈተው ፡ ሁሉ ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ወሬኛ ፡ የሚባል ፡ ስም ፡ ይሰጠዋል ።
 (2) ታሪክ ፡ ነገሥቱን ፡ የጻፈው ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ የንጉሡ ፡ ጸሐፊ ፡ ትእዛዝ ፡ በመሆኑ ፡
 የዚህን ፡ ጉዳይ ፡ ከልህ ፡ ያለፈ ፡ ለማጋነን ፡ ሲፈልግ ፡ ይኸን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ዳታንና ፡ አቢሮን ፡
 መሬት ፡ ተከፍታ ፡ በጥጣቸውን ፡ ስማይም ፡ በተደፋብን ፡ አሉ ፡ ብሎ ፡ ጽድቃል ።

ይስሐቅ ፡ ተብሎ ፡ የነገሠው ፡ ወሬኛ ፡ ግን ፡ ከጦርነቱ ፡ ቦታ ፡ ከጥቂት ፡ ሰዎች ፡ ጋራ ፡ አምልጦ ፡ ወደ ፡ አማራ ፡ ሳይሄድ ፡ ኖሮ ፡ ከዚያም ፡ ካገረ ፡ ገዥው ፡ ከደጃች ፡ ድምያኖስ ፡ ጋራ ፡ የተከተሉትን ፡ አማሮችና ፡ ጋሎች ፡ ይዞ ፡ ተዋግቶ ፡ አሁንም ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ካስጨረሰ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ ዞረ ። በዚያም ፡ አንድ ፡ ከጌንደር ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ የመጣ ፡ አውስግንዮስ ፡ የሚባል ፡ በጣም ፡ የተማረ ፡ ሊቅ ፡ በምንኩስና ፡ በመምህርነት ፡ ይኖር ፡ ነበር ። እርሱም ፡ ወሬኛ ፡ ወዲያና ፡ ወዲህ ፡ እያለ ፡ ሰውን ፡ ሲያሳድም ፤ ሃይማኖትንም ፡ ሲያስክድ ፡ አግኝቶ ፡ በሃይማኖቱም ፡ ክርክር ፡ ረቶ ፡ ገርፎ ፡ ወደ ፡ ቀናቸው ፡ ሃይማኖት ፡ እንዲመለስ ፡ አደረገው ። በሆንም ፡ ወሬኛ ፡ ከአውስግንዮስና ፡ ከሸዋ ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡ ከደጃች ፡ ድሜጥሮስ ፡ ሸሽቶ ፡ ወደ ፡ ዜጋመል ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ሄዶ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ተቀመጠ ። በዚያም ፡ ሳለ ፡ እኔ ፡ የነገሥታት ፡ ዘር ፡ ስለሆንኩ ፡ እነግሣለሁና ፡ ተከተሉኝ ፡ እያለ ፡ እየሰበከ ፡ በርሱ ፡ ስብከት ፡ በላገሮችና ፡ ወስላቶች ፡ እንዲከተሉት ፡ አደረገ ። በዚህም ፡ ሳለ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ በጌንደር ፡ እንዳደረገው ፡ ድባብ ፡ (ትልቅ ፡ ጃንጥላ) ፡ እያስያዘ ፡ ነጋሪት ፡ ያስመታ ፡ ገጥመር ።

የዚህንም ፡ ነገር ፡ ዐዲ ፡ አያሱ ፡ በአሪንጎ ፡ ሳሉ ፡ ይሰሙ ፡ ነበርና ፡ እንደ ፡ ምንድነው ፡ የወሬኛ ፡ ነገር ፡ ያለበትስ ፡ ትክክለኛ ፡ ሥፍራ ፡ ወዴት ፡ ነው ? ለመያዝስ ፡ የሚቻልበት ፡ መንገድ ፡ እንደምን ፡ ይመስልኛል ? ስለዚህ ፡ እኛም ፡ ብንመጣ ፡ ሰውም ፡ ብንልክ ፡ ለመያዝ ፡ የሚቻልበትን ፡ ብልህነት ፡ አጥንተኝ ፡ ላክብን ። እስከዚያም ፡ አንተ ፡ ራስህ ፡ በጥብብና ፡ በብልህነት ፡ ወሬኛን ፡ ለመያዝ ፡ ብትችል ፡ የያዝከውን ፡ የሸዋን ፡ ግዛት ፡ ካንተና ፡ ከዘርኝ ፡ እስከ ፡ ሺሕ ፡ ዓመት ፡ እንዳይወጣ ፡ ቃል ፡ ከዳን ፡ እናደርጋለን። ሲሉ ፡ ለዚህ ፡ ለሸዋ ፡ ገዥ ፡ ለደጃች ፡ ድሜጥሮስ ፡ ላኩ ።

ደጃች ፡ ድሜጥሮስ ፡ ይኸን ፡ በሰማ ፡ ጊዜ ፡ ብዙ ፡ ልብስ ፡ አሲዘ ፡ ወደ ፡ ዳሕፈ ፡ ላም ፡ አእጋሮ ፡ (የዳሕፈ ፡ ላሕም ፡ ልላኖ ፡ ልጅ) ፡ ቤት ፡ ሄዶ ። በገናውም ፡ ጊዜ ፡ ለጋሎች ፡ ልብስ ፡ ለመስጠት ፡ ከንጉሠ ፡ ታዝገሮ ፡ ወዳንተ ፡ መጣሁ ፡ አለው ፡ አእጋሮም ፡ ወጥቶ ፡ ይኸንኑ ፡ በየወረዳው ፡ ላሉት ፡ የቱለማ ፡ ጋሎች ፡ በነገረ ፡ ጊዜ ፤ ጋሎቹ ፡ ከያለበት ፡ ተሰብስበው ፡ መጡ ። እነሱም ፡ ከመምጣታቸው ፡ በፊት ፡ ደጃች ፡ ድሜጥሮስ ፡ ነፍጥ ፡ (ጠመንገጥ) ፡ የያዙትን ፡ ወታደሮች ፡ የጥይት ፡ ድምፅ ፡ ለምልክት ፡ ስትሰሙ ፡ ወደኔ ፡ ሮጣችሁ ፡ እንድትመጡ ፡ ብሎ ፡ በሜካና ፡ በሌላ ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ደብቋቸው ፡ ነበር ። ጋሎቹ ፡ ነገሩን ፡ ሳያውቁት ፡ በልበ ፡ ገርነት ፡ የተባለውን ፡ ልብስ ፡ ለመቀበል ፡ ተሰብስበው ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ ደጃች ፡ ድሜጥሮስ ፡ የጥይት ፡ ድምፅ ፡ ለወታደሮቹ ፡ አሰማ ፤ ያን ፡ ጊዜ ፡ ጭፍሮቹ ፡ እየተረረጡ ፡ መጥተው ፡ ጋሎቹን ፡ ከበቧቸው ። ወዲያውም ፡ ሁሉንም ፡ ካሰሯቸው ፡ በኋላ ፡ በጋሎቹ ፡ ራት ፡ ደጃች ፡ ድሜጥሮስ ፡ እንደዚህ ፡ ሲል ፡ ተናገረ ፤ «እናንተ ፡ እዚህ ፡ ያላችሁ ፡ ጋሎች ፡ ሁሉ ፡ የምንግራችሁን ፡ ደኅና ፡ አድርጋችሁ ፡ ስሙኝ ፡ በናንተና ፡ በኛ ፡ መካከል ፡

ከል ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ውጊያና ፡ ጠብ ፡ የለብንም ፤ በመከከላችን ፡ ገብቶ ፡ የበጠ
በጠን ፡ ወሬኛ ፡ የተባለው ፡ እናንተ ፡ ያስቀመጣችሁት ፡ ነው ፡ አሁን ፡ እርሱን ፡
ይዛችሁ ፡ ስጡንና ፡ ወደ ፡ ንጉሥ ፡ ኢያሱ ፡ እንውሰደው ፤ እንቢ ፡ ያላችሁ ፡
እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ እናንተን ፡ እንደዚሁ ፡ እንደ ፡ ታሰራችሁ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ እው
ስዳችሁና ፡ ትገደላላችሁ ፡ ይኸንን ፡ መክራችሁ ፡ በቶሎ ፡ ንገሩኝ ፡ አላቸው ።

ጋሎቹም ፡ ይኸንን በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ይከራከሩ ፡ ገጥመር ፡
ግማሾቹ ፡ እኛን ፡ እንደ ፡ ፈቀዱ ፡ ይፍጁን ፡ እንጂ ፡ እኛን ፡ አምኖ ፡ ባባታችን ፡
ብቱለማ ፡ ደንብ ፡ ተማፅኖ ፡ የተቀመጠውን ፡ እጁን ፡ ይዘን ፡ አሳልፈን ፡ አንሰ
ጥም ፡ አሉ ። ግማሾቹ ፡ ግን ፡ ብዙዎቹ ፡ የቱለማ ፡ ሕዝቦች ፡ ከሚያልቁ ፡ አንድ ፡
ወሬኛ ፡ ብቻውን ፡ ቢሞት ፡ ይሻላል ፡ ሲሉ ፡ ለነዚያ ፡ መለሱላቸው ፡ ፤ ደምፃቸውም ፡
በነዚያ ፡ ላይ ፡ ብልጫ ፡ አገኘ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ከነዚህ ፡ ከቱለማ ፡ ወገኖች ፡ ያብቹና ፡ የገላን ፡ ሸ ፡ ሰዎች ፡
ተመርጠው ፡ በፈረስ ፡ ሆነው ፡ አለበት ፡ ድረስ ፡ ሄደው ፡ በየካቲት ፡ ወር ፡
ወሬኛን ፡ ያዙት ። በተለይ ፡ የያዘውም ፡ አባ ፡ ጋዳ ፡ ጨቆ ፡ የሚባለው ፡ የግም
ብቹ ፡ ተወላጅ ፡ ነው ። ወሬኛም ፡ እንደ ፡ ተያዘ ፡ ሰምሳ ፡ ወደሚባለው ፡ ደጃች ፡
ድሜጥሮስ ፡ ወዳለበት ፡ ሥፍራ ፡ ወሰዱትና ፡ አስረከቡት ።

ዐፄ ኢያሱ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ከአሪንጎ ፡ ወደ ፡ ደራ ፡ ተሻግረው ፡ ከዚያም
ወደ ፡ አማራ ፡ ሣይንት ፡ አልፈው ፡ የጦር ፡ ሠራዊት ፡ አለቃቸውን ፡ ብላቴን
ጌታ ፡ ዮሐንስን ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ እየላኩ ፡ ከዚያም ፡ በፈለገ ፡ ገርራ ፡ በቁል
ቁል ፤ በሸዋ ፡ ገደል ፤ በማን ፡ ሐራ ፤ በቡሽ ፡ ቁለሌ ፡ አድርገው ፡ ደማስቆ ፡ ገቡ።

በዚህ ፡ ሳሉ ፡ ወሬኛ ፡ ከታሰረበት ፡ አምባ ፡ መጥቶ ፡ እንደ ፡ ታሰረ ፡ ወደ ፡
ንጉሡ ፡ ቀረበ ። ንጉሡ ፡ ፍርዱ ፡ በደንብ ፡ እንዲፈጸም ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ የሚ
ቀመጡትን ፡ ፍትሐ ፡ ነገሥት ፡ እየጠቀሱ ፡ የሚፈርዱትን ፡ አዛዦች ፡ ከነርሱም ፡
በቀ፤ ፡ መኳንንቱና ፡ ቀሳውስቱ ፡ በጉባኤ ፡ እንዲቀመጡ ፡ አድርገው ፡ ነበር።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ከአዛዦች ፡ (ከፈራጆች) ፡ አንዱ ፡ "አንተ ፡ ማነክ ፡ አገር
ኻስ ፡ ነገድኻስ ፡ ወዴት ፡ ነው ፡ ሲል ፡ ወሬኛ ፡ ይስሐቅን ፡ ጠየቀው ፤ እርሱም ፡
"ዘሬ ፡ ከባለጌ ? ፡ ወገን ፡ ነው ፡ በጎጃም ፡ በተለይ ፡ በደብረ ፡ ወርቅ ፡ ብዙ ፡
ዘመን ፡ ተቀምጧለሁ ፡ አላቸው ፡ እነርሱም ፡ "የመጣኻበትን ፡ አገርና ፡ ትው
ልድኻን ፡ ሳትደብቀን ፡ እውነቱን ፡ እንድትነግረን ፡ በእግዚአብሔር ፡ ስም ፡ አምለን
ኻል" ፡ አሉት ። እርሱም ፡ "በእግዚአብሔር ፡ ስም ፡ ከማላችሁኝስ ፡ እውነቱን ፡
ነው ፡ የምነግራችሁ ፤ እኔ ፡ በደብረ ፡ ወርቅ ፡ በብር ፡ አንጥረኞችና ፡ በብረት ፡
ቀጥቃጫች ፡ ቤት ፡ እኔ ፡ ራሴ ፡ ብረት ፡ በመቀጥቀጥ ፡ ነው ፡ የኖርኩት ፤ ዘሬም ፡
የዣን ፡ ሸላሚ ፡ ወገን ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ችግር ፡ ስለ ፡ በዛብኝ ፡ የብረት ፡
ቅጥቀጣውን ፡ ሥራ ፡ ትቺ ፡ ከጎጃም ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ ሄድሁ" ፡ ሲል ፡ መለሰ ።
አዛዦችም ፡ "እንግዲያው ፡ ከነገሥታት ፡ ወገን ፡ ሳትወለድ ፡ ድባብ ፡ ማሲያዝክ ፡
ነጋሪት ፡ ማስጫንክ ፡ አገር ፡ ላገርስ ፡ እየዞርክ ፡ ሕዝብ ፡ ማስጨረስክ ፡ ስለ ፡

ምንድነው? ሲሉ ፡ መልሰው ፡ ጠየቁት ፤ በዚህ ፡ ምንም ፡ የሚመልሰው ፡ አጣና ፡
ዝም ፡ አለ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አዛዦቹ ፡ ሁሉም ፡ በንድ ፡ ቃል ፡ ተስቅሎ ፡
መሞት ፡ ይገባዋል ፡ ሲሉ ፡ ፈረዱበት ። ወዲያው ፡ ያደረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምት
ሐተኛና አስማተኛ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ያመልጣል ፡ ተብሎ ፡ የዕለቱ ፡ ለት ፡ ተሰቀለና ፡
ሞተ ። ይኸ ፡ ሁሉ ፡ የሆነው ፡ በሺሕ ፡ ፯፻፹፩ ፡ ፱፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ነው ። ዐፄ ፡ ኢያ
ሱም ፡ በጣም ፡ አስፈርቶና ፡ አስቸግሮ ፡ የነበረውን ፡ የወሬኛን ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡
ዐይነት ፡ ከፈጸሙ ፡ በኋላ ፡ ከደግሰቆ ፡ ተነሥተው ፡ ጫካ ፡ ሲያገኙ ፡ አደን ፡ እያ
ደኑ ፡ ሽፍታ ፡ ሲያገኙ ፡ እየቀጡ ፡ ገዳምና ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ሲያገኙ ፡ እየተሳ
ለሙ ፡ ጸሎት ፡ እያደረሱ ፡ በሺ ፡ መከር ፡ አምባ ፡ በምንጋሽ ፡ አምባ ፤ በአባ ፡
ጉንዳ ፤ በቃድዳ ፤ በመንዝሮ ፤ በጸዳ ፡ በኩል ፡ አድርገው ፡ በሐምሌ ፡ ፭ ፡ ቀን ፡
ወደ ፡ መዲናቸው ፡ (መናገሻ ፡ ከተማቸው) ፡ ጉንደር ፡ ገቡ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ወደ ፡ አኩስም ፡ የተደረገ ፡ ጉዞ ፤ -ስለ ፡ ደብረ ፡ ብርሃን ፡ ሥላሴ ፡ -ክፍለ ፡ የሐንስ፡

ስለሚባለው ፡ ሊቅ ።

በዚህ ፡ ዘመን ፡ በሺሕ ፡ ፯፻፹፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡ እደ ፡ ክርስቶስ ፡ የአማራ ፡
ጸሐፊ ፡ ላሕምና ፡ ዐቃቤ ፡ ሰዓት ፡ ቁስጠንጠናስ ፡ ይልቁንም ፡ እንደራሴያቸው ፡
ታማኞቻቸው ፡ ራስ ፡ አንስጣስዮስ ፡ ሞቱና ፡ ታላቅ ፡ ኅዘን ፡ ተደረገ ። በሚቹም ፡
በራስ ፡ አንስጣስዮስ ፡ እግር ፡ ደጃች ፡ ፋሬስ ፡ ራስ ፡ ተብሎ ፡ እንደራሴነቱን ፡
ተሾመ ። እንዲሁም ፡ በጆኛው ፡ ዓመት ፡ የሚወዷቸው ፡ እናታቸው ፡ እቴጌ ፡ ሰብለ ፡
ወንጌል ፡ የአክላፍ ፡ ሰገድ ፡ የሐንስ ፡ ባለቤት ፡ ስለሞቱ ፡ በንጉሠ ፡ ላይ ፡ በኅዘን ፡
ላይ ፡ ኅዘን ፡ ደረሰባቸው ። ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ለወጥ ፡ የተወራው ፡ ዓሣ ፡ ተነሣ ፡
በተባለ ፡ ጊዜ ፡ ከንስሐ ፡ አባታቸው ፡ ጋራ ፡ ያሳብ ፡ ወይም ፡ የሥጋ ፡ ግንኙነት ፡
አድርገዋል ፡ የተባለውን ፡ እንደ ፡ ተረት ፡ በመቀጠር ፡ እውነትም ፡ ሆኖ ሲሆን ፡
እሱን ፡ ሳንከተል ፡ እቴጌዬቱ ፡ በጠባያቸው ፡ ደግነትና ፡ ርኅራኄ ፡ የመላቸው ፤
ይልቁንም ፡ ባለቤታቸው ፡ ከሞቱ ፡ በኋላ ሁሉንም ፡ ትተው ፡ በጸሎትና ፡ በስግ
ደት ፡ ተጠምደው ፡ በቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ አጠገብ ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ፡ እንጂ ፡ ሁለ
ተኛ ፡ ወደዚህ ፡ ዓለም ፡ አሳብ ፡ አልተመለሱም ፡ ሲል ፡ ታሪክ ፡ ነገሥቱ ፡ አጋኖ ፡
ጽፎላቸዋል ። በሞቱም ፡ ጊዜ ፡ ልጃቸው ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ በታላቅ ፡ ክብርና ፡ ፍታት ፡
ጣና ፡ አጠገብ ፡ ባለው ፡ ምጽራሕ ፡ ማርያም ፡ በሚባለው ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡
አስቀበሯቸው ።

፡ ፡ ፡

ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ በጉንደር ፡ ከተማቸው ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ያኸል ፡ እንደ ፡
ተቀመጡ ፡ በመጨረሻ ፡ በስሜን ፡ በኩል ፡ አድርገው ፡ ወደአኩስም ፡ ለመሄድ ፡
አሰቡ ። ስለዚህ ፡ በሺሕ ፡ ፯፻፹፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በደባርቅና ፡ በለማልሞ ፡ በኩል ፡ አድ

ርገው ፡ ስሜን ፡ ደረሱ ፤ ደርሰውም ፡ ከመነው ፡ ላይ ፡ ግብርና ፡ መጥን ፡ እየተ
 ቀበሉ ፡ ያላመነውን ፡ በጦር ፡ እያስገበሩ ፡ መረብ ፡ ወንዝ ፡ ደረሱ ። በዚያም ፡
 በግራና ፡ በቀኝ ፡ እየተላለፉ ፡ በኤርትራ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘውን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡
 ነገድም ፡ እያሳመኑ ፡ የጥምቀትንም ፡ በዓል ፡ መረብ ፡ ወንዝ ፡ ላይ ፡ አክብረው ፡
 ዋሉ ። የርሳቸውም ፡ ገሚስ ፡ ጭፍራ ፡ በጎድ ፡ ወገን ፡ ወደ ፡ ከሰላ ፡ ሄደ ፡ እስከ፡
 ስና ፡ ደረሰ ፤ ይኸንንም ፡ ወረዳ ፡ ከያታቸው ፡ ከዐፄ ፡ ፋሲል ፡ በቀር ፡ ያለፉት ፡
 ነገሥታት ፡ በጎንደር ፡ መንግሥት ፡ ዘመን ፡ አልደረሱበትም ፡ ይባላል ። በፄ ፡ ኢያ
 ሱም ፡ ይኸንን ፡ አገር ፡ አቅንተው ፡ ግዛታቸውን ፡ ከምዕራብ ፡ እስከ ፡ ሰናር ፤
 ከሰሜን ፡ የከረንን ፡ የሐባብን ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ እያስገበሩ ፡ ጨርሰው ፡ እስከ ፡
 ላይኛው ፡ የባርካ ፡ ወንዝ ፡ ድረስ ፡ አቅንተው ፡ በገበረው ፡ አገር ፡ ላይ ፡ ሹም ፡
 ሽር ፡ አድርገው ፡ በእንቢልታና ፡ በመለከት ፡ በብዙ ፡ ሠራዊትም ፡ ታጅቦው ፡
 ተመልሰው ፡ አኩስም ፡ ደረሱ ። በደረሱም ፡ ጊዜ ፡ የአኩስም ፡ ጽዮን ፡ ከህናት ፡
 እንደ ፡ ተለመደ ፡ በንሴብሐ ፡ እያሸበሸቡ ፡ በላገሩ ፡ በሆታ ፡ ሴቱም ፡ በእልልታ ፡
 ተቀበላቸው ።

ንጉሠ-ም ፡ አኩስም ፡ እንደ ፡ ደረሱ ፡ ደጃዝማች ፡ ፍሥሐ ፡ ክርስቶስ ፡ የት
 ግሬን ፡ የጦር ፡ ሠራዊት ፡ ይዞ ፡ ስሜን ፡ በዘመተ ፡ ጊዜ ፡ ተከቦ ፡ ሳለ ፡ ደጃ
 ዝማች ፡ ገላውዴዎስ ፡ የሚባለው ፡ የሸፊ ፡ ገዥ ፡ እርሱን ፡ በመርዳት ፡ ፈንታ ፡
 ከነጭፍራው ፡ ከዘመቻው ፡ ከድቶ ፡ ወዳገሩ ፡ ተመልሷል ፡ ተብሎ በዚህ ፡ ተይዞ ፡
 ለፍርድ ፡ ቀረበ ።

በቸሎቱም ፡ ነባሪው ፡ ሁሉ ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ፈረደበት ፡ ንጉሠ ፡ ግን ፡ ከሹመ
 ቱና ፡ ከማዕርጉ ፡ በጭራሽ ፡ ይሸርና ፡ ሞቱ ፡ ይቅርላት ፡ ብለው ፡ ምሕረት ፡ አደ
 ረጉለት ። ከዚህ ፡ የተነሣ ፡ ቀድሞ ፡ የነጋሪት አገር ፡ የነበረውም ፡ ሽሬ ፡ የነጋሪት ፡
 አገር ፡ መባሉ ፡ ቀርቶ ፡ ትግሬ ፡ መኸኔ ፡ (ትግሬ ፡ መከጋን) ፡ በሚባለው ፡ አገር ፡ ገዥ
 ቈራጭነት ፡ ውስጥ ፡ እንዲተዳደር ፡ ተወሰነ ።

። ። ።

በዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ዘመን ፡ ጥንተ ፡ ዘሩ ፡ አርመን ፡ የሆነ ፡ ሙራድ ፡ የሚባል ፡
 የግብጽ ፡ ተወላጅ ፡ ከግብጽ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ወደ ፡ ህንድ ፡
 እየተመላለሰ ፡ ሲነግድ ፡ በዚያውም ፡ ምንጣፍ ፡ ካባ ፡ በተረፈም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡
 ሸቀጥ ፡ እያመጣ ፡ ንጉሠ-ንግሥት ፡ መኳንንቱን ፡ ደስ ፡ ስላሰኘ ፡ በለሻል ፡ ሆኖ ፡
 ነበር ። በኋላ ፡ ግን ፡ ናይብ ፡ ሙላ ፡ (ወልደ ፡ እመርቁኑ) ፡ የሚባለው ፡ በምጥጥና ፡
 በአርኪቆ ፡ ያለው ፡ የቱርኮች ፡ ሹም ፡ ብዙ ፡ ሸቀጥ ፡ ይልቁንም ፡ የንጉሠ-ን ፡
 ዕቃ ፡ ከሙራድ ፡ ላይ ፡ ቀምቶ ፡ የሐማሴንና ፡ የምጥጥ ፡ ሕዝብ ፡ ንግድ ፡ እንዳ
 ይነግድ ፡ ቀረጥ ፡ እያበረከተ ፡ ማስቸገሩን ፡ ሙራድ ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ ላከ ። በዚህ
 ጊዜ ፡ ንጉሠ ፡ ተቈጡ ፤ ወዲያው ፡ ወደ ፡ ሐማሴን ፡ አውራጃ ፡ ገዥዎችና ፡
 ባለባቶች ፡ ወደ ፡ አብ ፡ ሥሎስና ፡ ወደ ፡ ዘርዐ ፡ ቡሩክ ፡ ልከው ፡ ቅሬ ፡ ማር ፡

አኸል ፡ ይዘ ፡ ከሐማሴን ፡ ወደ ፡ ምጥዋ ፡ ለንግድ ፡ ማንም ፡ እንዳይሄድ ፡ የሄደ ፡
 ብርቱ ፡ ቅጣት ፡ ያገኘዋል ፡ ሲሉ ፡ በመልእክት ፡ ሀዋጅ ፡ ነገሩ ፡ በዚህ ፡ ዐዋጅ ፡
 የምጥዋና ፡ የአርኪቆ ፡ ሕዝብና ፡ ቱርኮች ፡ እታላቅ ፡ ችግር ፡ ላይ ፡ ወደቁ ፡ ናይብ
 ሙሳም ፡ ዘመቻ ፡ አድርጎ ፡ ዐዋጁን ፡ በጎይል ፡ እንዳያስፈርስ ፡ የንጉሡ ፡ የዐፄ ፡
 ኢያሱ ፡ የጦር ፡ ሠራዊት ፡ በአኩራምና ፡ በሐማሴን ፡ ውስጥ ፡ መኖሩን ፡ ከዚህ ፡
 ቀደምም ፡ በዙሪያው ፡ አገር ፡ ያደረገውን ፡ ድል ፡ አድራጊነት ፡ ስለሚያውቅ ፡ ከሙ-
 ሬድ ፡ በቀረጥ ፡ ምክንያት ፡ የቀማውን ፡ ሸቀጥ ፡ ራሱ ፡ ናይብ ፡ ሙሳ ፡ ይዘ ፡ መጥቶ
 ከንጉሡ ፡ ጋራ ፡ አኩራም ፡ ላይ ፡ ተገኘ ፡ እንደ ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ አነጋገር ፡ በተ-
 ገናኘም ፡ ጊዜ ፡ በግንባሩ ፡ ተደፍቶ ፡ ንጉሡን ፡ ይቅርታ ፡ ለመነ ፤ የቀማውንም ፡
 የንጉሡን ፡ ዕቃና ፡ ሸቀጥ ፡ ከራሱም ፡ እንደ ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዕቃ ፡
 ጨምሮ ፡ ለንጉሡ ፡ አቀረበ ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የሐማሴን ፡ ሕዝብ ፡ ወደ ፡ ምጥዋ ፡
 የምጥዋ ፡ ሕዝብም ፡ ወደ ፡ ሐማሴን ፡ ወደ ፡ ትግሬም ፡ እየመጣ ፡ እንደ ፡ ቀድ-
 ሞው ፡ ሲነግድ ፡ እንዳይከለክል ፡ ከንጉሡ ፡ ጋራ ፡ ስምምነት ፡ አድርገው ፡ ከጨ-
 ረሱ ፡ በኋላ ፡ ናይብ ፡ በሻ ፡ ተሰናብቶ ፡ በሰላም ፡ ወደ ፡ ሥፍራው ፡ ተመለሰ ።

ንጉሡም ፡ ከአኩራም ፡ ተነሥተው ፡ በሽሬ ፡ በኩል ፡ አድርገው ፡ ተከዚን ፡
 ተሻግረው ፡ የላስታን ፡ አገርና ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ አይተው ፡ መገመገሚያ ፡
 አሪንጎ ፡ ደርሰው ፡ ከዚያ ፡ ጎንደር ፡ እስተማቸው ፡ ተመለሱ ።

፡፡፡

በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ጎንደር ፡ የሥላሴ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ሕንፃው ፡ ተሠርቶ ፡
 አልቆ ፡ ነበርና ፡ ታቦቱን ፡ ከአባ ፡ ሲኖዳ ፡ በኋላ ፡ የተሾሙት ፡ ጳጳሱ ፡ አቡነ፡ማር-
 ቆስ ፡ ዕጩጌው ፡ ጸጋ ፡ ክርስቶስ ፡ ከቀሳውስቱ ፡ ጋራ ፡ ይዘው ፡ እሬት ፡ እሬት ፡
 ሲሄዱ ፤ ንጉሡ ፡ «ጌቤን» ፡ በሚባለው ፡ ፈረሳቸው ፡ ተቀምጠው ፡ በመኳንንቶቻ-
 ቸው ፡ ታጅበው ፡ ታቦቱን ፡ ከኋላው ፡ ይከተሉ ፡ ነበር ። በኋላም ፡ ታቦቱ ፡ በቤተ ፡
 ክርስቲያኑ ፡ ደጃፍ ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ንጉሡ ፡ ታቦቱን ፡ ከቁሱ ፡ ተቀብለው ፡ (ገና
 በጳጳሱ ፡ አልተባረከም ፡ ነበርና) ፡ በራሳቸው ፡ ተሸክመው ፡ ቅድስት ፡ ድረስ ፡ አገቡ ፡
 ከዚያ ፡ ቁሱ ፡ ተቀብሎ ፡ ከቅድስት ፡ ወደ ፡ መቅደስ ፡ ካገባው ፡ በኋላ ፡ በጳጳሱ ፡
 ተባርኮ ፡ ቅዳሴ ፡ ቤቱ ፡ ተቀደሰና ፡ የታቦቱ ፡ አገባብ ፡ በታላቅ ፡ በዓል ፡ ተከበረ።

በዚህም ፡ ቀን ፡ ለካህናትና ፡ ለወታደር ፡ ለመኳንንትና ፡ ለሊቃውንት፡ትልቅ
 ግብር ፡ በደብረ ፡ ብርሃን ፡ አደረጉ ። አዛዥ ፡ ሐዋርያ ፡ ክርስቶስም ፡ በዚህ ፡
 ቀን ፡ እንደዚህ ፡ ሲል ፡ መወድስ ፡ ተቀኘ ።

ሕዝብ ፡ ነገደ ፡ ሴም ፡ ያብእ ፡ ውስተ ፡ ርእሰ ፡ ሴም ፤
 አመ ፡ ፀኢቱ ፡ ምስሌኪ ፡ እምነ ፡ ሴይር ።
 ዘእም ፡ ገጸ ፡ ግርማኪ ፡ ጎየት ፡ እንተ ፡ ርእየተኪ ፡ ባሕር ።
 ወእንፈርዐጸ ፡ ከመ ፡ ሐራጊት ፡ ቅድሚኪ ፡ አድባር ።
 አ ፡ ሠናይተ ፡ ዝክር ።

ኅበ : ኢያሱ : እሙሴ : ተመጠውኪ : በክቡር ።
 ዘመንዩ : እስመ : ኅዳዋ ፤ ሠዕልትዩ : ኅጹር ።
 እስፍንተ : እዜኑ : ኩነተ : ተድላ : ወምንተ : እነግር ።
 አክኑ : ዩጎብር : ቀሥም : ምስለ : ማእረር ።
 ታቦተ : ሕጉ : ለእግዚአብሔር : ታቦተ : ሕጉ : ለእግዚአብሔር ።
 በመዋዕልኪ : መዋዕለ : ሰላም : ወፍቅር ።
 ታቦተ : ሕጉ : ለእግዚአብሔር : ታቦተ : ሕጉ : ለእግዚአብሔር ።

ሌሎችም : ደግሞ : ስማቸው : ያልታወቀ : ሊቆች : (1) እንደዚህ : ሲሉ : ተቀኝተዋል ።
 ከመኒ : አግመረ : ለባሕረ : ዮርዳኖስ : ከርሡ :
 እንዘ : በ : ዮሐንስ : በስምዐ : ርእሱ :
 ዘመነ : ኪሩብ : ገብረ : ደብረ : መቅደሱ :
 ዘሐኔፀ ዳግማይ : ኢያሱ ።

የዚህኛው ትርጓሜ ።

ዮሐንስ : በማጥመቁ : ምስክርነት : ሳለ : የሥላሴን : ሦስትነት : የዮርዳኖስ :
 በሕር : እንደ : ቻለ : ፪ኛው : ኢያሱ : የሠራውን : የመቅደሱን : ደብር : ሦስት
 ነት : ያለበት : የኪሩብን : ዙፋንነት : አደረገ : ማለት : ነው ።

ሥላሴ : ቅኔ ።

አምላክ : ዘኢፈቀድክ :
 ደቂቀ : ቆሬ : ወደገደን :
 ሶበ : ማዕጠንተ : ወርቅ : ነሥኡ : ከመ : ይኩኑ : ከህናተ ።
 ነሥኡ : ተቀሥፎ : ወለብሱ : እሳተ ።
 እለ : ይፈርሁክ : ሰብአ : ባሕቱ : እምኅበ : ረከብክ : አንተ ።
 በዘወሀብክሙ : ትእምርተ ።
 አመ : ርኅበ : በልዐ : ዳዊት : መሥዋዕተ ።
 ወኢያሱ : አንሥአ : ጽላተ ።

ትርጓሜ ።

የደገደንና : የቆሬ : ልጆች : ከህናት : ለመሆን : አስበው : አምላክ : ያልፈቀድክ
 ውን : የወርቅ : ጥና : በወሰዱ : ጊዜ : ተቀሥፈው : እሳት : በላቸው ። አንተን :
 ከሚፈሩህ : ሰዎች : ግን : በሰጠኻቸው : ምልክት : ተመርተው : ዳዊት : በራብ : መሥ
 ዋዕትን : በላ ፤ ኢያሱም : ጽላትን : አነሣ ።

(1) ምናልባት : ከዛግሮቹ : ወይም : ከጸሐፍት : ትእዛዛቹ : ውበጥ : ይሆናሉ ።

ያግርኛ፡ ገጣሚ ፡ ደግሞ ፡ እንዲህ ፡ አለ ።

ወዴት ፡ ሄዶ ፡ ናሯል ፡ ሰሞነኛው ፡ ቁሱ ።

ታቦት ፡ ተሸከመ ፡ ዘውዱን ፡ ትቶ ፡ ኢያሱ ።

የተሸሸገውን ፡ ያባቱን ፡ ቅስና ፡ (አባታቸው ፡ የሐንሰ ፡ ቁስ ፡ ነባሩ ፡ ስለሚባል) ፡

ገለጠው ፡ ኢያሱ ፡ ታቦት ፡ አነሣና ።

አየነው ፡ ኢያሱን ፡ ደብረ ፡ ብርሃን ፡ ቆሞ ።

ከኪሩቤል ፡ ጋራ ፡ ሦስቱን ፡ (ሥላሴን) ፡ ተሸክሞ ።

ሰውነቱን ፡ ትቶ ፡ መልአክ ፡ ሆነ ፡ ደግሞ ።

ሥላሴን ፡ ቢሸከም ፡ ኢያሱ ፡ ገነነ ፤

ላራቱ ፡ ኪሩቤል ፡ አምስተኛ ፡ ሆነ ።

ታቦቱ ፡ ከገባ ፡ በኋላ ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አገልጋዮች ፡ ከያለበት ፡ ተጠራቅ
መው ፡ መሉት ። ንጉሠ-ም ፡ በጊዜያቸው ፡ የተሠራ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በመሆኑ ፡
ርስትም ፡ በመትከል ፡ አበልም ፡ በማብዛት ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያንን ፡ አገልጋዮች ፡
አበርክተዋቸውና ፡ አክብረዋቸው ፡ ነበር ፤ አለቃውም ፡ ሩመላክ ፡ ብርሃናት ፡ የሚ
ባል ፡ የማዕርግ ፡ ስም ፡ ተሰጠው ።

በዚህ ፡ ዘመን ፡ ከነበሩ ፡ ከጐንደር ፡ ሊቆች ፡ ውስጥ ፡ ስሙ ፡ የታወቀው ፡ የክ
ፍለ ፡ የሐንሰ ፡ ነበር ፤ እሱም ፡ መጻሕፍት ፡ ዐዋቂ ፡ ከመሆኑ ፡ ሌላ ፡ በቅኔ ፡ ደግሞ ፡
የተመሰገነ ፡ ነበር ። ይህ ፡ ሊቅ ፡ የሚያስተምርበት ፡ ሥፍራ ፡ ከዚህ ፡ ከደብረ ፡ ብር
ሃን ፡ ሥላሴ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አጠገብ ፡ ካለው ፡ ወይራ ፡ ውስጥ ፡ ነበር ። አንድ
ቀን ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ተሳልመው ፡ ሲመለሱ ፡ መጻሕፍት ፡ ሲያስ
ተምር ፡ ለማየት ፡ ባጠገቡ ፡ ሲያልፉ ፡ በቅኔ ፡ አሳብ ፡ ልቡ ፡ ተመስጦ ፡ ሳያያቸውና ፡
ሳይነሣ ፡ ቢቀር ፡ በወርቅ ፡ ዘንግ ፡ ራሱን ፡ ነክ ፡ አደረጉት ፡ ዘወር ፡ ብሎ ፡ አይቶ ፡
ተነሥቶ ፡ እጅ ፡ ነሥቶ ፡ እንዲህ ፡ ሲል ፡ ወዲያው ፡ ዘርፎ ፡ ተቀኘ ፡ ይባላል ።
ደግሞ ፡ ገሚሶቹ ፡ ንጉሠ ፡ ባጠገቡ ፡ ሲያልፉ ፡ ቆም ፡ ብለው ፡ ለርሱ ፡ እንደ ፡
ሰጠታ ፡ እንዲቁጠር ፡ አንድ ፡ ወቅት ፡ ወርቅ ፡ ወርውረው ፡ ስለ ፡ መቱት ፡ ነው ፡
እንጂ ፡ በወርቅ ፡ ዘንግ ፡ አልመቱትም ፡ ይላሉ ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ዘርፎ ፡ የተቀኘው
ቅኔ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለው ፡ ነው ።

በእስጢፋኖስ ፡ አዕባን ፡ እመ ፡ የኅልቁ ፤

ዘበጠኒ ፡ ኢያሱ ፡ በወርቁ ።

ትርጓሜ ።

እስጢፋኖስን ፡ አይሁድ ፡ በደንጊያ ፡ ደብድበው ፡ ስለ ፡ ገደሉት ፡ ደንጊያ
ዎች ፡ በእስጢፋኖስ ፡ ላይ ፡ ቢያልቁ ፡ ኢያሱ ፡ በወርቁ ፡ ደቦደቦኝ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ክፍለ ፡ የሐንሰ ፡ ያገራችን ፡ ባለታሪክ ፡ እንደሚለው ፡ ንጹሕና ፡ ድንግል ፡
ነው ። በኑሮውም ፡ ያገኘውን ፡ ከተማሪዎቹ ፡ ጋራ ፡ ተሳትፎ ፡ (ተካፍሎ) ፡ መኖር ፡
ነው ። እንጂ ፡ ለራሱ ፡ ትዳር ፡ የለውም ። ልብሱም ፡ እንደ ፡ መናንያን ፡ ነጭ ፡
ዐጽፍ ፡ ነው ። ይኸውም ፡ ዐጽፍ ፡ በጐንደሮች ፡ አነጋገር ፡ ማስ ፡ ይባላል ። ባዋቁ

ነቱና ፡ ባገልግሎቱም ፡ ያገኘውን ፡ ካባና ፡ ድርብ ፡ ያስቀምጠው ፡ ነበር ፡ እንጂ ፡ በበዓል ፡ ቀን ፡ በቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ እንኳ ፡ አይለብሰውም ፡ ነበር ፡ ይባላል ። የቀሩት ፡ ሊቃውንት ፡ ግን ፡ ጥንግ ፡ ድርብ ፡ ቋራ ፡ ነጠላ ፡ የሚባለውን ፡ በዚያ ፡ ጊዜ የተከበረውን ፡ ልብስ ፡ ሲለብሱ ፡ እሱ ፡ በመካከላቸው ፡ እንደ ፡ ንቀት ፡ ዘወትር ፡ ዐጽፍ ፡ ብቻ ፡ ስለሚለብስ ፡ ሊቃውንቱ ፡ ተቀይመው ፡ ነበር ፡ እርሱም ፡ ይኸንኑ ፡ እየቀጠለ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ ሊቃውንቱ ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ ገብተው ፡ እኛ ፡ የማዕርግ ፡ ልብስ ፡ ለብስን ፡ በቅኔ ፡ ማሳሌት ፡ ስንቆም ፡ እርስዎ ፡ የሸለሙት ፡ የማዕርግ ፡ ልብስ ፡ ሳለ ፡ ዳባ ፡ እየለበሰ ፡ ከመካከላችን ፡ ይቆማል ፤ ይህም ፡ አኳኋን ፡ የርስዎን ፡ ደብር ፡ ማዋረድና ፡ እኛን ፡ በትምህርት ፡ መናቅ ፡ ይመስላል ፡ ብለው ፡ ነገሯቸው ። ንጉሡም ፡ «ለዚህ ፡ የሚሸለውን ፡ ምክር ፡ አምሉ» ፡ ቢሏቸው ፡ እነሱም ፡ «ዳባ ፡ የለበሰ ፡ እቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ውስጥ ፡ አይግባ ፡ ብለው ፡ ዐዋጅ ፡ ያስነግሩልን» ፡ አሏቸው ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በንጉሡ ፡ ፈቃድ ፡ የጎንደር ፡ ገበያ ፡ በሚውልበት ፡ በቅዳሜ ፡ ቀን ፡ ይኸው ፡ ዐዋጅ ፡ ተነገረ ። ክፍለ ፡ ዮሐንስም ፡ ሌሊቱን ፡ የማዕርግ ፡ ልብስን ፡ ለብሶ ፡ ተማሪዎቹን ፡ አስክትሎ ፡ መወደስ ፡ ለመቆም ፡ እቤተ ክርስቲያን ፡ ሲገባ ፡ ከህናቱ ፡ በከበሮ ፡ ሲዘምሩ ፡ ቢያገኛቸው ፡ እናንተ ፡ ዐዋጅ ፡ አፍራኾች ፡ ትላንት ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ዳባ ፡ የለበሰ ፡ ከቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አይግባ ብለው ፡ ዐዋጅ ፡ አስነገሩ ፤ አሁን ፡ እናንተ ፡ ዳባ ፡ የለበሰውን ፡ ከበሮ ፡ ትደቦድባላችሁ ፡ ቁዳ ፡ የለበሰውን ፡ መጽሐፍ ፡ ትደግማላችሁ ፡ ብሎ ፡ ተማሪዎቹን ፡ ነጋጅቱንም ፡ ከበሮውንም ፡ መጻሕፍቱንም ፡ ሳይቀር ፡ እያወጣችሁ ፡ ጣሉ ፡ አለ ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ መወደሱ ፡ ታገሎ ፡ አደረ ፡ ይባላል ፤ በማግስቱ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ መጥተው ፡ የሁሉንም ፡ ክርክር ፡ ሰሙና ፡ እንደነበረው ፡ ይሁን ፡ ብለው ፡ ዐዋጁን ፡ በትእዛዝ ፡ ሻሩትና ፡ እሱም ፡ ያንኑ ፡ የቀድሞውን ፡ ዐጽፍ ፡ ይለብስ ፡ ዠመር ፡ ይባላል።

ምዕራፍ ፡ ፶፪ ።

ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ሸዋ ፡ ስለ ፡ መምጣታቸው ፡ በንጉሡ ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ ዐድማ ።

ለበጌምድርና ፡ ለከተማቸው ፡ ለጎንደር ፡ ጠባቂ ፡ እንደራሴያቸውን ፡ ራስ ፡ ፋራስን ፡ ትተው ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ ለመምጣት ፡ በሺህ ፡ ፯፻፹፰ ፡ ዓ፡ ምጉዝ ፡ አደረጉ ፡ መጥተውም ፡ ተደብበ ፡ ማርያም ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፡ ከህናቱ ፡ ልብስ ፡ ተክህኟቸውን ፡ ወታደሩ ፡ የበዓል ፡ ልብሱን ፡ ለብሶ ፡ በሰልፍ ፡ ተቀበሏቸው ። ንጉሡም ፡ እንደ ፡ ደረሱ ፡ የቀድሞዎቹን ፡ ነገሥታት ፡ የነዐፄ ፡ ቴዎድሮስ ፡ ፩ኛን የነዐፄ ፡ ይስሐቅን ፡ የቅርቦቹን ፡ የነዐፄ ፡ ገላውዴዎስን ፡ የነዐፄ ፡ ሚናስን ፡ መቃብር ፡ ጎበኙ ፤ ለእመቤታችንም ፡ ራሳቸው ፡ ይለብሱት ፡ የነበረውን ፡ የወርቅ ፡ ካባ ፡ ሰጡ ።

ወደ ፡ ሸዋ ፡ ለመምጣት ፡ ያሰቡበት ፡ ምክንያት ፡ ሸዋን ፡ ተከፋፍለው ፡ የሚገዙት ፡ ባላባቶች ፡ በወሰንና ፡ በሌላም ፡ ነገር ፡ ክርክር ፡ ማድረጋቸውን ፡ አስቀድመው ፡ ልከውባቸው ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ነው ። እነኚህን ፡ ጎንደር ፡ በመጥራት ፡ ፈንታ ፡

እዚህ ፡ አሥፍራው በግድም ፡ በውድ

ለዚህም ፡ ያለውን ፡ ደብዳቋን ቋንቋ ፡ ጽፈው ፡ ነገሥት ፡ ኢያሱ ፡ ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ጎዳጠ ፡ አስከ ፡ እዓ ፡ ም ፡ (፳፮ ፡

በታሪካችን ፡ እናውቃለን ፡ የሚበረቱትና ፡ በኋላ ፡ የ

፩ ፡ በአንጾኪያ ፡ ፪ ፡ በኢፍራታ ፡ ፫ ፡ በግድም ፡ ለ ፬ ፡ በመንዝ ፡ ማ ፭ ፡ ደግሞ ፡ በ፮ ፯ ፡ በግሼ ፡ አው ፯ ፡ በደባ ፡ ጌታ ፰ ፡ በደብብ ፡ ጸ ፱ ፡ በምሐይ ፡ ፲ ፡ በመርሐ ፡ በ ፲፩ ፡ በዋረት ፡ ፲፪ ፡ በተጉለት ፡ ፲፫ ፡ በወግዳ ፡ ጸ ይህንንም ፡ ማ

ከነዚህ ፡ ባላባቶች የተነሡ ፡ ናቸው ፡ ባ፲፯፻፹፰ ፡ ዓ፡ ምርገው ፡ ሸዋ ፡ ስ፡ ደስታ ፡ ተቀበላቸው ዐዋቂ ፡ ነበሩና ፡

በአስትዓ ፡ ማ ኢያሱ ፡ ንጉሥ ፡ ተእስመ ፡ ይደሉ ፡ እውእምረሰይናክ ፡ አ

ው : ነበር : እንጂ :
ነበር : ይባላል ። የቀ
ለውን : በዚያ ጊዜ
ደ : ንቀት : ዘወትር :
እርሱም : ይኸንኑ :
: እኛ : የማዕርግ :
ለሙት : የማዕርግ :
ም : አኳኋን : የርስ
ይመስላል : ብለው :
: በሊቸው : እነሱም
: ዐዋጅ : ያስነግሩ
: ገበያ : በሚውል
ሐንስም : ሌሊቱን :
: ለመቆም : እቤተ
: እናንት : ዐዋጅ :
ክርስቲያን : አይግባ :
ከበሮ : ትደበድባላ
ማሪያምን : ነጋሪቱ
ባሉ : አለ ። በዚህ :
ዐፄ : ኢያሱ : መጥ
ባለው : ዐዋጁን በት
: ገፍመር : ይባላል ።

ተደረገው : ዐድማ ።
የቸውን : ራስ : ፋሬ
ሀ : ጌጅጅጅ : ዓ : ም
: ካህናቱ : ልብስ :
ፍ : ተቀበሏቸው ።
: ቱዎድሮስ ፣ ጆኛን
ፈ : ሚናስን : መቃ
ዑን : የወርቅ : ካባ :

ከፋፍለው : የሚገ
ጋቸውን : አስቀድ
በመጥራት : ፈንታ :

እዚህ : እሥፍራው : ላይ : መጥተው : አገሩንም : ጎብኝተው : የተጣሉትንም :
በግድም : በውድም : ለማስማማት : አስበው : ነው : ይባላል ።

ለዚህም : «መጥቼ : እስክጎብኛችሁ : ድረስ : ታገሙ ።» የሚል : ከዚህ ቀጥሎ :
ያለውን : ደብዳቤ : ቀድሞ : ከሸዋ : በተላኩት : ሰዎች : እጅ : በግዕዝ :
ቋንቋ : ጽፈው : ልከው : ነበር : «ዛቲ : ጦማር : ዘተፈነወት : እምነብ : ንጉሠ :
ነገሥት : ኢያሱ : ዘተሰምየ ። አድያም : ሰገድ : ትብጻሕ : ኅብ : መኳንንተ : ሸዋ ።
ሰላም : ለክሙ ፣ እስመ : እመጽእ : ኅቤክሙ : በቅሩብ : መዋዕል ፣ ተዐገሡ ።
ኅዳጠ : እስከ : እመጽእ : ወእሔውፀክሙ ። ተጽሕፈ : ጎንደር : በገገወጊጅጅወጂ :
ዓ : ም : » (ሺሕ : ጌጅጅጅ : ዓ : ም : ሳይሆን : አይቀርም) ።

በታሪካችን : እንደ : ተጻፈና : ዛሬም : የመንዝ : ተወላጆች : የሸዋን ታሪክ
እናውቃለን : የሚሉት : በቃል : እንደሚዘረዝሩት : በሸዋ : ከአቤቶ : ነጋሚ :
በሬትና : በኋላ : የነበሩት : በላባቶችና : ያገሩ : ስም : ከዚህ : እንደሚከተለው : ነው ።

- ፩ ፣ በአንጻራዊ ፣ መርድ ፣ አዝማች ፣ ዘሚ ፣ (ዘሚካኤል) ፣
- ፪ ፣ በኤፍራታ ፣ ወልደ ፣ ገብርኤል ፣
- ፫ ፣ በግድም ፣ ለታ ፣
- ፬ ፣ በመንዝ ፣ ማማ ፣
- ፭ ፣ ደግሞ ፣ ባ፩ ፣ ወገን ፣ መንዝ ፣ ባላምባራስ ፣ ላሎ ፣
- ፮ ፣ በግሼ ፣ አውሳብዮስ ፣
- ፯ ፣ በደባ ፣ ጌታቸው ፣
- ፰ ፣ በደብብ ፣ ጸጋ ፣
- ፱ ፣ በምሐይ ፣ አዛዥ ፣ መሐዴ ፣
- ፲ ፣ በመርሐ ፣ ቤቱ ፣ በኮራ ፣ ወልዱ ፣
- ፲፩ ፣ በሞረት ፣ ጥዳ ፣
- ፲፪ ፣ በተጉለት ፣ ይገባዋል ፣
- ፲፫ ፣ በወግዳ ፣ ሕርያቆስ ፣

ይህንንም : መጻፋችን : የባላባቶቹን : ዝርዝር : ለመግለጽ : ነው : እንጂ :
ከነዚህ : ባላባቶች : አንዳንዶቹ : ከዐፄ : ኢያሱ : ዘመን : መንግሥት : በኋላ :
የተነሡ : ናቸው ። ዐፄ : ኢያሱ : አድያም : ሰገድ : በነገሡ : በገገወጊጅጅወጂ : ዓመት :
በገገወጊጅጅወጂ : ዓ : ም : ከጎንደር : ተነሥተው : በማኅደረ : ማርያም : በኩል : አድ
ርገው : ሸዋ ፣ ሲገቡ : መኳንንቱም : ሕዝቡም : ካህናቱም : በታላቅ : ክብርና :
ደስታ ፣ ተቀበላቸው ። ከነዚህ : ውስጥ : መርድ ፣ አዝማች ፣ ዘሚካኤል ፣ ቅኔ :
ዐዋቂ ፣ ነበሩና ፣ ከዚህ : ቀጥሎ ፣ ያለውን ፣ ቅኔ ፣ ለንጉሡ : አበረከቱ ፣ ይባላል ።

በአስትዓ ፣ ማኅሌት ፣ ወይባቤ ፣
ኢያሱ ፣ ንጉሥ ፣ ተቀበልናክ ።
እስመ ፣ ይደሉ ፣ እግዚአ ፣ እምወሀብናክ ፣ ሰጊደ ፣
ወእምረሰይናክ ፣ አምላክ ፣ ዋሕደ ።

በሕቱ : አምላክ : ዘእምቤትከ : ተወልደ :
ውስተ : ደብረ : ሲና : አመ : ወረደ :
በቀድመ : ሙሴ : ወአሮን : ይቤ : ገሃደ :
እንበሌየ : ኢታምልኩ : በዕደ ::

ትርጓሜውም : ከዚህ : ቀጥሎ : ከለው : ብላቴን ጌታ : ጎሩይ : በዋይማ :
መጽሐፋቸው : ከተረገሙት : ልዩነት የለውም ::

ከወገንኸ : የተወለደው : አምላክ : በደብረ : ሲና : በወረደ : ጊዜ : በሙሴና :
በአሮን : ሬት : ከኔ : በቀር : ሌላ : አምላክ : አታምልኩ : ብሎ : በግልጽ : በይና
ገር : ኖሮ : አንተን : አድያም : ሰገድ : ኢያሱን : አምላክ : አድርገን : በሰገድ
ንልኸ : ነበር : ማለት : ነው ::

ንጉሡም : በሸዋ : በሰነበቱ : ጊዜ : እርስ : በርሳቸው : በግዛትም : በሌላም :
ይጣሉ : የነበሩትን : የግድምን ፤ የመንገን : የግሼን ፤ የመርሐ : ቤቱን ፤ የተጉ
ለትን : በላባቶች : አስማምተው : ከጨረሱ : በኋላ : የአቤቶ : ሥግወ : ቃልን :
የልጅ : ልጅ : አቤቶ : ነጋሚን : የበላይ : መስፍን : አድርገው : ሾመው : ወደ :
ጎንደር : ጉዟቸውን : ዠመሩ :: በመንገዳቸውም : የነተ : ጊዮርጊስን : የመካነ :
ሥላሴን : ቤተ : ክርስቲያን : ተሰልመው : አለፉና : ጎንደር : እከተማቸው : በደ
ስታ : ተመልሰው : ገቡ ::

※ ※ ※

ከዚህ : በኋላ : ንጉሡ : አምነው : የሾሳቸው : አደራና : አኖሪ : (1) : የሚ
በሉት : ሹማምንቶች : ለመሸፈትና : ይልቁንም : በንጉሡ : ሕይወት : ላይ : የመ
ቃወም : ዐድማ : አድርገዋል : ተብሎ : ተወራባቸውና : ወዲያው : ከያለበት :
ተይዘው : ታሰሩ :: እፍርድም : በቀረቡ : ጊዜ : በምርመራው : ንጉሡን : ከፍ
የል : ሐሞትና : ከመብል : ጋራ : መድኅኒት : ሊያበሉ : ከቤት : አሽከር : ጋራ :
አድመው : ኖሮ : ይኸው : ስለ : ተመሰከረባቸው : ዋነኞቹ : በፍርድ : ዐይናቸው :
ታውሮ : ወደ : ወህኒ : ተላኩ ::

ብላቴን : ጌታ : የሐንስንም : ጅ : ወቄት : ወርቅ : የሚያወጣ : ሰይፍ :
መማለጃ : ተቀብለኻል : ብሎ : ደጃዝማች : ሕዝቅያስ : ከሰ : እንጉሡ :
ላይ : ስለ : ረታው : ታሰረ :: እንደዚሁም : በሺሕ : ፲፫፻፱፻፵፯ : ፯ : ፶ : ም :
ላይ : ከመኳንንትም : ከቤተ : ክህነትም : ብዙ : ሰዎች : በንጉሡ : ላይ :
ዐድማ : አድርገዋል : ተብለው : ስለ : ተከሰሱ : ከነዚህ : ውስጥ : አዛኝ :
ቀርሎስ : ከሹመቱ : ተሻረ :: ዕጩጌ : ጸጋ : ክርስቶስ : ተሸረው : በርሳቸው :
ምትክ : ዕጩጌ : ተብለው : አባ : ዘሚካኤል : ተሾሙ :: በዚህ : ዐድማ : ውስጥ :
የነበረው : ደጃዝማች : ጊዮርጊስ : የሚባለው : የራስ : አንስጣስዮስም : ልጅ ?

(1) የግዕዙ ፤ ታሪክ : ነገሥት : ጃኛውን : ወልደ : ተላይ : ወልደ : ያፍ : አይሮ ፤ ስተኛውን : ወልደ :
ሹም : ዘእምንገደ : አገው : ጊሳ : ወውላጅ : አደጎ : ይላቸዋል ::

ከዐድመኞቹ : ው
ከጎንደር : አም
ሄደ : ደውሎ :

ንጉሡም :
ገት : ከእጃችሁ
እስከሁን : ድረስ
መከተሉን : እንደ
ይረርሳል : ማለታ
ከልጁ : ከይትባረክ
ወደ : ይኩኖ : እያ
ሥቱን : ሢሰ : በ

ቀሳውስቱም
የልመና : ደብዳቤ
ጉሡ : አስረከቡት
ጉብቶ : ይቀመጥ
ላኩባቸው ::

እንደዚሁም
ገብረ : ልዑል : ፊ
ጋራ : ማደሙ :
መር : የራሱን : ፊ
ረቃ : ከሰዎች :
አይተነዋል : ብሎ
ዘው : ታወሩ ::
አስረው : ለወገኖ
ብለው : ሰጧቸውና
ይባላል ::

ስለ : ምክር

እዩ : ኢያሱ
ክር : በተደረገ :
ቅባቶችን : የደግ
ፍቅራቸውን : ለ
ክርስቲያን : ለ

ከዐድመኞቹ ፡ ውስጥ ፡ ገሚሶቹ ፡ ሲታሰሩ ፤ ገሚሶቹም ፡ ሲሻሩ ፡ ባዩ ፡ ጊዜ ፡ ከጉንደር ፡ አምልጦ ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ አዲስ ፡ እተሾሙት ፡ ዕጩጌ ፡ ዘንድ ሂዶ ፡ ደውሎ ፡ ገባ ።

ንጉሠ-ም ፡ «ወንጀለኛውን ፡ እጁን ፡ ይዘችሁ ፡ መልሳችሁ ፡ ላኩልኝ ፡ ድን ገት ፡ ከእኛችሁ ፡ አምልጦ ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከይኩኖ ፡ አምላክ ፡ ዠምሮ ፡ እስከሁን ፡ ድረስ ፡ በመካከላችን ፡ ጸንቶ ፡ የኖረው ፡ ቃል ፡ ኪዳን ፡ ፈርሶ ፡ ጠብ ፡ መከተሉን ፡ እንድታውቁት ፡ ይህን» ፡ ብለው ፡ ወደ ፡ ዕጩጌ ፡ ላኩ ። ቃል ፡ ኪዳን ፡ ይፈርሳል ፡ ማለታቸውም ፡ አቡነ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ከመራ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትና ፡ ከልጁ ፡ ከይትባረክ ፡ ተነጋግረው ፡ መንግሥቱን ፡ ወደ ፡ ቀዳማዊ ፡ ምኒልክ ፡ ዘር ፡ ወደ ፡ ይኩኖ ፡ አምላክ ፡ ስለአስመለሱ ፡ ይኩኖ ፡ አምላክም ፡ ለዚህ ፡ ውለታ ፡ የመንግሥቱን ፡ ሢሶ ፡ በቃል ፡ ኪዳን ፡ ለቤተ ፡ ክህነት ፡ የሰጡትን ፡ ሲጠቅሱ ፡ ነው ።

ቀሳውስቱም ፡ መልእክቱን ፡ ከሰሙ ፡ በኋላ ፡ ምሕረት ፡ እንዲደረግለት ፡ የልመና ፡ ደብዳቤ ፡ አስቀድመው ፡ ደጃዝማች ፡ ጊዮርጊስን ፡ እንደ ፡ ታሰረ ፡ ለን ጉሠ ፡ አስረከቡት ፤ ንጉሠ-ም ፡ ከተማይን ፡ ትቶ ፡ ከሹመቱም ፡ ወርዶ ፡ አገሩ ፡ ገብቶ ፡ ይቀመጥ ፡ እንጂ ፡ ለናንተ ፡ ላባቶቹ ፡ ስል ፡ ቅጣቱን ፡ ምሬዋለሁ ፡ ብለው ፡ ላኩባቸው ።

እንደዚህም ፡ በጆኛው ፡ ዓመት ፡ ጳውሎስ ፡ የሚባል ፡ የብላቴን ፡ ጌታ ፡ ገብረ ፡ ልዑል ፡ ልጅ ፡ ንጉሠ-ን ፡ ከዙፋናቸው ፡ ለማውረድ ፡ ከብዙ ፡ መኳንንቶች ፡ ጋራ ፡ ማደሙ ፡ ተሰማና ፡ ታሰረ ፡ እንደ ፡ ታሰረም ፡ እችሎት ፡ ቀርቦ ፡ ሲመረ መር ፡ የራሱን ፡ ዘመዶችና ፡ አንድ ፡ አዝማሪ ፡ እመስክ ፡ ላይ ፡ ሌሊት ፡ በጨ ረቃ ፡ ከሰዎች ፡ ጋራ ፡ ለመሸፈትና ፡ ከጋሎች ፡ ጋራ ፡ ለመደባለቅ ፡ ሲያድም ፡ አይተነዋል ፡ ብለው ፡ መሰከሩ ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በዐድማው ፡ የተባበሩት ፡ ተይ ዘው ፡ ታሠሩ ። እሱ ፡ ግን ፡ የጋርማ ፡ (አገው ፡ ምድር) ፡ ባላባት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ አስረው ፡ ለወገኖቹ ፡ ያውላችሁ ፡ እናንተ ፡ እንደ ፡ ፈቀዳችሁ ፡ አድርጉት ፡ ብለው ፡ ሰጧቸውና ፡ እነርሱ ፡ ተቀብለው ፡ አገራቸው ፡ ወስደው ፡ ሰቀሉት ፡ ይባላል ።

ም ዕ ራ ፍ ፵፫ ።

ስለ ፡ ምክር ፡ ቤትና ፡ ስለ ፡ ደረጃ ፡ ስለ ፡ ሰልፍና ፡ ጉዞ ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ መስ ፡ ፋፋትና ፡ ስለ ፡ ኬላና ፡ ቀረጥ ፡ ውሳኔ ።

አፄ ፡ ኢየሱስ ፡ ከቀድሞ ፡ ዠምሮ ፡ በቅባትና ፡ በተዋሕዶች ፡ መካከል ፡ ክር ክር ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ለተዋሕዶች ፡ ለደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ቀሳውስት ፡ እያደሉ ፡ ቅባቶችን ፡ የደብረ ፡ ወርቅን ፡ ከህናት ፡ ይጫኑ ፡ ነበር ፡ ለደብረ ፡ ሊባኖሶችም ፡ ፍቅራቸውን ፡ ለመግለጽና ፡ ወዲያውም ፡ የአቡነ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለመሳላም ፡ ወደ ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ መጥተው ፡ ርዳታ ፡ አደረጉ ፡

በዋዜማ ፡
በሙሴና ፡
፡ ባይና ፡
፡ በሰገድ ፡
በሌላም ፡
፡ የተጉ ፡
ቃልን ፡
፡ ወደ ፡
የመካነ ፡
፡ በደ

በ ፡
ት

የሚ ፡
የመ ፡
በት ፡
ከፍ ፡
ጋራ ፡
ው ፡

ፈቀድኸ ፡
ንተን ፡
1 ፡ መሥ

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ዐባይ ፡ አጠገብ ፡ ጉድሩ ፡ ከሚባሉ ፡ ጋሎች ፡ ጋራ ፡ ጦርነት ፡ ገጠሙ ፡ በጦርነቱም ፡ ጊዜ ፡ ከጋሎቹ ፡ መካከል ፡ እንደ ፡ አለቃ ፡ ሆኖ ፡ የሚመራቸው ፡ ነበርና ፡ ጦሩን ፡ እሁለት ፡ ከፍሎ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ አስቀምጦ ፡ የቀረውን ፡ ራሱ ፡ ይዞ ፡ ውጊያ ፡ ገኘመረ ። ንጉሡንም ፡ ለመግደል ፡ ራሱ ፡ ጦሩን ፡ እየሰበቀ ፡ ሲመጣ ፡ ንጉሡም ፡ በያዙት ፡ ጠመንጃ ፡ ተከሰው ፡ ጣሉት ፤ ሰዎቹም ፡ ሸሹ ።

የንጉሡም ፡ አሸከሮች ፡ ጋሎቹን ፡ ያባርሩ ፡ ገኘመር ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ተጠባባቂ ፡ የነበረው ፡ የጋላ ፡ ጦር ፡ ደረሰና ፡ ባባራሪዎቹ ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ጥሎ ፡ ፈጃቸው ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ አኖራዎስ ፡ የሚባለው ፡ የደጃን ፡ ጦር ፡ አዛዥ ፡ ብቻ ፡ ከንጉሡ ፡ ጋራ ፡ ሲያመልጥ ፡ ብዙ ፡ መኳንንቶችና ፡ ወታደሮች ፡ እዚያው ፡ እጦርነቱ ፡ ላይ ፡ ሞቱ ። ይልቁንም ፡ ፋሲል ፡ የተባለው ፡ የንጉሡ ፡ ልጅ ፡ አብሮ ፡ ስለሞተ ፡ ንጉሡ ፡ ጎንደር ፡ ገብተው ፡ ታላቅ ፡ ኅዘን ፡ አድርገው ፡ ሰነበቱ ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ንጉሡ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ጦር ፡ ሰብስበው ፡ በሺሕ ፡ ፯፻፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ እነዚህኑ ፡ የሚሚና ፡ የጉድሩን ፡ ጋሎች ፡ ለመበቀል ፡ ጉዞ ፡ አደረጉ ። የጎጃሙ ፡ ገዥ ፡ ደጃዝማች ፡ አኖራና ፡ የዳሞቱ ፡ ገዥ ፡ ደጃዝማች ፡ ቱሉ ፡ አማረ ፡ አብረው ፡ ነበሩ ። ንጉሡም ፡ በይባባ ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፡ እስካራት ፡ ወር ፡ ድረስ የሚበቃኝን ፡ ሥንቅና ጋሻ ፡ ጦር ኝን ፡ ይዘህ ፡ ያልተከተልከኝ ፡ በብርቱ ፡ ትቀጣለኝ ፡ የሚል ፡ ዐዋጅ ነግረው ፡ ዐባይን ፡ ተሻግረው ፡ ወደ ፡ ጋሎች ፡ ሠፈር ፡ አቅጥጫ ፡ መጡ ። የጋሎቹም ፡ አለቃ ፡ ዲላሞ ፡ በወገኑ ፡ ያለውን ፡ ጦር ፡ ሰብስቦ ፡ ደጃዝማች ፡ ቱሉ ፡ በተሰለፈበት ፡ በኩል ፡ መጥቶ ፡ ጦርነቱን ፡ ገኘመረና ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በኅይል ፡ ይዋጉ ፡ ገኘመር ። ቢሆንም ፡ ከንጉሡ ፡ ወገን ፡ ብዙ ፡ ጠመንገ ፡ ስለነበረ ፡ በተኩሱ ፡ ብዛት ፡ ጋሎቹ ፡ ተሸብረው ፡ ሸሸት ፡ ገኘመሩ ። ይልቁንም ፡ የገግና ፡ መሪ ፡ የነበረው ፡ አለቃቸው ፡ ዲላሞ ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ ከጋሎቹ ፡ ወገን ፡ ቆሞ ፡ የሚመክት ፡ ጠፋና ፡ ሁሉም ፡ መውጫውን ፡ እየፈለገ ፡ ይሸሽ ፡ ገኘመር ። ዲላሞንም ፡ የገደለው ፡ ከንጉሡ ፡ ጋራ ፡ የነበረው ፡ ባዘ የሚባል ፡ ጋላ ፡ ነው ፡ ይባላል ። ከዚህም ፡ በኋላ ፡ የንጉሡ ፡ ወታደር ፡ አገሩን ፡ ዘረፈው ።

ንጉሡም ፡ ከዚያ ፡ አልፎ ፡ የእናሪያን ፡ አገርና ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ጎበኞ ፤ እናሪያም ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፡ የእናሪያና ፡ የወለጋ ፡ ባላባቶች ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ለዐፄ ፡ ሠርፀ ፡ ድንግል ፡ አድርገውት ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ መታያ ፡ እየያዙ ፡ መጥተው ፡ እጅ ፡ ነሥተው ፡ ተገናኝቀቸው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ጎንደር ፡ ለመመለስ ፡ ጉዞ ፡ ገኘመረው ፡ ሳለ ፡ ከልባቸው ፡ የሚወዷቸው ፡ የልጆቻቸው ፡ እናት ፡ ወይዘሮ ፡ ቅድስቱ ፡ በጠና ፡ ታመዋል ፡ ብለው ፡ በጉዞ ፡ ላይ ፡ ነገሯቸው ። ንጉሡም ፡ በነፍስ ፡ ለመድረስ ፡ ጧትና ፡ ማታ ፡ ይገሠግሡ ፡ ገኘመር ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ሞተው ፡ አገኝቀቸውና ፡ መሪር ፡ ኅዘን ፡ አዘኑ ፡ ይባላል ።

ዐፄ ፡ እያሱ ፡ አድያም ፡ ሰገድ ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሰፊ ፡
 ከመሆኗ ፡ የተነሣ ፡ ባንዳንድ ፡ ሥፍራ ፡ ሽፍታ ፡ መነሣቱ ፡ ባይቀር ፡ ረዥም ፡
 ጊዜ ፡ ባለው ፡ ዘመን ፡ መንግሥታቸው ፡ ከጦርነት ፡ ይልቅ ፡ ይበልጥ ፡ ጊዜ ፡
 ዕረፍት ፡ ሰላም ፡ ሆኖ ፡ ነበር ። በዘመናቸውም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፤ በሹማምን
 ቶቹ ፡ በኩል ፡ ካለቃ ፡ ወዳለቃ ፡ በምክርና በደረጃ ፡ እየተላለፈ ፡ እንዲፈጸም ፡
 ያደርጉ ፡ ነበር ። ተራውም ፡ ከዛገሮቹ ፡ (ከሕግ ፡ ዐዋቂዎቹ) ፡ ተነጋግረው ፡
 እንደ ፡ ተስማሙት ፡ ከሁሉ ፡ አስቀድሞ ፡ ያዳል ፡ ጭፍራ ፡ የሸለቃ ፤ እንዲመ
 ክር ፡ ቀጥለው ፤ በየክፍላቸው ፡ ያሉት ፡ የጦር ፡ ሻለቆች ፡ እንዲመክሩ ፡ ከዚያ ፡
 በጠጅ ፡ አዛዥ ፡ በሊቀ ፡ መኳስ ፡ በባላምባራስ ፡ (ሐምበል ፡ ራስ) ፡ በበዥሮንድ ፡
 የዕቃ ፡ ቤት ፡ በበዥሮንድ ፡ (የዙፋን ፡ ቤት ፤ የአንበሳ ፡ ቤት) ፤ ባራቱ ፡ ሊቀ ፡
 መጣኒዎች ፡ ባፀቱ ፡ አዛዦች ፡ በዩቱ ፡ ጸሓፍያን ፤ ወይም ፡ ጸሐፍተ ፡ ትእዛዞች ፤
 በገንደረባ ፡ አዛዥ ፡ በፊታውራሪ ፡ በግራዝማች ፡ (1) በቀኛዝማች ፡ በጥቃቅን ፡
 ብላቱን ፡ ጌታ ፡ መከዳንና ፡ ዙፋንን ፡ በሚጠብቀው ፡ ነጋድራስ ፡ በጠረይሰንባ ፡
 (የጎብዛዝት ፡ ጋሻ ፡ ዠግሬዎች ፡ አለቃ) ፡ አዛዥ ፡ በራቅ ፡ ማሰፊ ፤ በደጃዝማች ፤
 በታላቅ ፡ ብላቱን ፡ ጌታ ፤ በዳሞት ፡ ጸሕፊ ፡ ላም ፤ በጎጃም ፡ ነጋሽ ፤ በአማራ ፡
 ጸሕፊ ፡ ላም ፡ በበጌምድር ፡ አዝማች ፡ በበትረ ፡ ያሬክ ፤ በወርተረኛው ፡
 ሊቀ ፡ ካህን ፡ በሰሜን ፡ አጋፋሪ ፡ በትግሬ ፡ መኰንን ፤ በአሁኑም ፡ ንቡረ ፡
 እድ ፤ በዓድዋ ፡ ደጃዝማች ፡ (በመኻል ፡ ትግሬ ፡ ገዥ) ፤ በዐቃቤ ፡ ሰዓት ፡ በራስ ፤
 በራስ ፡ ቢቶደድ ፡ በኩል ፡ እየተመከረና ፡ እየተላለፈ ፡ በመጨረሻ ፡ ንጉሡ ፡
 ይወስናል ። የነዚህም ፡ የሹማምንትና ፡ የመኳንንት፡የደረጃና ፡ የተርታ ፡ ማዕርግ ፡
 ከዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ በፊት ፡ በነበሩት ፡ ጊዜ ፡ በርሳቸውም ፡ ዘመን ፡ ወደ ፡ ፊትም ፡
 በተነሡት ፡ ነገሥታት ፡ ጊዜ ፡ በከፍታና ፡ በዝቅታ ፡ ሥልጣናቸው ፡ ይለያያል ።
 ለምሳሌ ፡ በዐፄ ፡ ሱስንዮስ ፡ ዘመን ፡ መንግሥት ፡ ላይ ፡ በመጨረሻ ፡ የሚመክ
 ረው ፡ ዐቃቤ ፡ ሰዓት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይገልጽልናል ፤ ባሁኑ ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ ከን
 ጉሡ ፡ በፊት ፡ ከሌሎቹ ፡ በመጨረሻ ፡ የሚመክረው ፡ እንደራሴው ፡ ራስ ፡ ቢቶ
 ደዱ ፡ መሆኑን ፡ ይገልጻል ። የዚህም ፡ አንዱን ፡ የማዋረድና ፡ ሌላውን ፡ የማክ
 በር ፡ የማስቀደምና ፡ የመለዋወጥ ፡ ምክንያት ፡ ከታሪኩ ፡ ስንፈልግ ፡ የምናገኘው ፡
 ቅጥሎ ፡ ባለው ፡ አኳኋን ፡ ነው ።

ለምሳሌ ፡ ዳሞት ፤ ጸሕፊ ፡ ላም ፡ ከነሕዝቡ ፡ ብዙ ፡ ዘመን ፡ ራስ ፡ እያመጠ፤
 ያስቸገረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ወሬኛን ፡ (እንግሣለሁ ፡ ብሎ ፡ የተነሣውን) ፡ ባገሩ ፡
 ላይ ፡ ተቀብሎ ፡ ያስተናገደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዳሞት ፡ ጸሕፊ ፡ ላምነት ፡ ማዕርግ ፡
 ወደ ፡ ታች ፡ ይወርዳል ። የአማራ ፡ ሣይንት ፡ ጸሕፊ ፡ ላም ፡ ወይም ፡ ትግሬ ፡
 መኰንን ፡ አለዚያም ፡ የዐድዋ ፡ ደጃዝማች ፡ በታማኝነት ፡ ለንጉሡ ፡ ያገለገለ ፡
 እንደ ፡ ሆነ ፡ የንጉሡን ፡ ጠላት ፡ በመዋጋት ፡ ማርክ ፡ እጁን ፡ በመስጠት ፡

(1) የዚያን ፡ ጊዜ ፡ ግራዝማች ፡ ከፊታውራሪ ፡ ይበልጥ ፡ ነበር ፤ ይኸም ፡ በዳግማዊ ፡ ምኒልክና ፡ በንግሥት ፡
 ዘውዲቱ ፡ ጊዜ ፡ የፊታውራሪ ፡ ሀብተ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ማዕርግ ፡ ከራሶች ፡ እንደሚባልጠው ፡ ማለት ፡ ነው ።

ወይም ፡ ራሱን ፡ ቁርጠ ፡ ግዳይ ፡ በመጣል ፡ ደስ ፡ ያሰኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ደረጃ
ውና ፡ ክብሩ ፡ ከፍ ፡ ይደረግለታል ። እንዲሁም ፡ በሕር ፡ ነጋሽ ፡ ሲሸፍት ፡
ትግሬ ፡ መከፋፈን ፡ ሲታመን ፡ ትግሬ ፡ መከፋፈንን ፡ እስከ ፡ በሕር ፡ ጠረፍ ፡
ድረስ ፡ እንዲገዛ ፡ ያውጃለታል ። ትግሬ ፡ መከፋፈን ፡ አምጦ ፡ በሕር ፡ ነጋሹ ፡
የታመነላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የግዛቱ ፡ ሥልጣን ፡ ከበሕር ፡ ጠረፍ ፡ ገምሮ ፡
እስከ ፡ ማክል ፡ ትግሬ ፡ ድረስ ፡ እንዲዘረጋ ፡ ያደርገታል ። ደግሞ ፡ ስ ፡
ንጉሥ ፡ ከመንገሡ ፡ በፊት ፡ የነበረበትን ፡ እገር ፡ እዙፋን ፡ ለመውጣት ፡ የረ
ዳውን ፡ መከፋፈን ፡ ማሰደግ ፡ ማክበር ፡ ይወዳል ።

ደግሞ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ንጉሡ ፡ መንፈሳዊነት ፡ ያጠቃው ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ ዐቃቤ ፡ ሰዓቱ ፡ ራቅ ፡ ማሰፊው ፡ ቁስ ፡ ዐፂው ፡ ከፍ ፡ እንዲል ፡
ያደርጋል ። ንጉሡ ፡ የገገንነትና ፡ የጦርነት ፡ የድል ፡ አድራጊነት ፡ ጠባይ ፡
እንዳለው ፡ ሊቀ ፡ ዐቢያን ፡ ብላቱን ፡ ጌታ ፡ ራስ ፡ ቢቶደድ ፡ የሚባሉትን ፡
የጦር ፡ ሠራዊት ፡ አለቆችና ፡ እንደራሴዎች ፡ ከፍ ፡ እንዲሉ ፡ እያደረገ ፡
ባለሟልነትንና ፡ ጥገስንም ፡ በፊቱ ፡ እንዲያገኙ ፡ ያደርጋቸዋል ። ሁሉም ፡ በሁ
ሉም ፡ የሚሆነው ፡ ንጉሡ ፡ በልቡ ፡ ደስ ፡ ያለውና ፡ በይኑ ፡ ሬት ፡ የተወ
ደደው ፡ ነው ። ግማሾቹ ፡ ነገሥታት ፡ ግን ፡ ገገንነትንም ፡ መንፈሳዊነትንም ፡
አስተዳዳሪነትንም ፡ አጣምረው ፡ የመያዝ ፡ ጠባይ ሲኖርባቸው ፡ ወዳንደኛው ፡
ወገን ፡ ጨርሰው ፡ ሳያዘነብሉ ፡ ያባቶችን ፡ ወግና ፡ ሥርዐት ፡ ከሊቃውንቱና ፡
ከዛገቶቹ ፡ (ከሕግ ፡ ዐዋቂዎቹ) ፡ ጠይቀው ፡ ባለፈው ፡ በዘረዘርነው ፡ ደረጃ ፡
ያለአድልዎ ፡ በትክክል ፡ መሥራት ፡ እስከ ፡ ተቻለ ፡ ድረስ ፡ ይሞክራሉ ።
ከሁሉም ፡ ይልቅ ፡ የነዚህ ፡ አያያዝ ፡ የተሻለ ፡ መሆኑን ፡ እንባቢ ፡ እንደ ፡
ሚረዳው ፡ የታወቀ ፡ ነው ።

አሁን ፡ ግን ፡ የዚህን ፡ ጉዳይ ፡ ትተን ፡ ከዚህ ፡ ጊዜ ፡ በፊትና ፡ በሁኑ ፡ ጊዜ ፡
ባሉት ፡ ወደ ፡ ፊትም ፡ በሚነሡት ፡ ነገሥታት ፡ ዘመን ፡ የሚደረገውን ፡ ከታሪክ ፡
ነገሥቱ ፡ የምናገኘውን ፡ የሰልፍና ፡ የጉዞ ፡ ሥርዐት ፡ እንመልከት ።

ንጉሥ ፡ በጦርነትም ፡ በሰላምም ፡ ጊዜ ፡ ታጅቦ ፡ ሲጓዝ ፡ በፊትና ፡ በኋላ ፡
ከሉት ፡ ሹማምንትና ፡ ወታደር ፡ እርቆ ፡ በመካከል ፡ በበቅሎ ፡ በፈረስ ፡ አንዳንድ ፡
ጊዜ ፡ በእግርም ፡ ይሄዳል ። ሲሄድም ፡ በስተ ፡ ፊቱ ፡ ራቅ ፡ ብለው ፡ ሰንደቀ ፡
ዐላማ ፡ የያዙ ፡ ነጋሪት ፡ የጫኑ ፡ ቀጥለው ፡ የነፍጠኛ ፡ ጭፍሮች ፡ ከነርሱም ፡
ቀጥሎ ፡ ሊቀ ፡ መኳስ ፡ (መደቡት?) ክርሱ ፡ ቀጥሎ ፡ ዪ ፡ የሚያግምሩ ፡ በቅሎ
ዎች ፡ ንጉሣዊ ፡ ዕቃ ፡ የተጫኑ ፡ እፊት ፡ ሬት ፡ ይሳባሉ ። ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ሥዕለ ፡
ክርዐተ ፡ ርእስ ፡ (የአክሊሊ ፡ ሦክ ፡ ሥዕል) ከድባብ ፡ ጋራ ፡ በ፪ ፡ ሰይፍ ፡ ገገግሬ ፡
ታጅቦ ፡ ይሄዳል ። እነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ ሆነው ፡ ከንጉሡ ፡ ሬት ፡
ለፊት ፡ ይሄዳሉ ።

ከንጉሡ ፡ በስተኋላ ፡ (ወይም ፡ በጠገብ) ፡ ግራዝማችና ፡ ቀኛዝማች ፡ የሆኑ ፡
የሰይፍ ፡ ገገግሬ ፡ ሹማምት ፡ የሐር ፡ መነሳንስ ፡ (ጭራ)ና ፡ ድባብ ፡ ይዘው ፡ ይሄ

ዳሉ ። ከነርሱ ፡ በስተኋላ ፡ ሁለት ፡ ባልደራሶች ፡ ሁለት ፡ ፈረሶች ፡ እየሳቡ ፡ ሲሄዱ ፡ ከነርሱ ፡ በስተኋላ ፡ ደግሞ ፡ ዙፋንና ፡ መከዳ ፡ ያዥዎች ፡ ይሄዳሉ ። ከነርሱ ፡ በኋላ ፡ ራቅ ፡ ብለው ፡ የጋሻ ፡ ገግጫ ፡ ጭፍሮች ፡ ከነርሱ ፡ በኋላ ፡ ራሶች ፡ ከነርሱ ፡ በኋላ ፡ ቢቶደድ ፡ ከርሱ ፡ በኋላ ፡ መኳንንቱ ፡ በሙሉ ፡ ከመኳንንቱ ፡ በኋላ ፡ ሠራዊቱ ፡ ይሄዳል ። ከሁሉ ፡ መጨረሻ ፡ ደግሞ ፡ ደጅን ፡ ሆኖ ፡ ሠፈር ፡ የሚጠብቀው ፡ አዝማች ፡ ከነጭፍራው ፡ ይከተላል ። ይነስ ፡ ይብዛ ፡ የጉዞው ፡ ሁኔታ ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ መሆኑን ፡ ታሪክ ፡ ነገሥቱን ፡ ተመልከት ።

ይህን ፡ ከቀድሞ ፡ ገጥሞ ፡ የነበረውን ፡ ጉዞ ፡ ከተመለከትን ፡ በኋላ ፡ አሁን ፡ ወደ ፡ ዋናው ፡ ጉዳይ ፡ ወደ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ ዘመንና ፡ ታሪክ ፡ ላይ ፡ እንመለስ ።

ዐፄ ፡ ኢያሱ ፡ በዘመናቸው ፡ ጣልቃ ፡ እየገባ ፡ ከሚደረገው ፡ ጦርነት ፡ በቀር ፡ በተረፈ ፡ አገሩ ፡ ሰላማዊ ፡ በመሆኑ ፡ እርሻና ፡ ንግድ ፡ በጣም ፡ ተስፋፍቶ ፡ ነበር ። በዚያ ፡ ጊዜም ፡ ከስናር ፡ ከካይሮ ፡ ከምጥዋ ፡ ብዙ ፡ ሸቀጥ ፡ ወደ ፡ ጎንደር ፡ ወደ ፡ ሌሎችም ፡ አውራጃዎች ፡ እየገባ ፡ እንደዚሁም ፡ ከጎንደርና ፡ ከውራጃው ፡ እክል ፡ ቅቤ ፡ ቡና ፡ ቄዳ ፡ ከብት ፡ ወደ ፡ ውጪ ፡ እየወጣ ፡ ይሸጥ ፡ ነበር ፤ ንጉሡ ፡ ዐፄ ፡ ኢያሱም ፡ የወግና ፡ የሥርዐት ፡ ደንብ ፡ ለማባባስ ፡ ከመጣራቸው ፡ ጋራ ፡ የንግዳም ፡ ጉዳይ ፡ በደንብ ፡ እንዲሆን ፡ ይጥሩ ፡ ነበር ። ስለዚህ ፡ ንግዱ ፡ በከላና ፡ በቀረጥ ፡ ብዛት ፡ እንዳይቸገር ፡ አስበው ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለውን ፡ የቀረጥ ፡ ደንብ ፡ ከማከሪያቸው ፡ መክረው ፡ ዐወጁ ።

- ፩ኛ ፡ ባንድ ፡ አውራጃ ፡ አንድ ፡ ኬላ ፡ ብቻ ፡ እንዲሆን ።
- ፪ኛ ፡ ባጌ ፡ በቅሎ ፡ ጭነት ፡ አንድ ፡ አሞሌ ፡ ጨው ።
- ፫ኛ ፡ በጁ ፡ አህያ ፡ ጭነት ፡ አንድ ፡ አሞሌ ፡ ጨው ፡ እንዲከፍል ።
- ፬ኛ ፡ በትከሻ ፡ የሚነግደው ፡ ቀረጥ ፡ እንዳይከፍል ።
- ፭ኛ ፡ በጎንደር ፡ መካከል ፡ ባለው ፡ ገበያ ፡ የሚውለው ፡ የበግና ፡ የፍየል ፡ ነጋዴ ፡ በጭራሽ ፡ ድላል ፡ (ቀረጥ) ፡ እንዳይከፍል ፡ አደረጉ ።

ይኸውም ፡ ንግድ ፡ በደንብ ፡ እንዲካሄድ ፡ የዚሁ ፡ ልማድ ፡ ያላቸውን ፡ የውጪ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ እንደ ፡ ነጋድራስ ፡ ሆነው ፡ እንዲሠሩ ፡ ሾሟቸው ። ከነዚህም ፡ አንደኛው ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ስሙን ፡ የጠቀስነው ፡ ሙራድ ፡ የተባለውን ፡ የአርመን ፡ ተወላጅ ፡ በቀይ ፡ ባሕር ፡ በኩል ፡ ከህንድ ፡ ከየመን ፡ የሚመጣውን ፡ ሸቀጥ ፡ ተቆጣጣሪ ፡ ሁለተኛው ፡ ሃጂ ፡ ዐሊ ፡ የተባለውን ፡ ከሱዳን ፡ ከግብጽ ፡ ከኑብያ ፡ ለሚመጣው ፡ ሸቀጥ ፡ ተቆጣጣሪ ፡ አድርገዋቸው ፡ ነበር ። ሙራድና ፡ ሃጂ ፡ ዐሊም ፡ ከንግዱ ፡ በቀር ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ የፖሊቲክ ፡ ግንኙነት ፡ ይረዷቸው ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ በነርሱ ፡ አማካይነት ፡ ከፈረንሳዊ ፡ ንጉሥ ፡ ከሉዊ ፡ ፲፬ኛና ፡ ከህንድ ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡ ጋራ ፡ ተዋውቀው ፡ ይላላኩ ፡ ነበር ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ የህንድን ፡ አብዛኛ ፡ ክፍል ፡ የሆላንድ ፡ መንግሥት ፡ ይገዛ ፡ ነበርና ፡ የህንድ ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡ በንጉሡ ፡

ስም : አድርጎ : በሺሕ : ፳፻፺፪ : ግ፡ ም፡ የወዳጅነት : ደብዳቤ : ሌላም : ገጸ : በረ
 ከት : ጨምሮ : አንድ : ትልቅ : ደወል : ልከላቸው : ነበር : ንጉሠ-ም : ይኸንኑ :
 ደወል : ጉንደር : ራሳቸው ላሠሩት : ለደብረ : ብርሃን : ሥላሴ : ቤተ : ክርስቲ
 ያን : ሰጡ = የደወሉም : ድምፅ : ከጉንደር : እስከ : ደምቢያ : ይሰማ : ነበር :
 ይባላል = የደብረ : ብርሃን : ሥላሴንም : ቤተ : ክርስቲያን : በሥዕል : ውስጡን :
 በጣም : አሳምረውት : ነበር : ይባላል = የሆላንድ : መንግሥት : ይኸንን : ደወ
 ልና : ሌላም : ገጸ : በረከት : መላኩ : ከፈረንሳይ : መንግሥት : በሬት : በኢ
 ትዮጵያ : ለመግባትና : ለመፎካከር : ሲል : ነው ይባላል =

ምዕራፍ : ፶፬ =

በመጠጥ : የተሸነፈው : ሰውዬና : የንጉሡ : ፈረስ :- የቁም : ጸሐፊና : የንጉሡ : በግ =

ከዚህ : ሁሉ : ጋራ : ንጉሡ : ዐፄ : ኢያሱ : አድያም : ሰገድ : ፍርድ :
 አዋቂነታቸውንና : መሐሪነታቸውን : የሚያስረዳውን : በዘመናቸው : የሠሩት :
 ነው : ተብሎ : የሚነገርላቸውን : ከዚህ : ቀጥሎ : እንጽፋለን =

ከዕለታት : አንድ : ቀን : በጥቂት : የልፍኝ : አሸከሮቻቸው : ታጅበው :
 ጉንባሲት : በምትባለው : በር : ወጥተው : ፈረሰቸው : በወርቅ : መጣብር :
 አጊጦ : በማረ : የወርቅ : ዕቃ : ተጭኖ : እፊታቸው : እየተሳበ : ሲሄድ : አንድ :
 መጠጥ : ያሸነፈው : ሰው : እመንገድ : አገኛቸውና : ይህ : ፈረስ : ይሸጣልን :
 ብሎ : ጠየቃቸውና : አለፈ = ንጉሠ-ም : በትዕግሥት : ከኋላው : ተከትላችሁ :
 የሚገባበትን : ቤቱን : እዩ : ብለው : ስላዘዙ : የታዘዘው : አሸከር : በመጠጥ :
 የተሸነፈው : ሰውዬ : የገባበትን : ቤት : አይቶ : ተመለሰ ፤ በማግሥቱ : ልብሰ :
 መንግሥታቸውን : ለብሰው : ግሩማን (ገርጋጋዶች) : የሆኑትን : ጋሻ : ገግሬዎ
 ቻቸውን : ግራና : ቀኝ : አቁመው : እችሎት : ተቀመጡ = ከዚህ : በኋላ : ያን :
 ሰው : አስጠርተው : ያንኑ : ፈረስ : ቀደሞ : ተጭኖ : የነበረውን : የወርቅ :
 ዕቃ : እንደተጫነ : እመካከል : አስቁመው : ያውልኸ : ትላንት : ልትገዛው :
 ጠይቀኸ : የነበረውን : ፈረስ : አሁን : ግዛው : አሉት = ይኸንንም : ማለታቸው :
 ግዥውን : እንደ : ትላንትናው : በድፍረት : የገፋበት : እንደ : ሆነ : ወይም :
 መልስ : ያጣ : እንደ : ሆነ : ለመቅጣት : ይመስላል።ነገር : ግን : ሰውዬው፣ጮሌ :
 የነገር : መላ : ዐዋቂ : ኖሮ : ትላንት : ከኔ : ጋራ : ከነበሩት : ባልንጀሮቹ :
 መክሬ : ነው : የምገዛው : ሲል : መለሰ =

ንጉሠ-ም : «ትላንትና : ስናይህ : ብቻህን : አልነበርህምና : ምን : ባልንጀራ :
 ነበረኸ» : ቢሉት : «ትላንትና : የነበሩት : ባልንጀሮቹ : ከጠላና : ከጠጅ : የሚ
 ገቡት : ሥሮች : እነጌሾ : እንግራዋ : እነብቅል : ናቸው» : ብሎ : መለሰላቸው :
 ንጉሠ-ም : የንግግሩ : አካሄድ : ስላሳቸው : ቀጣቸውን : ወደ : ምሕረት :
 መልሰው : በሰላም : ወደ : ቤቱ : እንዲሄድ : አሰናበቱት : ይባላል =

ደግሞ ፡ የድቅስ ፡ ቀንድና ፡ ቢላዋ ፡ ከነማኅደሩ ፡ ባንገቱ ፡ ያንጠለጠለ፡
የንጉሡ ፡ የበግ ፡ ሙክት ፡ ነበር ። እሱም ፡ በከተማው ፡ እየዘረ ፡ የተሰማውን ፡
የመንደር ፡ እኸል ፡ ይበላ ፡ ነበር ፤ ሰውም እንዳይመታው ፡ የንጉሥ ፡ በግ ፡ በመ
ሆኑ ፡ ይፈራ ፡ ነበር ። ከዕለታት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ አንድ ፡ የጉንደር ፡ ቁም ፡ ጸሐፊ፡
ካህን ፡ ቀጭ ፡ ብሎ ፡ ሲጽፍ ፡ ይኸው ፡ በግ ፡ መጥቶ ፡ አጠገቡ ፡ ያሰማውን ፡
እኸል ፡ በላበት ፤ ካህኑም ፡ ተነሥቶ ፡ ይዞ ፡ እቤቱ ፡ አግብቶ ፡ አርዶ ፡ አንገቱ ፡
ባለው ፡ በራሱ ፡ ድቅስ ፡ በላው ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ካህኑ ።

ዕድሜ ፡ እለምናሁ ፡ ለንጉሥ ፡ ኢያሱ ፤
ያንን ፡ የበግ ፡ ሙክት ፡ ቢሰደው ፡ ንጉሡ ፡
በገዛ ፡ ቢለዋው ፡ በገዛ ፡ ድቅስ ፤
አመስግኜ ፡ በላሁ ፡ ከነራስ ፡ ምላሱ ።
(ማነክ? ፡ እንኛልኸ) ፡ የሚል ፡ ጽፎ ፡ በጉፋያ ፡ መስጫ ፡ ሜዳ ፡ ጥሎት ፡ ተገኘ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ መገናኛው ፡ ጽሑፉ ፡ ጀኛ ፡ በብዙ ፡ ምርመራ ፡ ካህኑ
ተገኝቶ ፡ ተይዞ ፡ እንጉሡ ፡ ፊት ፡ ቀረበና ፡ ይኸን ፡ የጸፍክ ፡ አንተ ፡ አይደለኸምን ፡
እውነቱን ፡ ንገረኝ ፡ ብለው ፡ ንጉሡ ፡ ጠየቁት ፤ እሱም ፡ እተቀበው ፡ ንጉሥ ፡ ፊት ፡
ቀርቤ ፡ ውሸት ፡ አልናገርም ፤ መቸገር ፡ ያስደፍራልና ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ይህን ፡ የንጉ
ሡን ፡ በግ ፡ ሲፈራ ፡ አርጄ ፡ የበላሁ ፤ ወረቀቱንም ፡ የጸፍኩ ፡ እኔ ፡ ነኝ ፡ ሲል ፡
በድፍረት ፡ ተናገረ ።

ንጉሡም ፡ በሐቀኝነቱ ፡ አመስግነው ፡ የገንዘብ ፡ ጉርሻ ፡ ሰጥተው ፡ በሰላም ፡
አሰናበቱት ፡ ይበላል ። ይኸንን ፡ የመሳሰለ ፡ ነገር ፡ በሌሎቹ ፡ ነገሥታት ፡ እንደሚደረ
ገው ፡ በዐፄ ፡ ኢያሱም ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ አለ ። ይኸውም ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ ባንድ ፡
ፊት ፡ ቁም ፡ ነገር ፡ ባይጠፋበት ፡ በሌላው ፡ ወገን ፡ የቀልድና ፡ የጨዋታ ፡ ነገር ፡
ስለ ፡ ሆነ ፡ ቀልዱን ፡ እቁም ፡ ነገር ፡ ላለመደባለቅ ፡ አኳኋኑም ፡ እላይ ፡ በተባለው ፡
አኳኋን ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ እዚህ ፡ ውስጥ ፡ አበርክቶ ፡ ለመጻፍ ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ አል
ታየንም ።

ምዕራፍ ፡ ፶፭ ።

ስለ ፡ ዓለም ፡ ሁኔታና ፡ - ስለ ፡ ፈረንሳይ ፡ መንግሥት ፡ ትልቅነት ፡ ባጭሩ ።

ነገድና ፡ ዘር ፡ እየለየ ፡ ለድል ፡ አድራጊው ፡ እየራቀ ፡ ለብቻው ፡ አም
ልጠ ፡ ከሚኖረው ፡ በቀር ፡ አብዛኛውን ፡ የምዕራብና ፡ የምሥራቅ ፡ አገር ፡ ስ ፡
ኃይለኛ ፡ እየተነሣ ፡ በውስጡ ፡ አድርጎ ፡ ይገዛው ፡ ነበር ። ኃይለኛም ፡ ተብለው ፡
በጥንትና ፡ በመካከለኛው ፡ ዘመን ፡ ታሪክ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖሩት ፡ ቁጥር ፡ የፋርሱ ፡
ናቡከደነዖር ፡ የባቢሎን ፤ አስክንድር ፡ የሙቄዶንያው ፡ ቁጣር ፡ የሮማው ፡ አኒባል
የካርታገፍ ፤ አቲላ ፡ የሑኑ ፤ ሻርለማኝ ፡ የፍራንኩ ፤ ፍሬዴሬክ ፡ ባርባሩስ ፡ የጀር

መኑ : ናቸው ። እነዚህ ፡ መሪዎች ፡ ከተፈጥሯቸው ፡ በገኙት ፡ ዕድል ፡ በሕዝባቸው ፡
ዘንድ ፡ በጣም ፡ የሚፈሩ ፡ ነበሩ ። የጦር ፡ ሠራዊታቸውም ፡ በፍርሃትም ፡ በፍቅርም ፡
ላዋሉት ፡ ጉዳይ ፡ እየተከተለ ፡ ይውልላቸው ፡ ነበር ። ስለዚህ ፡ በየጊዜያቸው ፡ ከራ-
ሳቸው ፡ አገር ፡ ድንበር ፡ ውስጥ ፡ እያለፉ ፡ ሌላውን ፡ ሰፊ ፡ ግዛት ፡ አስገብረው ፡
ብዙ ፡ ታሪክ ፡ ትተው ፡ አልፈዋል ።

የሮማን ፡ ግዛት ፡ ጀርመኖች ፡ ከአውሮፓ ፡ ሰሜን ፡ ዐረቦች ፡ ከደቡብ ፡
ወገን ፡ መጥተው ፡ በየጊዜው ፡ እየወጉ ፡ ከደከሙት ፡ በኋላ ፡ እሁለት ፡ ተከፈለ ።
ከሁለቱ ፡ የሮማ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ እነዚህ ፡ የጀርመን ፡ ዘር ፡ የሆኑት ፡ ነገዳቸውን ፡
እየለዩ ፡ ለየራሳቸው ፡ መንግሥትን ፡ ስላቆሙና ፡ በቀን ፡ ብዛት ፡ ጉልበት ፡ ስላበጁ ፡
ብዙዎቹን ፡ አንድነት ፡ አድርጎ ፡ ለመግዛት ፡ እንደ ፡ ቀድሞው ፡ ላንድ ፡ ሰው ፡
አልቻል ፡ አለ ። ስለዚህ ፡ ከሮማ ፡ ውድቀት ፡ በኋላ ፡ ቫርሊማኝ የፍራንኮች ፡
ንጉሥ ፡ የምዕራብ ፡ አገሮች ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ተብሎ ፡ እሱና ፡ ተከታዮቹ ፡
ከጌጃጃጃ ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ጃጃጃጃ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ቈይቶ ፡ ወደቀና ፡ እሱ ፡
ባንድ ፡ በትረ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ ያስተዳድራቸው ፡ የነበሩት ፡ የጀርመን ፡
የፈረንሳይ ፡ የኤስፓኝ ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥቶች ፡ ተከፋፍለው ፡ መንግሥታቸውን ፡
ለብቻ ፡ ማቆም ፡ ዠመሩ ።

ከምዕራብ ፡ የቫርሊማኝ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ ውድቀት ፡ በኋላ ፡ ከኢጣ-
ሊያ ፡ በሰሜን ፡ በኩል ፡ ያሉት ፡ ጀርመኖች ፡ በአቶንና ፡ በፍሬዴሬክ ፡ በርበሩስ ፡
ጊዜ ፡ ጎዶል ፡ አገኙና ፡ የኢጣሊያንንና ፡ የአትሪቪን ፡ በቅራቢያው ፡ ያሉትን ፡
አገሮች ፡ ወደ ፡ ራሳቸው ግዛት ፡ ደባልቀው ፡ «የተቀደሰው ፡ የሮማና ፡ የጀርመን ፡
ግዛት» ፡ እየተባለ ፡ እስከ ፡ ፲፯ኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ቈየ ።

የቫርሊማኝ ፡ የምዕራቡንና ፡ የፍሬዴሬክን ፡ «የቋሣር ፡ ግዛት» ፡ (አምፐር) ፡
በመሆኑ ፡ ለይተን ፡ ተናገርን ፡ እንጂ ፡ ከቫርሊማኝ ፡ በኋላ ፡ ከፍሬዴሬክ ፡ ቀደም ፡
ብሎ ፡ የእንግሊዝ ፡ የፈረንሳይ ፡ የኤስፓኝ ፡ የፖርቱጋል ፡ የስዊድን ፡ የኖርቬዥ ፡
ሕዝቦች ፡ . . . መንግሥታቸውን ፡ በደንብ ፡ አቁመዋል ። ከነዚህም ፡ ስለ ፡ ኤስ-
ፓኝና ፡ ስለ ፡ ፖርቱጋል ፡ ስለ ፡ ቱርክ ፡ መንግሥት ፡ በለፈው ፡ ጽፈናል ።
የቀሩትም ፡ የሞስኩ ፡ ትልቅ ፡ የመስፍን ፡ ግዛት ፡ (ግራን ፡ ዱክ ፡ ደ ፡ ሞስኩ) ፡
የሊቲኒ ፡ ትልቅ ፡ የመስፍን ፡ ግዛት ፡ (ግራንድ ፡ ዱክ ፡ ደ ፡ ሊቲኒ) ፡ እየተባሉ ፡
ለብቻ ፡ ነጻ ፡ ሆኑ ። የባልካንና ፡ የታናክ ፡ እስያን ፡ ግዛቶች ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡
እንደ ፡ ተተረከው ፡ መዠመሪያ ዐረቦች ፡ ከዚያም ፡ ሞንጎሎችና ፡ ቱርኮች ፡ እንደ ፡
ያዟቸው ፡ ነው ። ከነዚህ ፡ ከዘረዘርናቸው ፡ መንግሥታት ፡ ውስጥ ፡ እንግሊዝና ፡
ፈረንሳይ ፡ በግዛት ፡ የተነሣ ፡ የበረታ ፡ ጡብ ፡ አደረጉ ። የመካከለኛው ፡ ዘመን ፡
ታሪክ ፡ እማለቁያው ፡ ላይ ፡ ከሺሕ ፡ ፫፻ ፡ ዓመት ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ሺሕ ፡ ፬፻፶ ፡
ዓመት ፡ ድረስ ፡ የፈረንሳይና ፡ የእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ ባንድ ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡
ውስጥ ፡ ሲቀጥሉ ፡ ሲያቁሙ ፡ ረዥም ፡ ጦርነት ፡ አደረጉ ። እነዚህ ፡ ሁለቱ ፡
መንግሥታቶች ፡ ከዚህ ፡ ዘመን ፡ ዠምሮ ፡ በወሰንም ፡ በንግድም ፡ ሲጋጩና ፡

ሲዋጉ ፡ ጠላትነታቸው ፡ እየበረታ ፡ ሄደ ። በመጨረሻም ፡ ለዚህ ፡ ለመቶ ፡ ዓመት ፡ ጦርነት ፡ ምክንያት ፡ የሆነው ፡ ኤድዋርድ ፡ ሮኛ ፡ የእንግሊዝ ፡ ንጉሥ ፡ ከፊልጶስ ፡ አራተኛ ፡ ከፈረንሳይ ፡ ንጉሥ ፡ በናቴ ፡ በኩል ፡ እወለዳለሁና ፡ የፈረንሳይ ፡ ዙፋንና ፡ ዘውድ ፡ ይገባኛል ፡ ሲል ፡ ከስድስተኛ ፡ ፊልጶስ ፡ ጋራ ፡ ጦርነት ፡ ቀስቀሰና ፡ እንግሊዞች ፡ ፈረንሳዮችን ፡ በባሕርም ፡ በመሬትም ፡ ጦርነት ፡ አሸነፋቸው ። ፈረንሳይ ፡ የታዩችም ፡ ከእንግሊዞች ፡ ጋራ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ ሲመክቱ ፡ በሌላው ፡ ወገን ፡ የፈረንሳይ ፡ ሕዝብ ፡ ውስጣዊ ፡ ጦርነት ፡ እያነሣ ፡ ስለ ፡ ተቸገሩ ፡ በሺሕ ፡ ፫፻፳ ፡ ዓመት ፡ በሬቲኛ ፡ ላይ ፡ ከግዛታቸው ፡ አብዛኛውን ፡ ለእንግሊዞች ፡ ለቀው ፡ ታረቁ ።

ይህ ፡ ዕርቅ ፡ ደጉ ፡ የሚባለው ፡ በዮሐንስ ፡ ሁለተኛ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ ከሆነ ፡ በኋላ ፡ ከርሱ ፡ በኋላ ፡ የተነሣው ፡ (ዐዋቂው ፡ ሻርል ፡ አምስተኛ) ፡ የፈረንሳዮችን ፡ የተዋጊነት ፡ መንፈስ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ቀስቅሶ ፡ እንግሊዞችን ፡ ወግቶ ፡ ቀድሞ ፡ ከገቡበት ፡ ከማኻል ፡ ፈረንሳይ ፡ አስወጥቶ ፡ ወደ ፡ ካሌ ፡ አስጠጋቸው። ነገር ፡ ግን አንዱ ፡ ንጉሥ ፡ ለዠግንነትና ፡ ለዐዋቂነት ፡ ሲታደል ፡ ሌላው ፡ አንዱን ድ ፡ ጊዜ ፡ አይታደልምና ፡ ከሻርል ፡ ፭ኛ ፡ ቀጥሎ ፡ የተነሣው ፡ ሻርል ፡ ፯ኛ ፡ አገዛዝ ፡ በለማወቁ ፡ የፈረንሳይ ፡ ሕዝብ ፡ አንደኛው ፡ አርማኛክ ፡ አንደኛው ፡ ቡርጊኛ ፡ እየተባለ ፡ ወገን ፡ ለየና ፡ እርስ ፡ በርሱ ፡ ይዋጋ ፡ ዠመር ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ እንግሊዞች ፡ ምቹ ፡ ጊዜ ፡ ስላገኙ ፡ ከደሴታቸውና ፡ ከካሌ ፡ እየተደራጁ ፡ መጥተው ፡ ኤዚንኩር ፡ ላይ ፡ ፈረንሳዮችን ፡ ወግተው ፡ አሸነፉ ። በኋላም ፡ የእንግሊዞች ፡ ንጉሥ ፡ ሐንሪ ፡ ፭ኛ ፡ የፈረንሳይውን ፡ ንጉሥ ፡ የሻርል ፡ ስድስተኛውን ፡ ልጅ ፡ አገባና ፡ የፈረንሳይ ፡ ንጉሥ ፡ ተባለ ። የፈረንሳይ ፡ አልጋ ፡ ወራሽ ፡ የነበረው ፡ ዳልሬን ፡ ሻርል ፡ ፯ኛው ፡ የፈረንሳይ ፡ ንጉሥ ፡ ተብሎ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ከእንግሊዞች ፡ ጋራ ፡ ጦርነት ፡ ይቀጥል ፡ ዠመር ። ዳሩ ፡ ግን ፡ እንግሊዞች ፡ በማናቸውም ፡ ግንባር ፡ እያሸነፉ ፡ ፓሪስ ፡ ከተማና ፡ እማኻል ፡ ገብተው ፡ ፈረንሳይን ፡ ይዘው ፡ ይገዙ ፡ ዠመር ። በዚህ ፡ መካከል ፡ በሺህ ፡ ፬፻፳፱ ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡ ዳን ፡ ዳርክ ፡ (የቀዕት ፡ ዮሐና) ፡ የምትባል ፡ ልጃገረድ ፡ በምትሠራው ፡ የቅድስና ፡ ሥራ ፡ ቀሳውስትም ፤ መሃይምንም ፡ ይቺ ፡ ከእንግሊዞች ፡ ቀንበር ፡ ታድነናለች ፡ እያለ ፡ ተስፋ ፡ ያደርጋት ፡ ዠመር ፤ ፈረንሳይንም ፡ ለማዳን ፡ ቅዱስ ሚካኤል ፡ ተገልጦ ፡ አነጋገረኝ ፡ ያለችውም ፡ መዠመሪያ ፡ ጥርጣሬን ፡ በያሳድር ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ይፈተን ፡ ተብሎ እርሷ ፡ እንደ ፡ ጠየቀችው ፡ ከፈረንሳይ ፡ ንጉሥ ከሻርል ፡ ፯ኛ ፡ ጦር ፡ ተቀብላ ፡ በፓቴይ (patay) ፡ እንግሊዞችን ፡ ተዋግታ ፡ አሸነፈች ፤ ከፓሪስም ፡ እንግሊዞችን ፡ ለማስወጣት ፡ ስትዋጋ ፡ ቁስላ ፡ ሳለች ፡ ጦርነቱን ፡ በዠመረች ፡ በመቱ ፡ ተማርካ ፡ በእንግሊዞች ፡ እጅ ፡ ወደቀች ። አሳልፈው ፡ እንድትማረክ ፡ ያደረጓትም ፡ ወገኖቿ ፡ ናቸው ፤ ፈረንሳዮች ፡ በቅድስና ፡ በብዕዕና ፡ ታምራት ፡ አደረገች ፡ ይሏት ፡ የነበረውን ፡ እንግሊዞች ፡ ወደ ፡ ጥንቁላ ፡ ወደ ፡ አስማት ፡ አዘሩና ፡ ከሰይጣን ፡ ጋራ ፡ እየተነጋገረች ፡ ታምራት ፡ ታደርጋለች ፡ ብለው ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ አቃጠሏት ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ከዚህ ፡ ጊዜ ፡ ዠምሮ ፡ እንግሊዞች ፡ አልቀናቸውም ሻርል ፡ ፯ኛ ፡ ጦሩን ፡ እያደር ፡ አደ

ረጅ : በውስጡም : ርስ : በርስ : ይጣሉ : የነበሩትን : አስማምቶ : እንግሊዞችን : በማባረር : እንዲያብሩ : አደረገ፤ ፈረንሳዮችም : በንድነት : በንጉሣቸው : ጥላ : ሥር : ተሰብስበው : በሺህ : ፬፻፶፫ ዓመት : ላይ : ተዋግተው : በጭራሽ : ከካሌ : በቀር : ከቀረው : የፈረንሳዊ : ግዛት : እንግሊዞችን : አስወጧቸውና : የሙቶ : ዓመት : ጦርነት : በጭሩ : በዚህ : ዓይነት : ተፈጸመ ።

ፈረንሳዮችም : ከዚህ : ጊዜ : ገምሮ ፤ እያደር : እየበረቱና : እያየሉ : እስከ : ሐንሪ : ፬ኛውና : እስከ : ልጅ : ልጅ : እስከ : ፲፬ኛው : ሉዊ : ደረሱ ። በ፲፬ ኛው : ሉዊ : ዘመን : መንግሥት : የፈረንሳዊ : መንግሥት : ከአውሮፓ : መንግ ሥታት : ውስጥ : በጎይልም : በጥበብም : በውቀትም : በጽሑፍም : በለጠ ። በአሜሪካ : የእስፓኝ : ቅኝ : አገር : በነበረውም : አገርና : በሌላውም : አውራጃ : እየተተካ : ግዛቱን : አስፋፋ ፤ ቀድሞ : በእንግሊዞች : ይጨነቁ : የነበሩት : ፈረን ሳዮች : እንዲያውም : በ፲፬ኛው : ሉዊ : ዘመን : (ሺህ : ፯፻፵፫ ፤ ሺህ : ፯፻፲፯ ፡ ዓ : ም) : የኤስፓኝን : ዘውድ : የሆላንድንና : የኦትሪክን : ግዛት : ለመውሰድ : በእንግሊዝም : ዙፋን : የኛ : ወገን : ያዕቆብ : ፪ኛ : የሚባለው : ይቀመጥ : በማለት : በጦርነት : አስጨነቁ : በማስጨነቃቸውም : በርግጥ : ፈረንሳዮች : በዚህ : ዘመን : የቀድሞ : ግሪኮችንና : ሮማውያኖችን : ፍራንኮችንና : ጀርመኖ ችን : የኋለኞችን : ቱርኮችንና : ፖርቱጋሎቹን : ኤስፓኞችንም : መሰሉ ። ሉዊ ፣ ዐሥራ : አራተኛው : በኃያልነቱ : ምክንያት : «በምድር : ላይ : የእግዚአብሔር : ወኪል ። ተባለ ፤ “ ትልቁ : ሉዊ : -ፀሐዩ : ንጉሥም » : የሚባል : ስያሜ : ወጣለት ፤ የርሱም : የመዝገመሪያ : ሚስቱ : የኦትሪክና : የሆንግሪ : ንግሥት : ማሪ : ቴሬዝ : ነበረች ፤ ስላላ : ግን : በስውር : የገጣጧው : የስካሮ : ባለቤት : የነበረችውን : ማጻም : ሚንቴኖን : አግብቷል ። በርሱ : ዘመን : የግዛት : ማስ ፋሬያ : ብቻ : ሳይሆን : በጥበብና : በጽሕፈትም : ፈረንሳዮች : ከዓለም : የመ ገመሪያውን : ደረጃ : ያዙ ። እነኮርኔይ : እነራሲን : እነፎንቴን : እነስፓስካል ፤ የነበሩት : በሱ : ዘመን : ነው ። እስከ : ዛሬ : የሚያስደንቀው : የቤርሳይ : ቤተ : መንግሥትና : በዚያም : የተደረገው : የጌጣጌጥ : የልብስ : የሥነ : ሥርዓት : የተደላና የደስታ : ሁኔታ : ምን : ጊዜም : አልተደረገም : ይባላል ። ሉዊ : ፲፬ኛ : በተወለደ : በ፳ : ዓመት : ነግሦ : እነስተኛውን : ጊዜ : በሞግዚት : ይበልጡን : ዘመን : እርሱው : ራሱ : በቀጥታ : ፸፪ : ዓመት : ገዝቶ : የዚህን : ዓለም : እዲኛ : እንደ : ሰሎሞን : አይቶ : በተወለደ : በ፸፯ : ዓመቱ : ሞተ ።

ወደ : ሬት : ተጽፎ : እንደምናየው : በዚህ : ዘመን : የኢትዮጵያ : ንጉሠ : ነገሥት : የሆኑት : ዐፄ : ኢያሱ : አድያም : ሰገድ : ካይሮ : ባለው : በፈረን ሳዊ : ቆንሲል : በደማዬ : አማካይነት : የወዳጅነት : ደብዳቤ : የተላላኩት : ከዚህ : ከሉዊ : ፲፬ኛ : ጋራ : ነው ።